

Informatīvais ziņojums Par makroekonomisko situāciju valstī

RĪGA
2014.gada oktobris

Ievads

Ekonomikas ministrija sadarbībā ar Finanšu ministriju ir sagatavojusi divdesmit sesto informatīvo ziņojumu par makroekonomisko situāciju valstī.

Ziņojums sagatavots, pamatojoties uz Ministru kabineta 2008.gada 15.aprīļa sēdes protokola Nr.24 43.§ 6.punktu, kas uzdod Ekonomikas ministrijai sadarbībā ar Finanšu ministriju līdz 2008.gada 15.jūnijam un turpmāk reizi divos mēnešos iesniegt kārtējo ziņojumu Ministru kabinetā par makroekonomisko situāciju valstī. Ziņojuma iesniegšanas termiņi ir precizēti Ministru prezidenta Valda Dombrovska 2009.gada 16.oktobra rezolūcijā Nr.12/SAN-1005/21380, kas uzdod sagatavot kārtējo informatīvo ziņojumu līdz 2009.gada 29.decembrim un nākamās reizi trīs mēnešos.

Saskaņā ar 2008.gada 12.decembra sēdes protokola Nr.94 88.§ 2.punktu, Ekonomikas ministrija, sagatavojot kārtējo informatīvo ziņojumu, ir ņēmusi vērā arī patērētāju, ražotāju un pakalpojumu sniedzēju konjunktūras apsekojumu rezultātus.

Ziņojums ietver kopsavilkumu un 8 nodaļas – ārējā ekonomiskā vide, tekošās situācijas raksturojums reālajā, ārējā un finanšu sektorā, tendences darba tirgū, cenu izmaiņas, kā arī ekonomiskās attīstības prognozes.

Visa skaitliskā informācija un dati, izņemot īpaši norādītajos gadījumos, ir ņemti no Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes vai *Eurostat* datu bāzes. Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati ir izmantoti maksājumu bilances un monetāro rādītāju aprakstā. Finanšu ministrijas un Valsts kases dati izmantoti valdības finanšu raksturojumā.

Saturs

Attēlu un tabulu saraksts	5
Ekonomiskais stāvoklis: īss kopsavilkums	7
1. Ārējā ekonomiskā vide.....	8
2. Produkcijas izlaide	12
3. Pieprasījums	26
4. Ārējais sektors	31
5. Valdības finanses un valsts finanšu sektors	35
6. Darba tirgus	40
7. Cenas	43
8. Prognozes	50

Saīsinājumi

ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ĀTI	Ārvalstu tiešās investīcijas
EE	Igaunija
ES	Eiropas Savienība
EUR	Eiro, oficiālā Eiropas Savienības naudas vienība
EU-28	Eiropas Savienība (visas 28 dalībvalstis)
IKP	Iekšzemes kopprodukts
LT	Lietuva
LV	Latvija
NVS	Neatkarīgo Valstu Sadraudzība
RCI	Ražotāju cenu indekss
VID	Valsts ieņēmumu dienests

Attēlu un tabulu saraksts

Attēlu un tabulu saraksts.....	5
Ekonomiskais stāvoklis: īss kopsavilkums	7
1. Ārējā ekonomiskā vide.....	8
1.1.tabula. IKP dinamika pa valstīm.....	11
2. Produkcijas izlaide	12
2.1.attēls. IKP dinamika pa ceturkšņiem	16
2.1.tabula. IKP dinamika	16
2.2.attēls. Tautsaimniecības struktūra.....	16
2.3.attēls. Ekonomikas sentimenta indekss	16
2.4.attēls. Nozaru ieguldījums IKP pieaugumā	17
2.5.attēls. Mazumtirdzniecība.....	17
2.6.attēls. Būvniecība.....	18
2.7.attēls. Kravu apgrozījums	18
2.8.attēls. Apstrādes rūpniecība	19
2.9.attēls. Rūpniecības konfidences rādītājs un ražošanas jaudu noslodze	19
2.2.tabula. Apstrādes rūpniecības struktūra un nozaru attīstības tendences	19
2.10.attēls. Apstrādes rūpniecību raksturojošie rādītāji.....	20
2.11.attēls. Pārtikas un dzērienu ražošanu raksturojošie rādītāji	20
2.12.attēls. Vieglo rūpniecību raksturojošie rādītāji	21
2.13.attēls. Kokapstrādi raksturojošie rādītāji	21
2.14.attēls. Papīra ražošanu un izdevējdarbību raksturojošie rādītāji.....	22
2.15.attēls. Ķīmisko rūpniecību un tās saskarnozares raksturojošie rādītāji	22
2.16.attēls. Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanu raksturojošie rādītāji	23
2.17.attēls. Metālapstrādi raksturojošie rādītāji.....	23
2.18.attēls. Elektrisko un optisko iekārtu ražošanu raksturojošie rādītāji	24
2.19.attēls. Mašīnu un iekārtu ražošanu raksturojošie rādītāji	24
2.20.attēls. Transporta līdzekļu ražošanu raksturojošie rādītāji	25
3. Pieprasījums	26
3.1.tabula. IKP no izlietojuma puses	28
3.1.attēls. Iekšzemes pieprasījuma izmaiņas pa ceturkšņiem	29
3.2.attēls. Privātā patēriņa izmaiņas pa ceturkšņiem	29
3.3.attēls. Sabiedriskā patēriņa izmaiņas pa ceturkšņiem.....	29
3.4.attēls. Investīcijas pamatlīdzekļos pa ceturkšņiem	30
3.5.attēls. Preču un pakalpojumu eksports pa ceturkšņiem	30
3.6.attēls. Preču un pakalpojumu imports pa ceturkšņiem	30
4. Ārējais sektors	31
4.1.attēls. Preču eksports un imports pa mēnešiem	33
4.2.attēls. Pakalpojumu eksports un imports pa mēnešiem	33
4.3.attēls. Maksājumu bilance pa ceturkšņiem	34

5. Valdības finanses un valsts finanšu sektors	35
5.1.attēls. Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālie rādītāji	38
5.2.attēls. Nodokļu ieņēmumi.....	38
5.3.attēls. Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un māsasaimniecībām izsniegtie kredīti	39
5.4.attēls. Kredītu % likmes, (atlikumiem, eiro)	39
6. Darba tirgus	40
6.1.attēls. Nodarbinātība	42
6.2.attēls. Bezdarbs	42
6.3.attēls. Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa	42
7. Cenas	43
7.1.attēls. Patēriņa cenu pārmaiņas.....	45
7.1.tabula. Patēriņa cenu pārmaiņas pa mēnešiem, procentos.....	45
7.2.attēls. Patēriņa cenu indekss grupās un apakšgrupās.....	46
7.3.attēls. Atsevišķu preču un pakalpojumu grupu ietekme uz kopējo patēriņa cenu indeksu	47
7.4.attēls. Saskaņotais patēriņa cenu indekss pa mēnešiem	48
7.5.attēls. Ražotāju cenu pārmaiņas.....	48
7.6.attēls. Ražotāju cenu dinamika apstrādes rūpniecībā	49
7.7.attēls. Patēriņa cenu, ražotāju cenu un tirgus pakalpojumu pievienotās vērtības deflatora izmaiņas	49
8. Prognozes	50
8.1.tabula. IKP dinamika, % pret iepriekšējo gadu	50
8.1.attēls. Darba tirgus attīstības tendences	51
8.2.attēls. Patēriņa cenu tendences	52

Ekonomiskais stāvoklis: īss kopsavilkums

Latvijas ekonomikas izaugsme no 2011. līdz 2013.gadam sasniedza vidēji 4,7% ik gadu, kas bija viena no straujākajām ES. Pieauguma tempi 2014.gadā ir nedaudz samazinājušies. 2014.gada 2.ceturksnī IKP pieauga par 2,3% un kopumā 1.pusgadā par 2,5% pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni. Lai arī pēdējos gados vērojama ekonomikas izaugsme, IKP ir par 7% mazāks nekā pirms krīzes 2007.gadā.

Lielākais devums IKP pieaugumā 2014.gadā ir iekšzemes pieprasījumam. Privātais patēriņš gada pirmajā pusē par 2,5% pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni. Tomēr, salīdzinot ar 2013.gadu, privātā patēriņa dinamika ir lēnāka – lai arī 2014.gadā ir augusi darba samaksa, nodarbinātības kāpums ir lēns. Investīciju dinamika 2014.gadā ir mērena un to ietekmē investoru nogaidošā attieksme saistībā ar pieaugošo nenoteiktību ārējā vidē. 2014.gada pirmajā pusē investīciju apjoms bija par 5% lielāks nekā pirms gada.

Lēnāka nekā gaidīta izaugsme ES valstīs un ekonomiskās situācijas pavājināšanās Krievijā ietekmē Latvijas eksportu. Lai gan preču eksports salīdzināmās cenās 2014.gada pirmajā pusē bija par 4,9% lielāks nekā pirms gada, tomēr pakalpojumu eksports šajā laikā saruka par 3,3%. Kopumā preču un pakalpojumu eksporta apjomi 2014.gada pirmajā pusē bija par 2,5% lielāki nekā pirms gada.

Nozaru griezumā lielāks devums IKP pieaugumā 2014.gada pirmajā pusē bija būvniecības, tirdzniecības un transporta nozarēm. Apstrādes rūpniecībā ražošanas apjomi astoņos mēnešos bija tuvi pagājušā gada janvāra-augusta līmenim, vienlaikus apakšnozarēs attīstības tendences ir ļoti atšķirīgas.

Turpina uzlaboties situācija darba tirgū, tomēr tas notiek lēnākos tempos nekā iepriekšējos gados. Nodarbināto skaits 2014.gada 1.ceturksnī gada griezumā pieauga par 0,2%, bet 2. ceturksnī faktiski saglabājās nemainīgs. 2014.gada 2.ceturksnī nodarbināti bija 889,1 tūkst. iedzīvotāju jeb 59,3% no iedzīvotāju skaita vecumā no 15-74 gadiem. Bezdarba līmenis 2.ceturksnī saruka līdz 10,9%. Sagaidāms, ka kopumā 2014.gadā nodarbināto skaita pieaugums sasniegs 0,3%, bet bezdarba līmenis saruks līdz 10,4 procentiem.

2014.gadā vērojama mērena cenu dinamika. Septembrī patēriņa cenas bija par 1% augstākas nekā pirms gada. Lielākā ietekme uz patēriņa cenu izmaiņām gada laikā bija cenu kāpumam apģērbam un apaviem, alkoholam un tabakai, kā arī pakalpojumiem. Sagaidāms, ka vidējais patēriņa cenu līmenis 2014.gadā būs zem 1 procenta.

Ekonomikas ministrija prognozē, ka IKP 2014.gadā pieaugs par 2,5%. Ekonomikas galvenais dzinulis joprojām būs iekšzemes pieprasījums.

1. Ārējā ekonomiskā vide

Globālā ekonomikas attīstība joprojām ir vāja un dažādos reģionos atšķirīga. Attīstītajās valstīs izaugsmes perspektīvas lēni uzlabojas. Savukārt attīstības valstīs situācija ir nedaudz pasliktinājusies, lai arī izaugsmes tempi tajās joprojām ir salīdzinoši strauji.

Eiropas Savienībā (ES) kopš 2013.gada 2.ceturkšņa IKP atsāka pieaugt, ko lielā mērā sekmēja situācijas uzlabošanās finanšu tirgos. ES 2014.gada 2.ceturksnī IKP pieauga par 0,2%, salīdzinot ar 2014.gada 1.ceturksni (eirozonā nemainījās), bet gada laikā IKP pieauga par 1,3% (eirozonā – par 0,5%). Rezultāts bija vājāks nekā gaidīts, kaut arī daļēji to noteica vienreizēji faktori. Jaunākie konjunktūras apsekojumi liecina, ka ekonomiskās aktivitātes ES pakāpeniski palielinās, tomēr fiskālās problēmas eirozonā joprojām ir aktuālas un sagaidāms, ka ekonomikas atveseļošanās tempi būs mēreni.

Lai arī kopumā ES ekonomiskā situācija stabilizējas, attīstības tendences dalībvalstīs joprojām ir ļoti atšķirīgas. Vācijā, pēc iepriekšējos četros ceturkšņos vērojamās salīdzinoši spēcīgas izaugsmes, 2014.gada 2.ceturksnī IKP saruka par 0,2% un bija par 0,8% lielāks nekā pirms gada. Lai arī privātais patēriņš 2.ceturksnī mēreni pieauga, tomēr būtiski samazinājās investīcijas, kā arī eksporta pieaugums bija lēnāks nekā importa kāpums. Lielbritānijā sesto ceturksni pēc kārtas vērojams ekonomisko aktivitāšu pieaugums – 2014.gada 2.ceturksnī IKP pieauga par 0,8%, bet gada griezumā izaugsme sasniedza 4%. IKP kāpumu noteica iekšzemes pieprasījuma pieaugums. Savukārt Francijā jau otro ceturksni pēc kārtas IKP apjomi saglabājās iepriekšējā ceturkšņa līmenī. 2014.gada 2.ceturksnī IKP bija tikai par 0,1% lielāks nekā pirms gada. Salīdzinot ar iepriekšējā gada 2.ceturksni, lielākajā daļā ES valstu bija vērojams IKP pieaugums, tajā skaitā arī vairumā jauno ES dalībvalstu – Polijā, Ungārijā, Čehijā, Slovākijā un Baltijas valstīs. Pēc krīzes strauji pieauguma tempi ir vērojami Īrijā. Ekonomiskā situācija pamazām uzlabojas arī krīzes smagāk skartajās Dienvideiropas valstīs – Spānijā un Portugālē.

Atšķirīgas attīstības tendences vērojamas arī Eiropas Ziemeļvalstīs – Zviedrijā 2014.gada 2.ceturksnī bija vērojami stabili pieauguma tempi, kamēr Somijā IKP 2.ceturksnī atpalika no pagājušā gada atbilstošā perioda līmeņa. Ekonomiskās aktivitātes joprojām bija vājas tādās Dienvideiropas valstīs kā Kipra, Grieķija un Itālija. Šo valstu turpmāko attīstību lielā mērā ietekmēs valstu budžetu konsolidācija un spēja nodrošināt finanšu sektora stabilitāti.

Pēdējos gados **Baltijas valstīs** bija vieni no straujākajiem ekonomikas izaugsmes tempiem ES. Tomēr kopš 2013.gada, palēninoties eksporta kāpumam, ekonomikas izaugsmes tempi ir piebremzējušies. 2014.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, Latvijā IKP pieauga par 2,3%, Lietuvā – par 3,3%, bet Igaunijā – par 2,6%. Baltijas valstu ekonomikas izaugsmes pamatā 2014.gadā ir privātais patēriņš.

ASV ekonomikā 2013.gadā turpinājās stabila izaugsme. 2014.gada 2.ceturksnī IKP pieauga par 1% un bija par 2,5% lielāks nekā pirms gada. Pieauguma tempu uzlabošanās bija saistīta ar uzņēmumu investīciju palielināšanos. Tāpat pozitīvu ietekmi uz ekonomiku radīja ASV eksporta, privātā patēriņa un valsts izdevumu straujāks pieaugums.

Āzijas valstis globālo krīzi bija pārvarējušas veiksmīgāk nekā citu reģionu valstis. Tomēr pēdējā laikā vājš pieprasījums ārējos tirgos ietekmē Āzijas valstu izaugsmes tempus.

2014.gada 2.ceturksnī Japānas IKP bija par 1,8% zemāks nekā iepriekšējā ceturksnī, piedzīvojot straujāko kritumu kopš 2011.gadā piedzīvotās zemestrīces. Salīdzinājumā ar 2013.gada 2.ceturksni IKP samazinājās par 0,1 procentu. To ietekmēja mājsaimniecību un korporatīvo izdevumu kritums pēc PVN likmes paaugstinājuma no 2014.gada 1.aprīļa.

2014.gada 2.ceturksnī Ķīnas ekonomikas izaugsmes tempi gada griezumā pieauga līdz 7,5%, salīdzinot ar 7,4% pieaugumu šī gada 1.ceturksnī. Ekonomikas izaugsmes uzlabošanos nodrošināja vairāki valdības īstenoti pasākumi, kas saistīti ar dzelzceļa tīkla paplašināšanu un valsts mājokļu būvniecības projektu uzsākšanu. Stabils pieaugums uzrādīja arī eksporta un rūpniecības apjomi.

Indijas IKP 2014.gada 2.ceturksnī bija par 5,7% lielāks nekā 2013.gada 2.ceturksnī, kas ir straujākais pieaugums kopš 2011.gada nogales. IKP pieaugumu galvenokārt veicināja kāpums rūpniecības, būvniecības un transporta nozarēs. Strauji pieauga arī finanšu, apdrošināšanas un nekustamā īpašuma pakalpojumu apjomi.

NVS reģiona atgūšanās pēc krīzes periodā balstās uz augstajām resursu cenām un kapitāla plūsmu atjaunošanos. Tāpat kā citos reģionos arī NVS valstu izaugsme nav vienmērīga.

Krievijā ekonomikas izaugsme palēninās – 2014.gada 2.ceturksnī IKP samazinājās par 0,3% un bija tikai par 0,8% lielāks nekā pirms gada. Privātā patēriņa pieauguma tempi palēninās un tā devums izaugsmē sarūk. To lielā mērā nosaka Krievijas rubļa vērtības kritums un augošā inflācija. Tomēr, neraugoties uz privātā patēriņa tempu samazinājumu, tas joprojām ir galvenais Krievijas ekonomikas dzinējs. Nenoteiktā uzņēmējdarbības vide un sankciju rezultātā augošie ierobežojošie kreditēšanas nosacījumi būtiski ietekmē investīciju aktivitātes. Krievijas ārējās tirdzniecības apgrozījums 2014.gada janvārī-augustā bija par 1,5% mazāks nekā 2013.gada astoņos mēnešos. Šajā laikā Krievijas eksports pieauga par 1,3%, bet imports samazinājies par 5,9 procentiem. Krievijas ekonomiku ietekmē arī pasaules naftas cenu samazināšanās pasaulē.

Lai arī iepriekš novērotajiem satricinājumiem pasaules finanšu tirgos ir bijis pārejošs raksturs. Tomēr ģeopolitiskās spriedzes saasināšanās starp Krieviju un ES/ASV joprojām ir būtisks globālās ekonomikas risks.

2014.gada oktobrī Starptautiskais Valūtas fonds ir nedaudz samazinājis **globālās ekonomikas izaugsmes prognozes**. Pēc SVF aplēsēm globālā ekonomika 2014.gadā pieaugs par 3,3% un 2015.gadā – par 3,8%. Pasaules ekonomikai riskus galvenokārt rada deflācija un iespējama ilgstoša vāja izaugsme attīstītajās valstīs, jo īpaši eirozonā un Japānā, izaugsmes palēnināšanās jaunattīstības valstīs, kā arī Krievijas un Ukrainas konflikta ietekme uz reģiona ekonomikas attīstību. Krievijas ekonomikas izaugsme 2014.gadam tiek prognozēta 0,2% apmērā. Izaugsmes tempi 2014.gadam ir samazināti par 1,1 procentpunktu, salīdzinājumā ar SVF šī gada aprīļa prognozēm. Krievijas ekonomikas izaugsmes palēnināšanās ietekmēs arī izaugsmi kaimiņvalstīs – Austrumeiropā un Somijā. ASV 2014.gadā tiek prognozēta izaugsme par 2,2%, kas, salīdzinot ar aprīļa prognozi, ir palielināta par 0,5 procentpunktiem (2015.gadā – par 3,1%). Vienlaikus par 0,3 procentpunktiem ir samazināta eirozonas ekonomikas izaugsmes prognoze – 2014.gadā izaugsme eirozonā varētu sasniegt 0,8%. Savukārt 2015.gadam IKP prognoze samazināta par 0,2 procentpunktiem – eirozonas ekonomika 2015.gadā pieaugs par 1,3%. Eirozonas ekonomikas atgūšanos apgrūtina vairāki faktori, tajā skaitā nepieciešamība būtiski mazināt budžetu deficītus un parādu līmeņus.

Nodaļas turpinājumā tabulā sniegta informācija par Eiropas ekonomiskās zonas valstu, kā arī ASV un Japānas ekonomiku attīstības tendencēm pēdējo astoņu ceturkšņu laikā.

1.1.tabula. IKP dinamika pa valstīm

	% pret iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni (t/t-4), sezonāli neizlīdzināti dati								% pret iepriekšējo ceturksni (t/t-1), sezonāli izlīdzināti dati							
	2012		2013		2014				2012		2013		2014			
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
ES-28	-0,6	-0,8	-1,2	0,1	0,6	0,8	1,5	1,3	0,0	-0,5	0,0	0,4	0,3	0,4	0,3	0,2
Eiro zona	-0,9	-1,0	-1,8	-0,5	0,1	0,5	0,9	0,5	-0,2	-0,5	-0,2	0,3	0,1	0,3	0,2	0,0
Latvija	3,7	3,4	3,1	4,6	4,6	4,4	2,8	2,3	1,9	0,4	2,4	-0,1	1,3	0,8	0,4	0,9
Lietuva	5,0	4,0	3,6	3,8	2,4	3,6	3,2	3,3	2,0	0,2	1,0	0,8	0,4	1,2	0,7	0,8
Igaunija	4,0	3,8	3,9	0,8	0,3	1,7	0,3	2,4	0,6	0,9	1,5	-1,4	0,9	0,6	0,3	1,0
Austrija	0,5	1,6	-0,5	0,1	0,5	0,8	0,6	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	0,1	0,2
Beļģija	-0,2	-0,6	-0,5	0,1	0,4	0,8	1,1	1,0	0,0	-0,1	0,0	0,2	0,3	0,3	0,4	0,1
Bulgārija	0,6	0,4	0,9	-0,1	1,1	1,6	1,4	2,1	-0,1	0,0	0,3	0,1	0,5	0,3	0,3	0,5
Čehija	-1,4	-1,1	-2,7	-1,4	0,3	0,8	2,6	2,5	-0,3	-0,6	-1,0	0,2	0,4	1,5	0,8	0,0
Dānija	-0,7	-1,3	-1,6	-0,1	0,5	0,6	1,4	0,3	0,2	-0,3	0,0	1,0	0,0	-0,3	0,6	-0,3
Francija	0,3	0,1	-0,7	0,6	0,7	0,6	0,7	0,1	0,3	-0,3	0,0	0,7	-0,1	0,2	0,0	0,0
Grieķija	-7,7	-4,9	-6,0	-4,0	-3,2	-2,3	-1,1	-0,3	:	:	:	:	:	:	:	:
Horvātija	-2,0	-2,5	-1,8	-0,5	-0,5	-1,1	-0,6	-0,8	-0,3	-0,1	0,0	-0,2	-0,1	-0,3	0,0	:
Itālija	-2,7	-2,6	-2,6	-2,3	-1,5	-1,0	-0,5	-0,6	-0,4	-0,9	-0,6	-0,3	-0,1	0,1	-0,1	-0,2
Īrija	-0,7	1,1	0,3	-0,2	1,8	-1,2	3,8	7,7	0,7	2,8	-3,4	0,1	2,2	-0,1	2,8	1,5
Kipra	-2,0	-3,6	-5,3	-6,1	-5,2	-5,1	-3,8	-2,2	-1,1	-1,5	-1,7	-1,8	-0,9	-0,7	-0,6	-0,3
Lielbritānija	0,9	-0,4	-0,5	2,1	1,3	3,9	3,4	4,0	0,8	-0,2	0,5	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8
Luksemburga	-0,4	0,7	1,8	2,1	2,9	1,3	3,9	3,2	-0,3	0,8	0,0	1,5	0,5	1,0	0,8	0,7
Malta	1,7	2,6	1,5	3,6	2,5	2,4	3,8	2,6	0,7	0,7	0,1	2,4	-0,5	0,8	1,1	1,3
Nīderlande	-1,9	-1,7	-1,8	-1,4	-0,6	1,0	0,0	1,1	-0,6	-0,8	0,2	-0,1	0,2	0,6	-0,3	0,7
Polija	1,7	0,7	0,4	1,2	2,2	2,3	3,8	3,3	0,2	0,2	0,1	0,8	0,8	0,7	1,1	0,6
Portugāle	-3,5	-3,5	-3,8	-1,4	-1,1	0,9	0,4	0,7	-0,8	-1,9	-0,3	0,4	0,1	0,9	-0,5	0,3
Rumānija	-0,6	0,8	2,1	1,4	4,2	5,4	3,9	1,2	-1,0	0,4	1,1	1,2	1,5	1,1	-0,1	-0,9
Slovākija	1,9	0,4	0,5	0,8	0,9	1,5	2,4	2,5	0,2	-0,1	0,1	0,4	0,5	0,6	0,7	0,6
Slovēnija	-3,1	-3,4	-4,5	-1,3	-0,3	2,1	2,1	2,9	-0,6	-0,8	0,1	0,1	0,5	1,2	0,0	1,0
Somija	-2,0	-3,2	-3,6	-1,1	-0,3	0,0	0,0	-0,5	-0,4	-0,8	-0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,3	0,2
Spānija	-1,7	-1,9	-2,5	-1,7	-0,6	-0,1	0,7	1,1	-0,4	-0,8	-0,3	-0,1	0,1	0,2	0,4	0,6
Ungārija	-1,7	-2,7	-0,9	0,5	1,9	2,7	3,7	3,9	-0,2	-0,4	0,7	0,4	1,1	0,7	1,1	0,8
Vācija	0,1	-0,3	-1,8	0,5	0,8	1,0	2,5	0,8	0,2	-0,5	0,0	0,7	0,3	0,4	0,7	-0,2
Zviedrija	-1,1	-0,3	0,5	1,1	1,6	2,8	1,7	2,1	0,7	-0,8	1,0	0,1	0,3	1,6	-0,1	0,2
Islande	1,2	0,5	0,3	4,5	5,2	3,8	-1,3	2,4	5,4	-1,0	4,8	-4,6	5,8	-1,3	-1,0	-1,2
Norvēģija	1,0	1,5	-2,8	2,1	2,2	1,1	3,9	-0,3	-1,1	0,6	-0,3	0,9	0,8	-0,2	0,2	0,9
Šveice	1,4	1,6	1,1	2,3	2,1	2,2	2,4	1,4	0,6	0,5	0,1	1,2	0,4	0,5	0,4	0,3
ASV	2,7	1,6	1,7	1,8	2,3	3,1	1,9	2,5	0,6	0,0	0,7	0,4	1,1	0,9	-0,5	1,0
Japāna	-0,2	-0,3	0,1	1,2	2,3	2,5	3,0	-0,1	-0,7	-0,1	1,2	0,8	0,4	-0,1	1,5	-1,8

: - nav datu

2. Produkcijas izlaide

Latvijas ekonomikas izaugsme no 2011. līdz 2013.gadam sasniedza vidēji 4,7% ik gadu, kas bija viena no straujākajām ES. Pieauguma tempi 2014.gadā ir nedaudz samazinājušies. 2014.gada 2.ceturksnī IKP pieauga par 2,3% un kopumā 1.pusgadā par 2,5% pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni. Lai arī pēdējos gados vērojama ekonomikas izaugsme, IKP ir par 7% mazāks nekā pirms krīzes 2007.gadā.

2013.gada sākumā vājš pieprasījums eksporta tirgos bremzēja **apstrādes rūpniecības** izaugsmi. Gada otrajā pusē, pakāpeniski uzlabojoties situācijai lielākajā Latvijas eksporta tirgū – ES, kā arī pieaugot ekonomiskajām aktivitātēm iekšējā tirgū, ražošanas apjomi apstrādes rūpniecībā pieauga. Tomēr kopumā 2013.gadā ražošanas apjomi nozarē saglabājās 2012.gada līmenī.

2014.gada astoņos mēnešos apstrādes rūpniecības produkcijas izlaides apjomi bija par 0,4% mazāki nekā pirms gada. Nozares izaugsmi ietekmē tendences ārējos tirgos – lēnāka nekā gaidītā ekonomiskā izaugsme ES, kā arī vājā ekonomiskā situācija Krievijā. Apstrādes rūpniecības apakšnozarēs attīstības tendences ir ļoti atšķirīgas.

Vienā no lielākajām apstrādes rūpniecības nozarēm – kokapstrādē ražošanas apjomi 2014.gadā stabili pieaug. Kopumā astoņos mēnešos nozares izlaide bija par 7,5% lielāka nekā pirms gada. Nozarē stabili palielinās eksporta apjomi un pieprasījums pēc nozaru produkcijas aug arī iekšējā tirgū.

Lielākajā apstrādes rūpniecības nozarē – pārtikas rūpniecībā 2014.gada astoņos mēnešos saražotās produkcijas apjomi bija par 1,4% lielāki nekā pirms gada. Jāatzīmē, ka pārtikas produktu ražošanas apjomi šajā laikā pieauga par 4%, savukārt dzērienu ražošanā produkcijas apjomi bija par 14% mazāki nekā pirms gada.

Straujākais ražošanas apjomu pieaugums 2014.gada astoņos mēnešos bija datoru, elektrisko un optisko iekārtu ražošanā. Vērā ņemams ražošanas apjomu kāpums 2014.gada astoņos mēnešos bija arī ķīmiskajā rūpniecībā, mēbeļu ražošanā, un nemetālisko minerālu ražošanā.

„Liepājas metalurga” dīkstāve joprojām būtiski ietekmē darbības rādītājus metālapstrādes nozarē. Arī apģērbu un tekstilizstrādājumu ražošanā, transportlīdzekļu ražošanā, kā arī papīra ražošanā produkcijas apjomi 2014.gadā atpaliek no pagājušā gada līmeņa.

2014.gada astoņos mēnešos kopējais apstrādes rūpniecības apgrozījums saruka par 0,8%, salīdzinot ar 2013.gada atbilstošo periodu. Šajā laikā apgrozījums vietējā tirgū realizētajai produkcijai palielinājās par 0,7%, bet eksportētās produkcijas apgrozījums saruka par 1,7%. 2014.gada astoņos mēnešos tika eksportēti 62% no apstrādes rūpniecībā saražotās produkcijas.

Kopējo apstrādes rūpniecības apgrozījumu būtiski ietekmēja produkcijas realizācijas apjomu samazinājums metālapstrādē (negatīvā ietekme uz kopējo apstrādes rūpniecības apgrozījumu par gandrīz 3 procentpunktiem). Vienlaikus to spēja kompensēt apgrozījuma pieaugums lielākajās apstrādes rūpniecības nozarēs – pārtikas rūpniecībā un kokapstrādē. Šajās nozarēs apgrozījums 2014.gada janvārī-augustā bija attiecīgi par 3,6% un 10,4% lielāks nekā pirms gada.

Kopš 2012.gada ražošanas jaudu noslodzes līmenis apstrādes rūpniecībā būtiski nav mainījies. 2014.gada 3.ceturksnī jaudu noslodze bija 71,5%. Salīdzinājumam

2013.gada 3.ceturksnī jaudu noslodze bija 71,8%. Savukārt Latvijas ražotāju konfidences novērtējums pēc zināmas stabilitātes pēdējos gados, kopš 2014.gada marta ir pasliktinājies. Tas lielā mērā ir saistīts ar notikumiem Ukrainā un ekonomiskās situācijas pasliktināšanos Krievijā, jo NVS reģiona valstis, un it īpaši Krievija, veido gandrīz 1/5 daļu no Latvijas ražotāju noieta tirgiem.

Pārējās rūpniecības nozarēs (elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde, ieguves rūpniecība) pēdējos gados ražošanas apjomi sarūk. Arī 2014.gada sākumā nozarē ražošanas apjomi ir mazāki nekā pirms gada – 1.ceturksnī kritums par 9,2%, bet 2.ceturksnī – par 5,4%, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu. Ražošanas apjomu samazinājums lielā mērā ir saistīts ar laikapstākļiem, jo salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir saražoti mazāki elektroenerģijas un siltumenerģijas apjomi.

Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē pēc neliela ražošanas apjomu samazinājuma 2013.gadā (kritums par 0,4%), 2014.gadā vērojams stabils pieaugums – 1.ceturksnī ražošanas apjomi bija par 8,8%, bet 2.ceturksnī – par 4% lielāki nekā pirms gada.

Būvniecībā pēc apjomīga samazinājuma krīzes laikā, pēdējos gados ir vērojama salīdzinoši strauja izaugsme. Būvniecības apjomu pieaugumu sekmē publiskie pasūtījumi un ES fondu projekti. 2013.gadā būvniecības apjomi palielinājās par 7,4% un lielāks devums būvniecības nozares attīstībā bija inženierbūvju celtniecības apjomu kāpumam (par 10,5%), kamēr ēku būvniecības apjomi 2013.gadā auga mērenāk (par 3,1%). 2014.gada 1.pusgadā būvniecības apjomi bija par 18,9% lielāki nekā pirms gada (1.ceturksnī pieaugums gada griezumā par 24,6% un 2.ceturksnī – par 15,8%). Pretēji tendencēm 2013.gadā, 2014.gadā būvniecības apjomu pieaugumu lielākā mērā veicina dzīvojamo ēku celtniecības apjomu kāpums. 2014.gada pirmajā pusē ēku būvniecības apjomi bija par 43,4% lielāki nekā pirms gada, savukārt inženierbūvju produkcija, salīdzinot ar pagājušā gada 1.pusgadu, saruka par 3,1%. Lai arī būvniecības apjomi pēdējo gadu laikā pieaug, tomēr tie ievērojami atpaliek no pirmskrīzes līmeņa.

Transporta un uzglabāšanas nozarē 2013.gadā izaugsme sasniedza 1,6%, ko lielā mērā sekmēja ar autotransportu pārvadāto kravu apgrozījuma pieaugums (par 15,2%). Savukārt dzelzceļā un ostās kravu apjomi 2013.gadā saruka (attiecīgi par 7,9% un 6,3%). 2014.gada 1.ceturksnī nozarē sniegtie pakalpojumi bija par 5,1% un 2.ceturksnī – par 2,2% lielāki nekā pirms gada. Šī gada 1.ceturksnī bija vērojams salīdzinoši liels kravu apjoma pieaugums dzelzceļā (gada griezumā par 7,6%) un ostās (par 9,4%), savukārt ar autotransportu pārvadāto kravu apjomi bija mazāki nekā 2013.gada 1.ceturksnī. Turpretim 2.ceturksnī ar autotransportu pārvadāto kravu apjomi bija par 7% lielāki nekā pirms gada, bet kravu apjoma pieauguma tempi gan dzelzceļā, gan ostās samazinājās un bija attiecīgi – 1,3% un 3,6% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

Pateicoties privātā patēriņa pieaugumam, **tirdzniecības nozarē** (ieskaitot izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumus) sniegto pakalpojumu apjomi 2013.gadā pieauga par 4,8%. Arī 2014.gadā nozares izaugsme turpinās – 1. pusgadā kāpums par 2,3% salīdzinājumā pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

2013.gadā mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga lēnākos tempos nekā 2012.gadā (pieaugums par 3,8%). Mazumtirdzniecības pieaugumu 2013.gadā nodrošināja nepārtikas preču mazumtirdzniecības apgrozījuma kāpums par 5,4%. Pārtikas mazumtirdzniecības apgrozījums 2013.gadā palielinājās par 4,4%, bet degvielas mazumtirdzniecības apjomi samazinājās par 1,3 procentiem.

2014.gadā 1.ceturksnī mazumtirdzniecības apjomi bija ļoti mērens (gada griezumā par 2,6%), kas daļēji ir skaidrojams ar eiro ieviešanu un patērētāju piesardzību savos tēriņos. Savukārt 2.ceturksnī mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga straujākos tempos (par 4,3% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada 2.ceturksni). Kopumā 2014.gada astoņos mēnešos mazumtirdzniecības apjomi par 3,5% pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni.

Nepārtikas preču mazumtirdzniecības apgrozījums 2014.gada astoņos mēnešos bija par 2,8% lielāks nekā pirms gada. Lielākais devums pieaugumā bija apģērbi un apavu, metālizstrādājumu, krāsu un stikla mazumtirdzniecības, kā arī mājsaimniecības elektropreču mazumtirdzniecības apgrozījuma pieaugumam.

Vairāk nekā 1/3 no kopējā mazumtirdzniecības apgrozījuma veido pārtikas preču tirdzniecība. 2014.gada astoņos mēnešos pārtikas preču mazumtirdzniecības apgrozījums bija par 4,5% lielāks nekā pirms gada. Savukārt auto degvielas mazumtirdzniecības apgrozījums pēc samazinājuma 2013.gadā, 2014.gadā aug un janvārī-augustā bija par 3% lielāks nekā pirms gada.

Vairumtirdzniecības apgrozījuma dinamika pamatā ir atkarīga no ārējās tirdzniecības aktivitātēm. 2013.gadā, palēninoties eksporta importa pieauguma tempiem, vairumtirdzniecības uzņēmumu apgrozījuma kāpums bija mērens – par 5% (faktiskajās cenās). 2014.gada 1.ceturksnī vairumtirdzniecības apgrozījums bija par 2,1% lielāks nekā pirms gada, savukārt 2.ceturksnī vairumtirdzniecības apgrozījums bija par 5% mazāks nekā pirms gada. Kritumu lielā mērā ietekmēja pārtikas, dzērienu un tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecības apgrozījuma samazinājums par 7,6%, vienlaikus mājsaimniecības preču vairumtirdzniecības apjomi 2.ceturksnī nedaudz pieauga.

2013.gadā **komercpakalpojumu nozarēs** sniegto pakalpojumu apjomi pieauga par 6%. Ņemot vērā nozaru lielo īpatsvaru, tas veidoja gandrīz pusi no visas tautsaimniecības izaugsmes. 2013.gads bija sekmīgs informācijas un komunikācijas nozarei sniegto pakalpojumu apjomi pieauga par 7,5%. Strauja izaugsme 2013.gadā bija vērojama mākslas, izklaides un atpūtas nozarē (pieaugums par 13,1%). Izaugsme pērn bija vērojama arī finanšu un apdrošināšanas darbībās, kā arī operācijās ar nekustamo īpašumu.

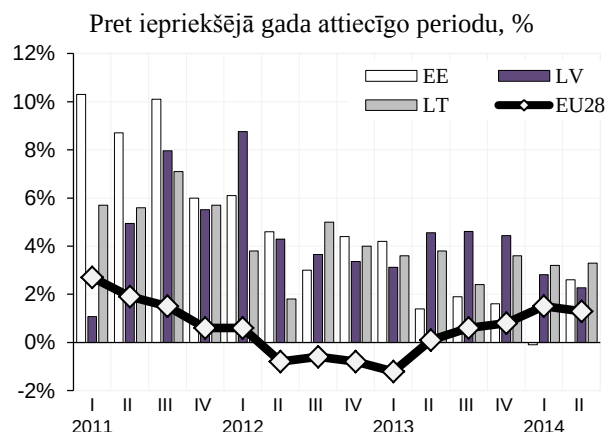
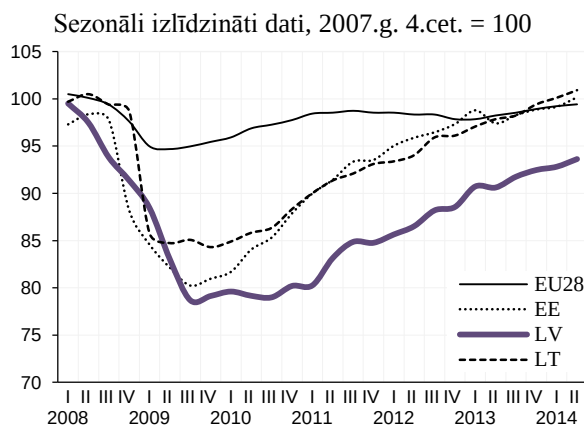
2014.gadā komercpakalpojumu nozarēs sniegto pakalpojumu apjomi aug krietni mērenākos tempos – 2014.gada 1.ceturksnī tie bija par 2,2% lielāki nekā pirms gada, bet 2.ceturksnī pat nedaudz atpalika no pagājušā gada 2.ceturkšņa līmeņa.

Komercepakalpojumu apjomu kāpumu 2014.gadā galvenokārt sekmē izaugsme finanšu un apdrošināšanas darbībās, kā arī mākslas, izklaides un atpūtas nozarē.

Palielinoties valdības izdevumiem, 2013.gadā stabils pieaugums bija vērojams arī **sabiedrisko pakalpojumu nozarēs** – par 3,8%. Arī 2014.gadā nozares apjomi aug – sabiedrisko pakalpojumu 1. un 2.ceturksnī bija attiecīgi par 3,3% un 3,4% lielāki nekā pirms gada.

Nodaļas turpinājumā sniegta detalizētāka statistiskā informācija par iekšzemes kopprodukta dinamiku un produkcijas izlaidi.

2.1.attēls. IKP dinamika pa ceturkšņiem

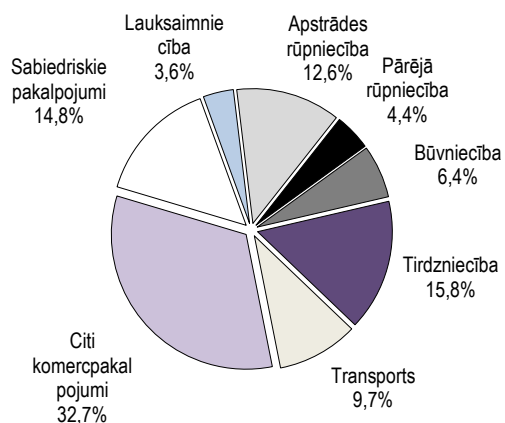

2.1.tabula. IKP dinamika

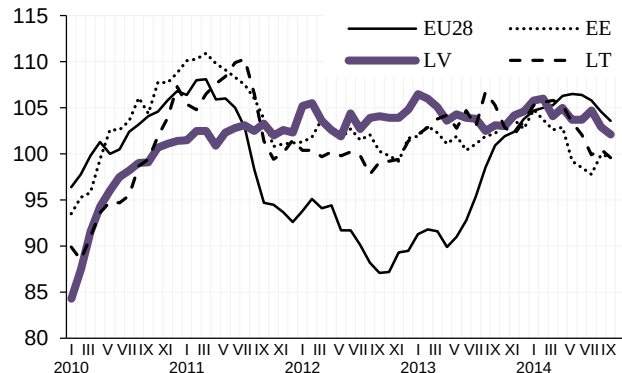
Pieauguma tempi, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, sezonāli neizlīdzināti dati										
	2012	2013	2012	2013	2014					
			III	IV	I	II	III	IV	I	II
Lauksaimniecība, mežsaimniecība	7,5	-0,4	15,9	-0,2	1,2	-1,7	-2,0	2,8	8,8	4,0
Apstrādes rūpniecība	4,6	0,0	2,4	1,5	-4,8	-0,6	2,5	2,6	1,2	0,1
Pārējā rūpniecība	-5,5	-3,3	-5,4	-1,3	-1,4	1,4	-4,1	-8,3	-9,2	-5,4
Būvniecība	14,5	7,5	7,3	8,3	9,8	5,3	11,6	3,9	24,6	15,8
Tirdzniecība, viesnīcas, restorāni	1,7	4,8	1,3	3,4	6,2	5,8	5,2	2,2	2,6	2,2
Transports un uzglabāšana	6,9	1,6	6,8	4,0	2,0	0,5	0,8	3,3	5,1	2,2
Citi komercpakalpojumi	5,2	6,0	5,2	3,7	4,1	6,1	7,2	6,5	2,2	-0,1
Sabiedriskie pakalpojumi	0,1	3,8	0,5	-3,2	1,3	5,0	2,7	5,1	3,3	3,4
IKP	4,8	4,2	3,7	3,4	3,1	4,6	4,6	4,4	2,8	2,3

Ieguldījums pieaugumā, %										
	2012	2013	2012	2013	2014					
			III	IV	I	II	III	IV	I	II
Lauksaimniecība, mežsaimniecība	0,4	0,0	0,9	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,1	0,3	0,2
Apstrādes rūpniecība	0,7	0,0	0,3	0,3	-0,8	-0,1	0,3	0,4	0,1	0,0
Pārējā rūpniecība	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	0,1	-0,2	-0,5	-0,5	-0,3
Būvniecība	1,0	0,5	0,6	0,9	0,4	0,4	1,0	0,3	0,8	1,1
Tirdzniecība, viesnīcas, restorāni	0,3	0,9	0,3	0,9	1,2	1,1	1,0	0,4	0,4	0,4
Transports un uzglabāšana	0,9	0,2	0,7	0,6	0,3	0,1	0,1	0,4	0,5	0,3
Citi komercpakalpojumi	2,0	2,2	1,6	1,8	1,7	2,3	2,4	2,4	0,7	0,0
Sabiedriskie pakalpojumi	0,0	0,7	0,1	-0,8	0,3	1,0	0,4	0,9	0,5	0,6
IKP	4,8	4,2	3,7	3,4	3,1	4,6	4,6	4,4	2,8	2,3

2.2.attēls. Tautsaimniecības struktūra, 2013.gadā, %

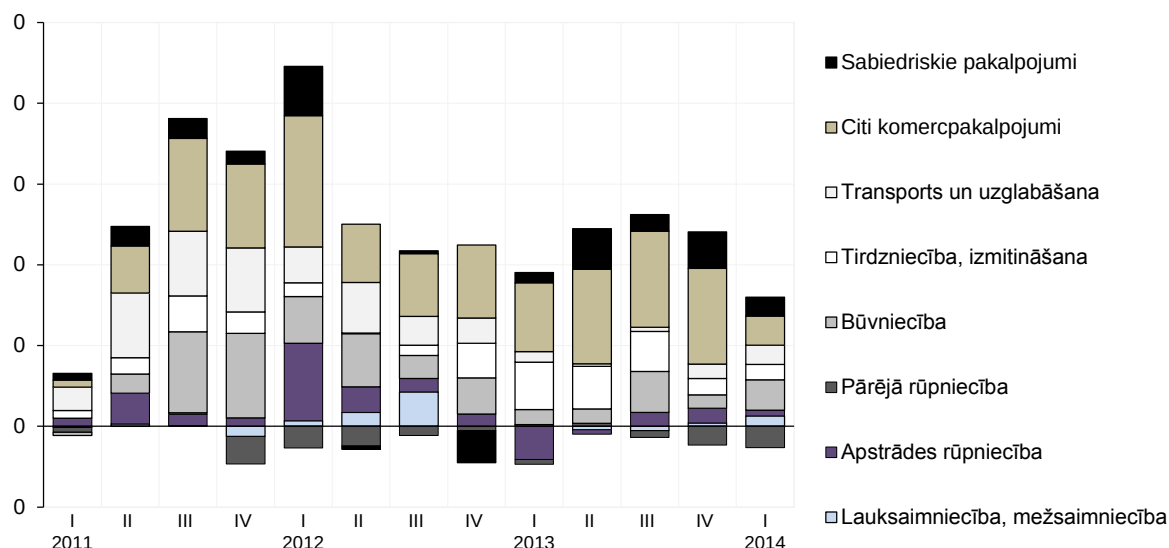

2.3.attēls. Ekonomikas sentimenta indekss, sezonāli izlīdzināti dati

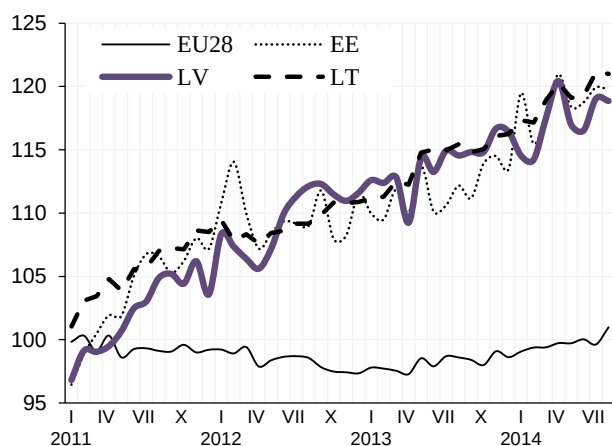
* Ekonomikas sentimenta indeksu aprēķina kā vidējo svērtu lielumu no atbilstošā perioda apstrādes rūpniecības, pakalpojumu, būvniecības, mazumtirdzniecības un patērētāju konfidences rādītājiem.

2.4.attēls. Nozaru ieguldījums IKP pieaugumā

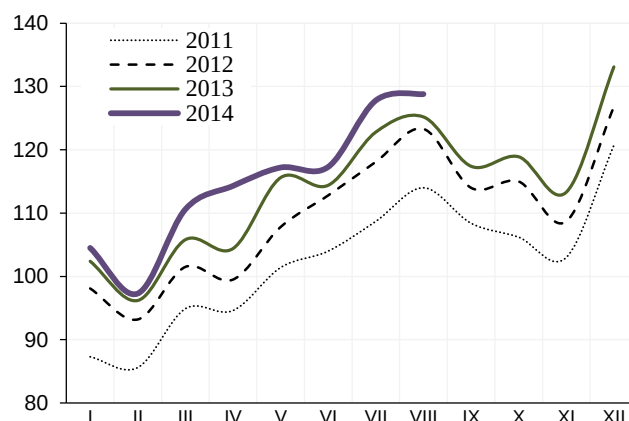

2.5.attēls. Mazumtirdzniecība

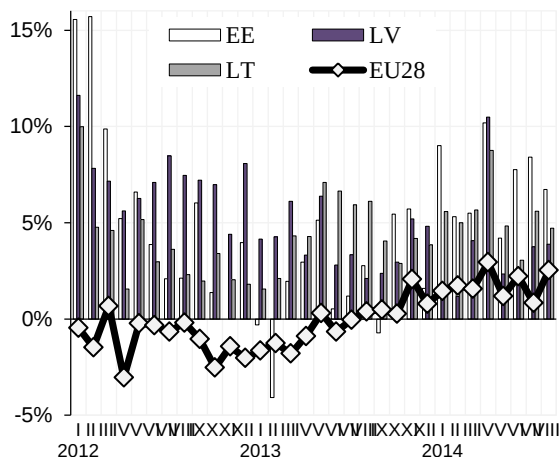
Apgrozījuma indekss, 2010.g. decembris = 100,
sezonāli izlīdzināti dati

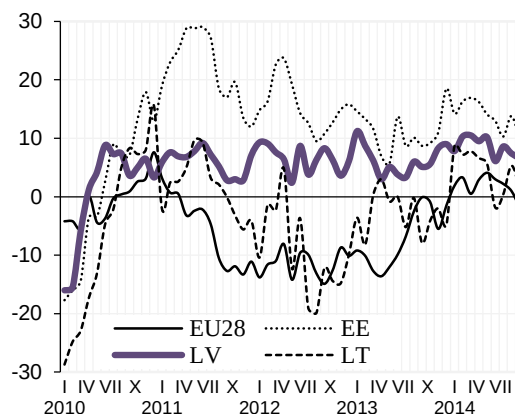
Apgrozījuma indekss, 2010.g. = 100,
sezonāli neizlīdzināti dati

Apgrozījuma indekss, % pret iepriekšējā gada attiecīgo
periodu, kalendāri izlīdzināti dati

Mazumtirdzniecības konfidences rādītājs*, sezonāli
izlīdzināti dati

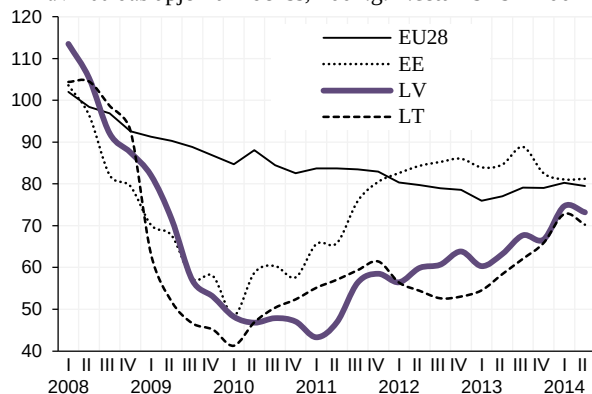

* Mazumtirdzniecības konfidences rādītāju aprēķina kā atbilžu saldo vidējo lielumu uz 3 jautājumiem: par uzņēmuma darbības aktivitāti pēdējos 3 mēnešos, uzņēmuma darbības aktivitāti turpmākajos 3 mēnešos un preču krājumu līmeni (šo rādītāju ņem ar pretēju zīmi). Saldo (bilanci) rēķina kā starpību starp galējo (t.i. pozitīvo un negatīvo) atbilžu īpatsvariem, kas izteikti procentos.

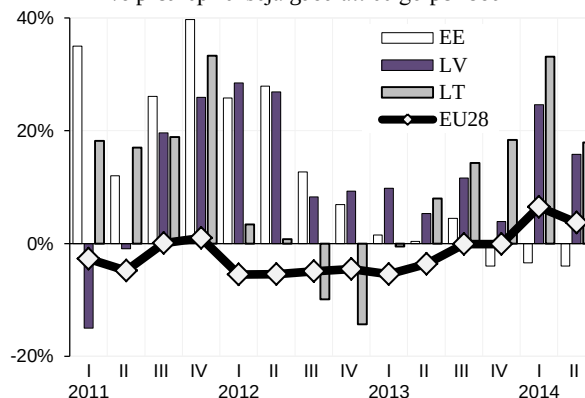
2.6.attēls. Būvniecība

Būvniecības apjomi

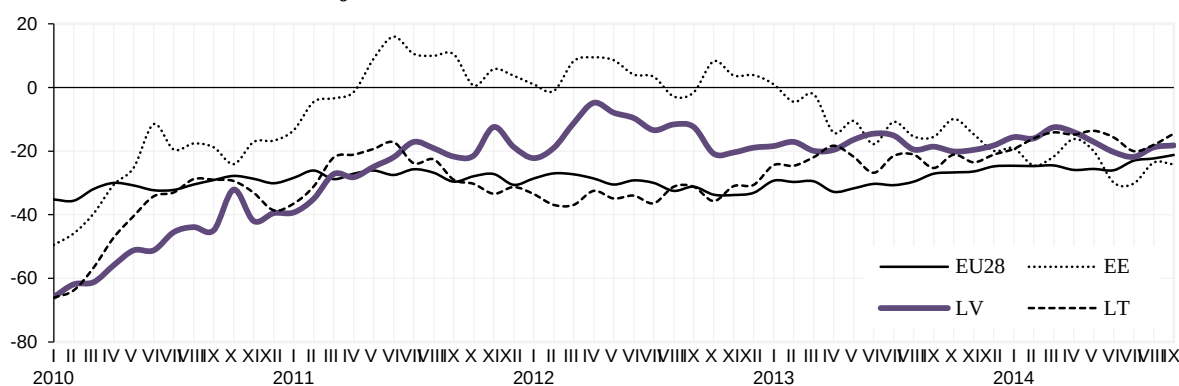
Būvniecības apjomu indekss, 2007.g. 4.ceturksnis = 100

% pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu

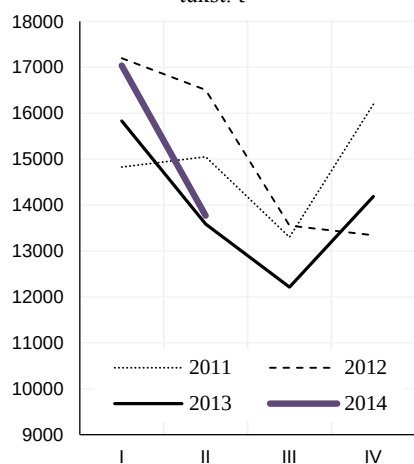
Būvniecības konfidences rādītājs

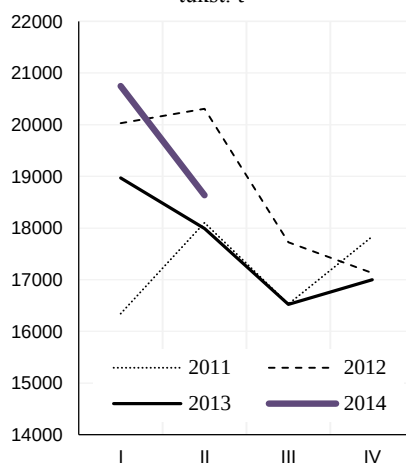
* Būvniecības konfidences rādītāju aprēķina kā atbilžu saldo vidējo lielumu uz diviem jautājumiem: pašreizējais pasūtījumu līmenis un gaidāmā nodarbinātība nākamajos 3 mēnešos. Saldo aprēķina kā starpību starp pozitīvajām un negatīvajām atbildēm, kas izteiktas procentos.

2.7.attēls. Kravu apgrozījums

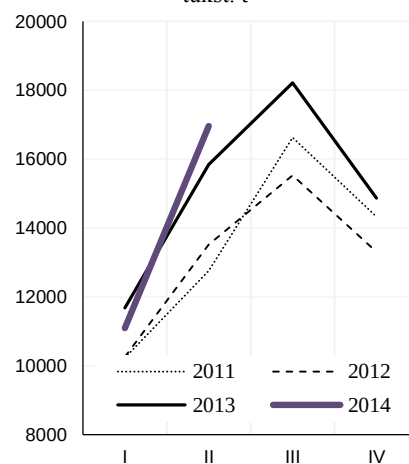
Kravu pārvadājumi dzelzceļā,
tūkst. t

Nosūtītās un saņemtās kravas ostās,
tūkst. t

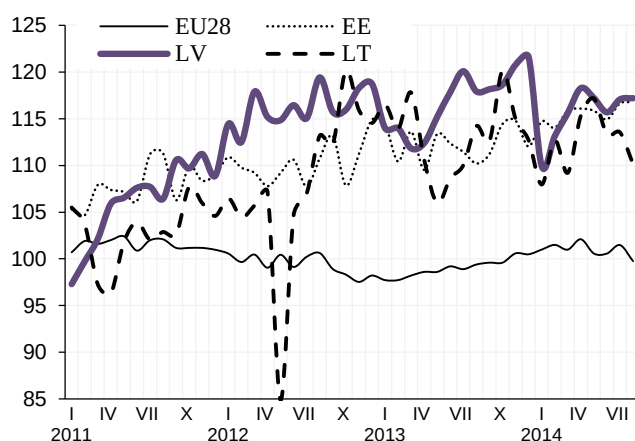

Kravu pārvadājumi ar autotransportu,
tūkst. t

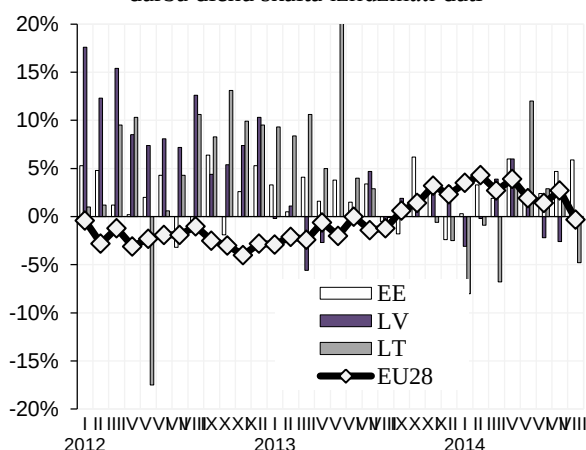

2.8.attēls. Apstrādes rūpniecība

sezonāli izlīdzināti dati, 2010.g. decembris=100

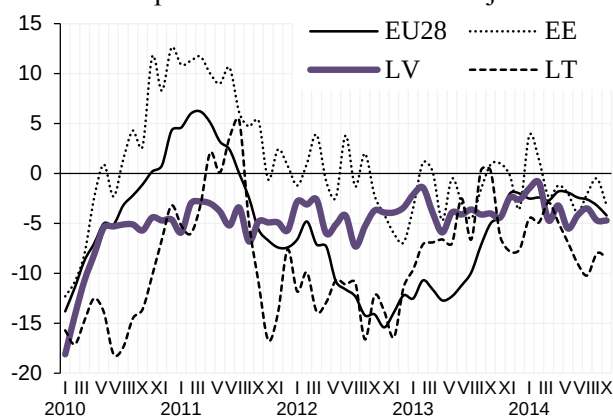

procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, pēc darba dienu skaita izlīdzināti dati

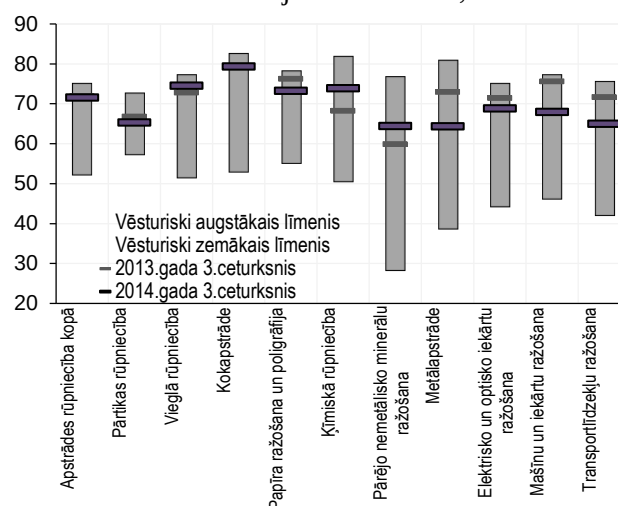
2.9.attēls. Rūpniecības konfidences rādītājs un ražošanas jaudu noslodze

Rūpniecības konfidences rādītājs*

* Rūpniecības konfidences rādītāju aprēķina kā atbilstošu saldo vidējo lielumu uz trim jautājumiem: kopējais produkcijas pieprasījuma līmenis; gaidāmās ražošanas aktivitātes izmaiņas un gatavās produkcijas krājumu līmenis.

Ražošanas jaudu noslodze, %

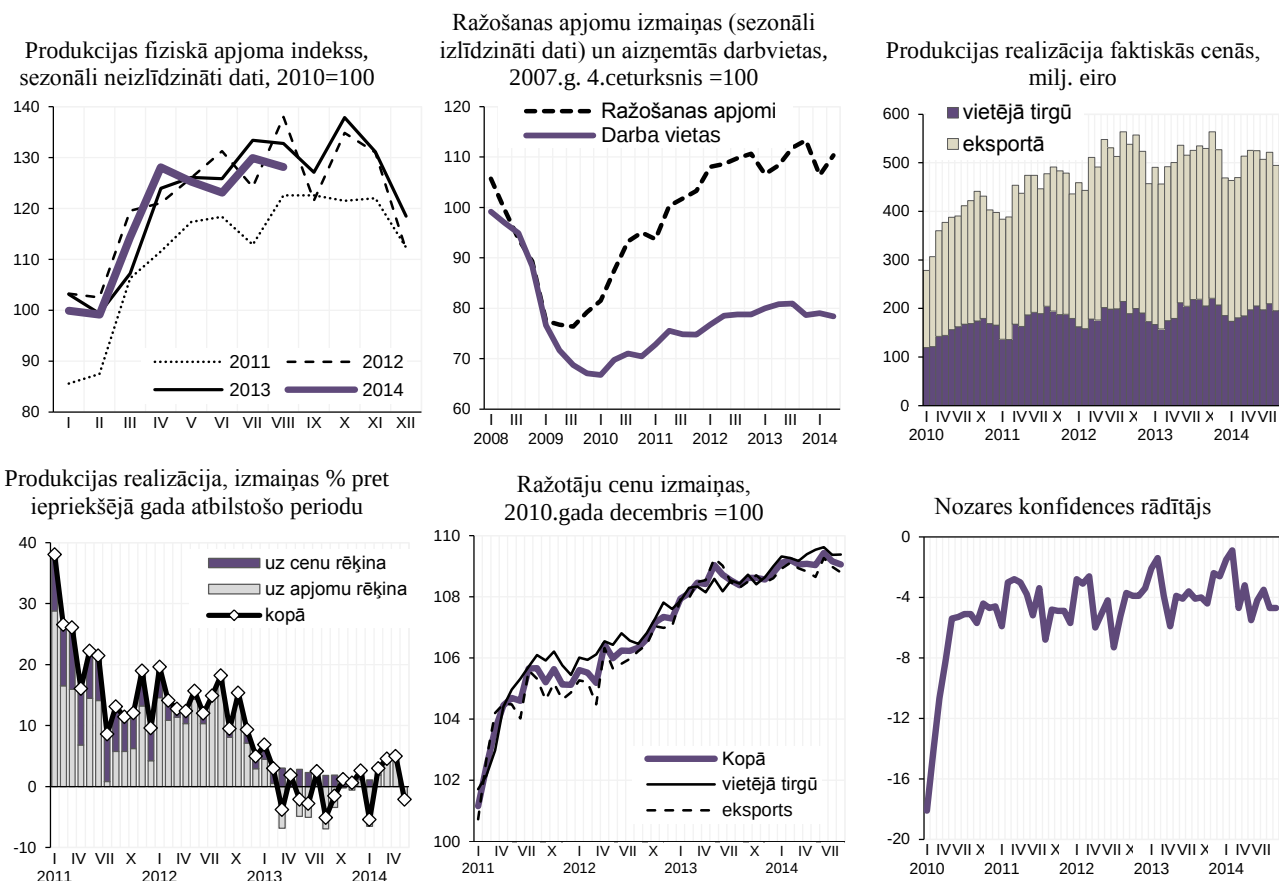

2.2.tabula. Apstrādes rūpniecības struktūra un nozaru attīstības tendences

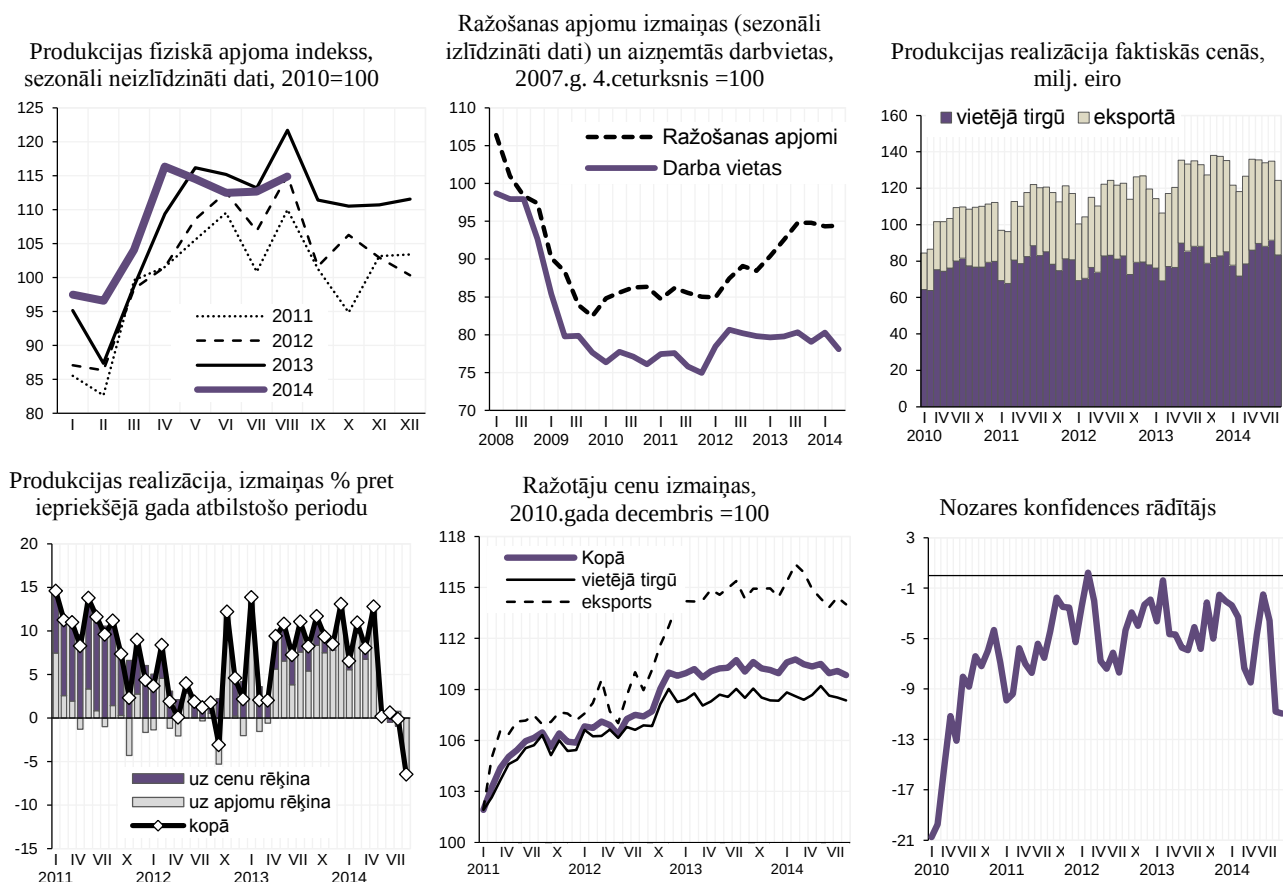
	Struktūra, 2013.gadā %			Ražošanas apjomu izmaiņas, %*			
	Izlaide	Aizņemto darbavietu skaits	Eksporta īpatsvars realizācijā	2011	2012	2013	2014 I-VIII
Apstrādes rūpniecība – kopā	100	100	61,7	11,7	9,3	0,1	-0,4
Pārtikas un dzērienu ražošana	25,2	21,7	36,1	-0,2	2,5	6,0	1,4
Vieglā rūpniecība	4,3	11,1	84,5	19,4	3,0	1,4	-13,4
Kokapstrāde	23,1	19,4	73,3	12,6	5,4	2,7	7,5
Papīra ražošana un poligrāfija	4,5	3,9	58,6	-0,5	10,1	5,6	-0,4
Ķīmiskā rūpniecība	7,5	6,3	74,9	4,4	8,3	-8,7	2,9
Pārējo nemetālisko minerālu ražošana	6,5	4,2	43,9	24,2	8,6	4,6	2,8
Metālu un metālu izstrādājumu ražošana	10,7	11,0	65,3	28,3	16,3	-17,6	-15,9
Elektrisko un optisko iekārtu ražošana	6,2	3,7	88,5	29,6	19,9	18,4	29,3
Mašīnu un iekārtu ražošana	2,4	2,9	74,8	37,1	8,7	1,4	-4,4
Transportlīdzekļu ražošana	4,0	3,3	92,0	37,0	15,8	3,0	-17,0
Pārējās apstrādes rūpniecības nozares	5,7	12,4	50,6	9,5	26,1	-7,6	-9,5

* izmaiņas, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

2.10.attēls. Apstrādes rūpniecību raksturojošie rādītāji

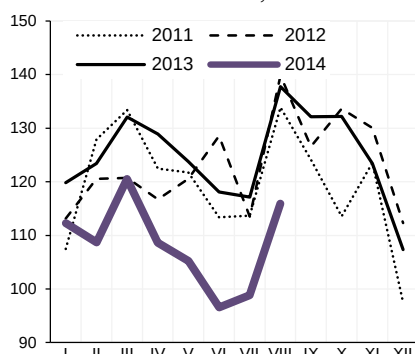

2.11.attēls. Pārtikas un dzērienu ražošanu raksturojošie rādītāji

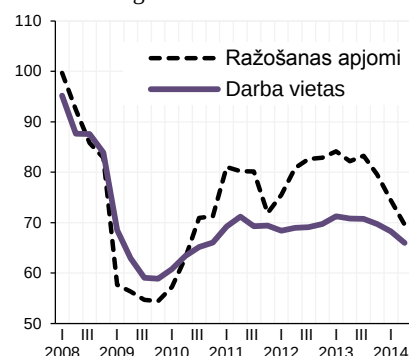

2.12.attēls. Vieglo rūpniecību raksturojošie rādītāji

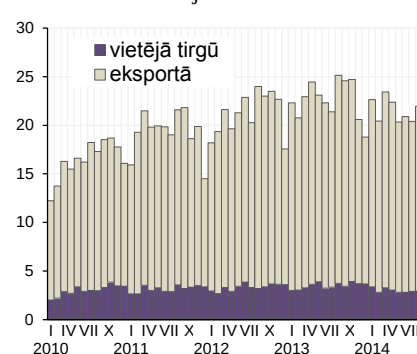
Produkcijas fiziskā apjoma indekss, sezonāli neizlīdzināti dati, 2010=100

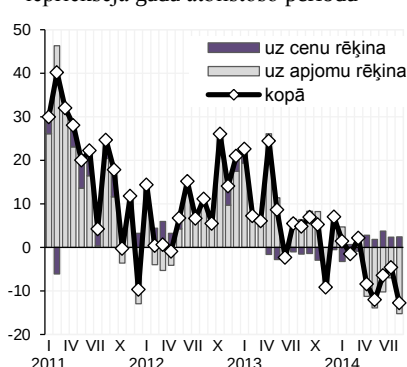
Ražošanas apjomu izmaiņas (sezonāli izlīdzināti dati) un aizņemtās darbvietas, 2007.g. 4.ceturksnis =100

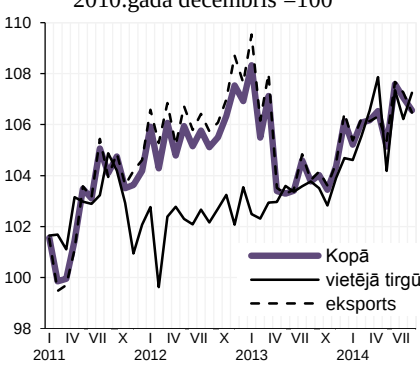
Produkcijas realizācija faktiskās cenās, milj. eiro

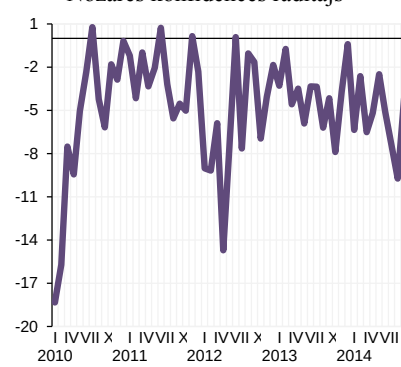
Produkcijas realizācija, izmaiņas % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

Ražotāju cenu izmaiņas, 2010.gada decembris =100

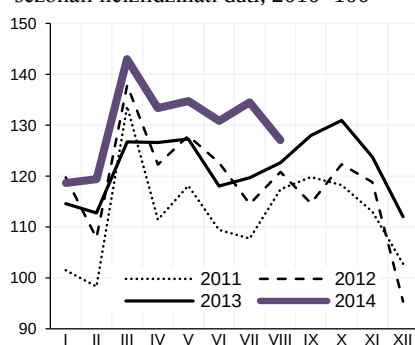

Nozares konfidences rādītājs

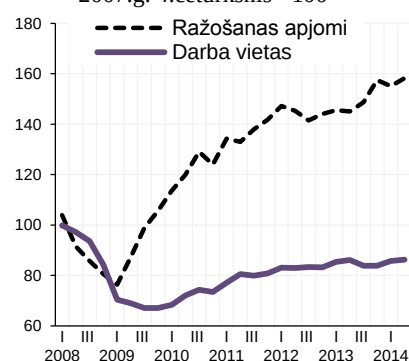

2.13.attēls. Kokapstrādi raksturojošie rādītāji

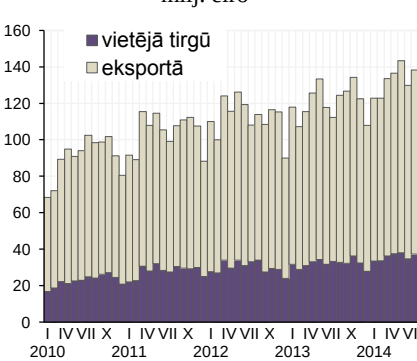
Produkcijas fiziskā apjoma indekss, sezonāli neizlīdzināti dati, 2010=100

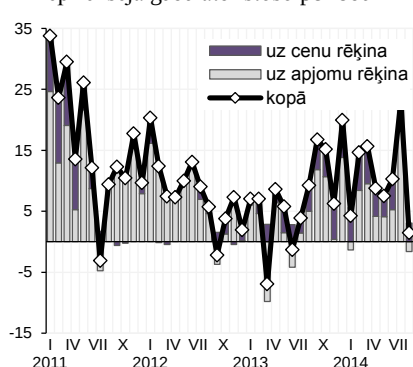
Ražošanas apjomu izmaiņas (sezonāli izlīdzināti dati) un aizņemtās darbvietas, 2007.g. 4.ceturksnis =100

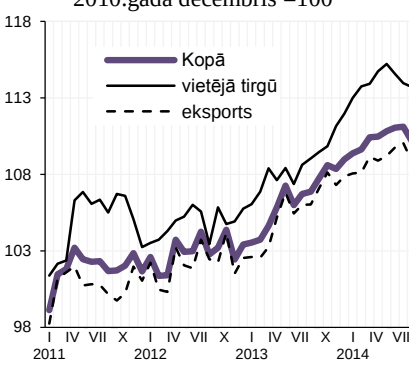
Produkcijas realizācija faktiskās cenās, milj. eiro

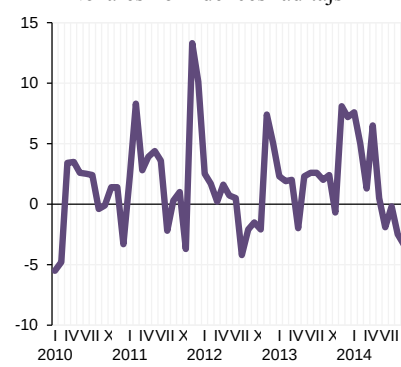
Produkcijas realizācija, izmaiņas % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

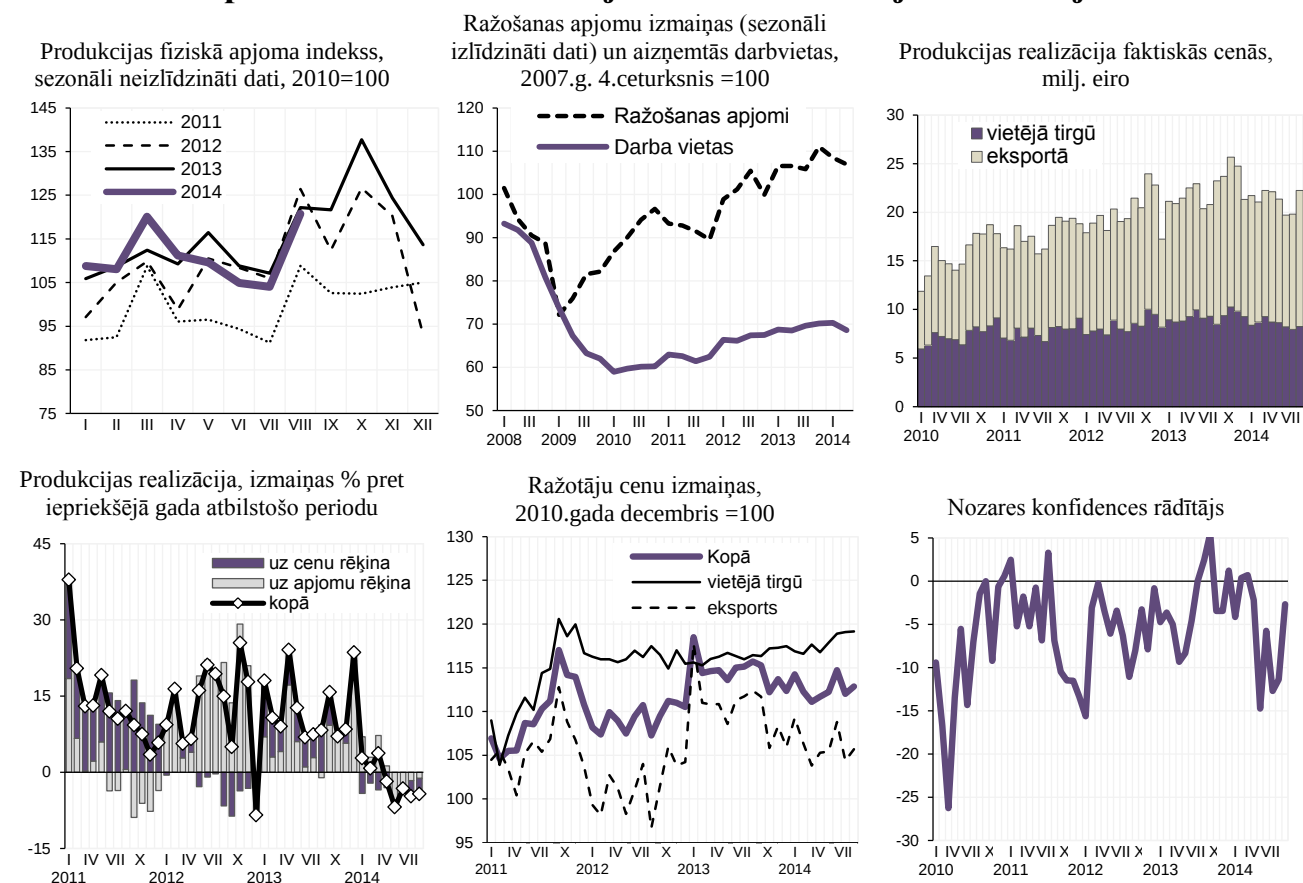
Ražotāju cenu izmaiņas, 2010.gada decembris =100

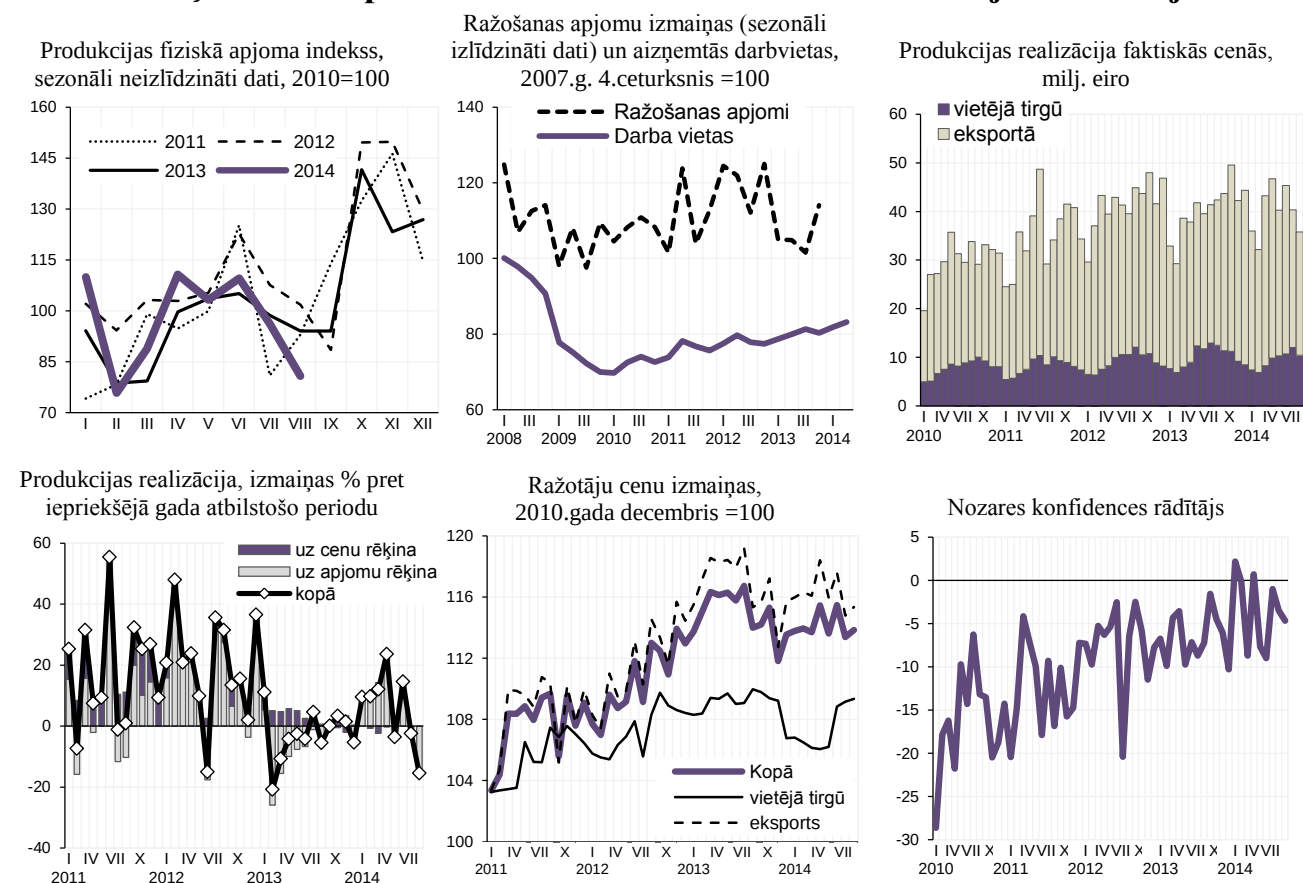
Nozares konfidences rādītājs

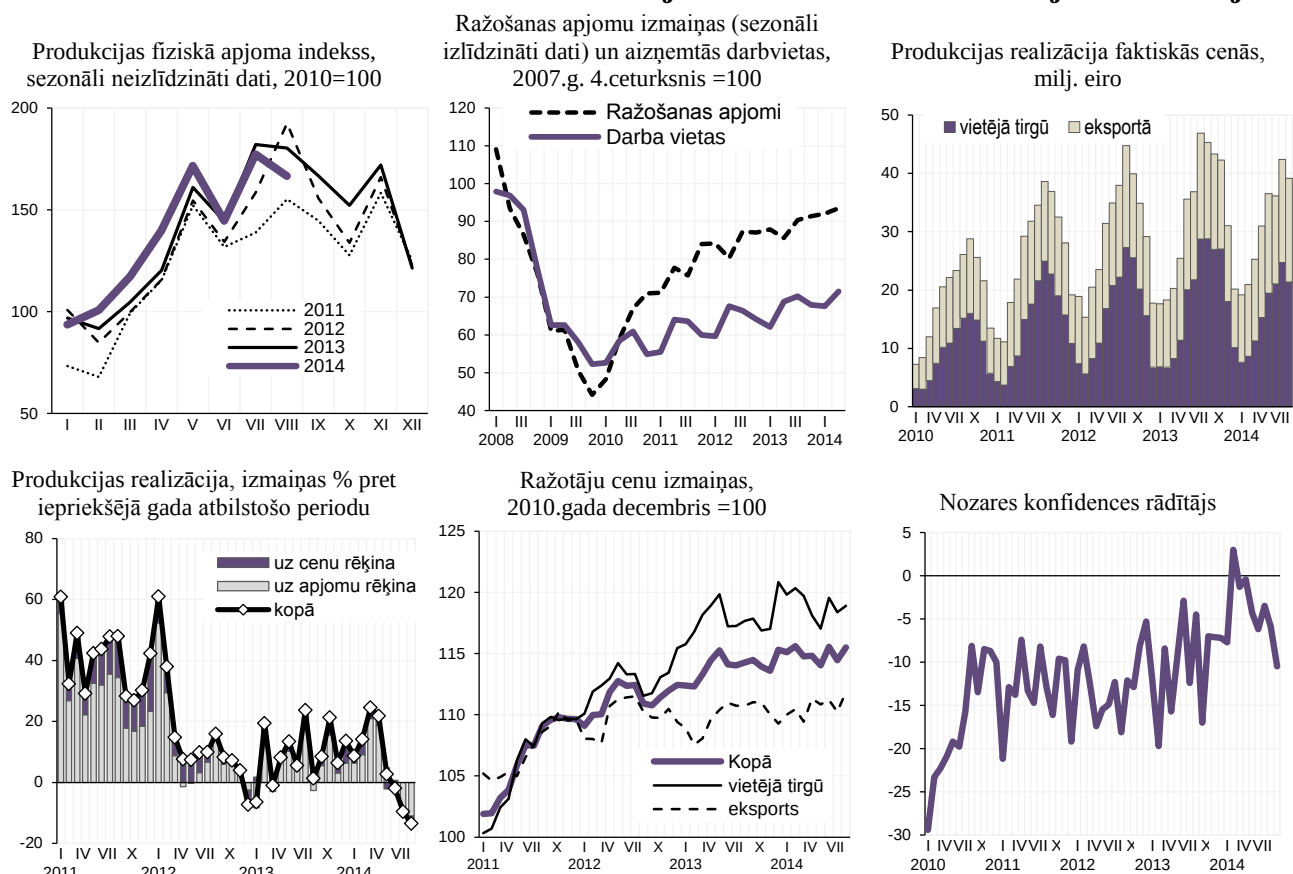
2.14.attēls. Papīra ražošanu un izdevējdarbību raksturojošie rādītāji

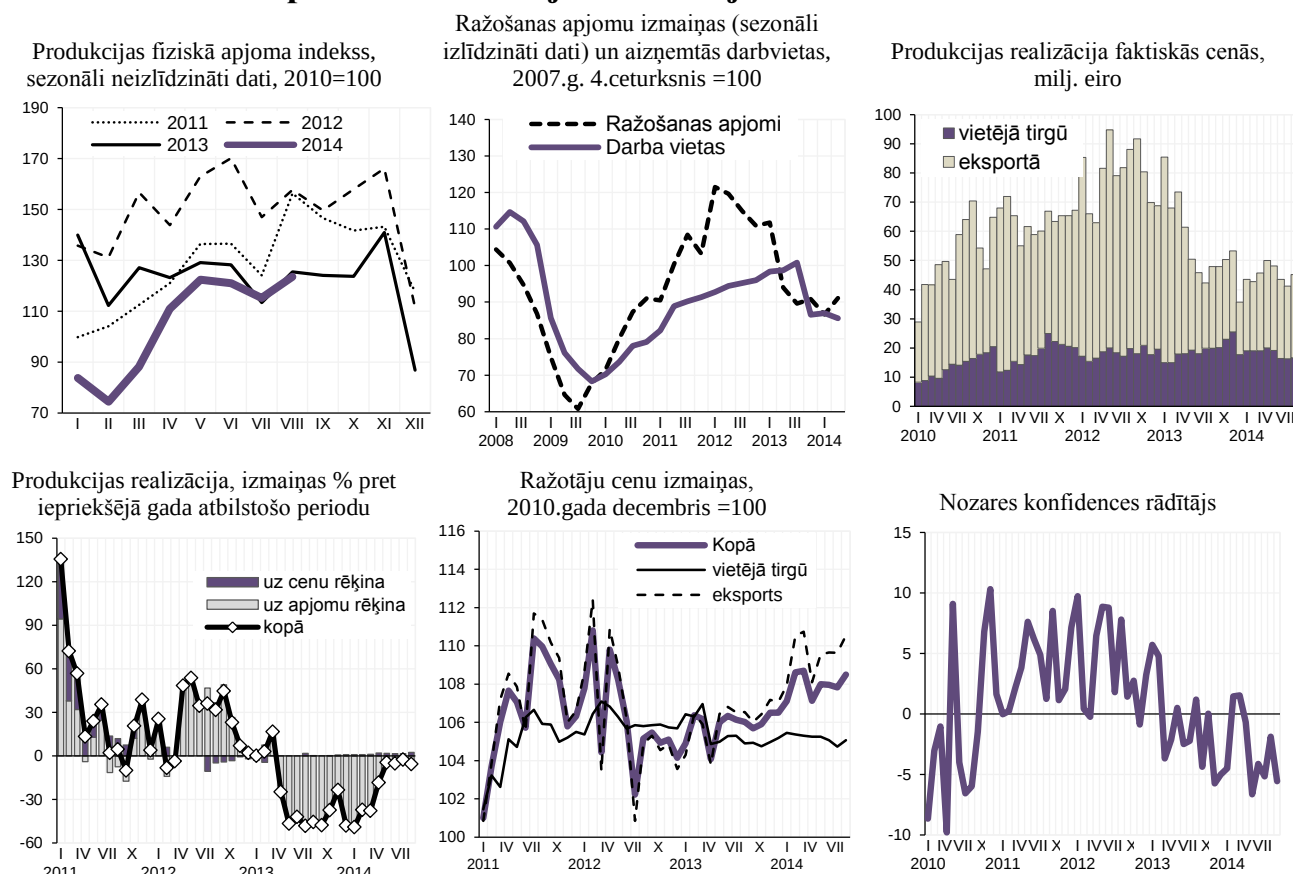
2.15.attēls. Ķīmisko rūpniecību un tās saskarnozares raksturojošie rādītāji

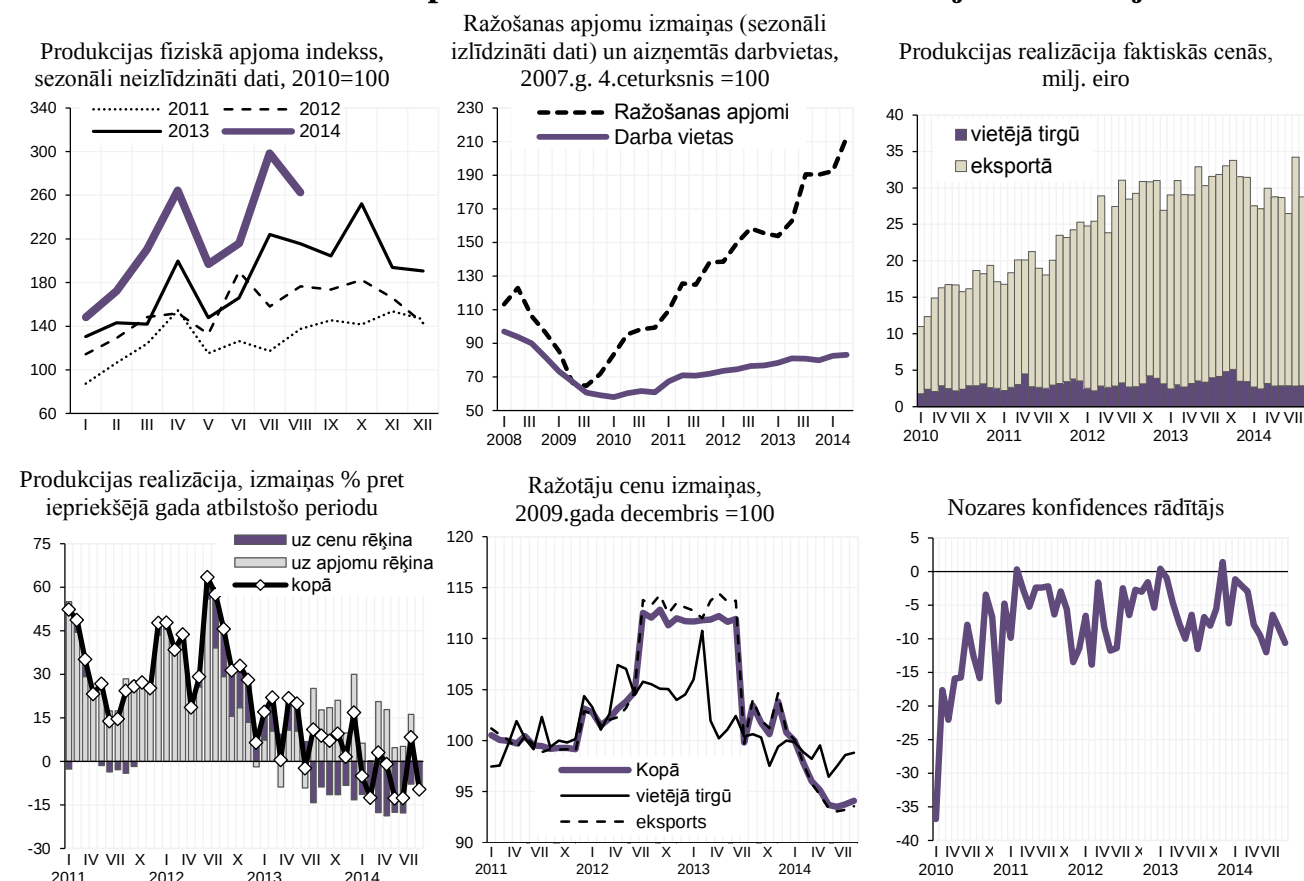
2.16.attēls. Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanu raksturojošie rādītāji

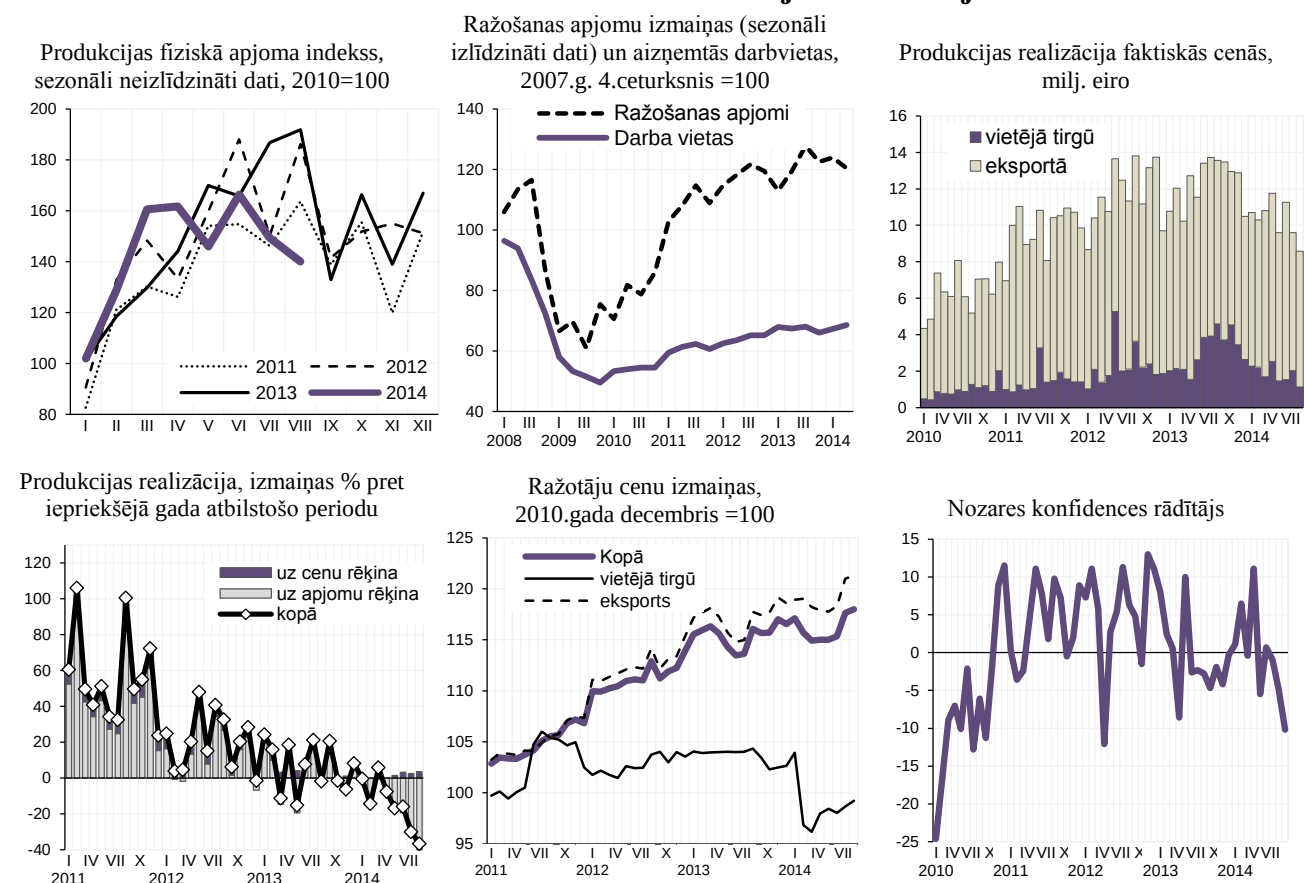
2.17.attēls. Metālapstrādi raksturojošie rādītāji

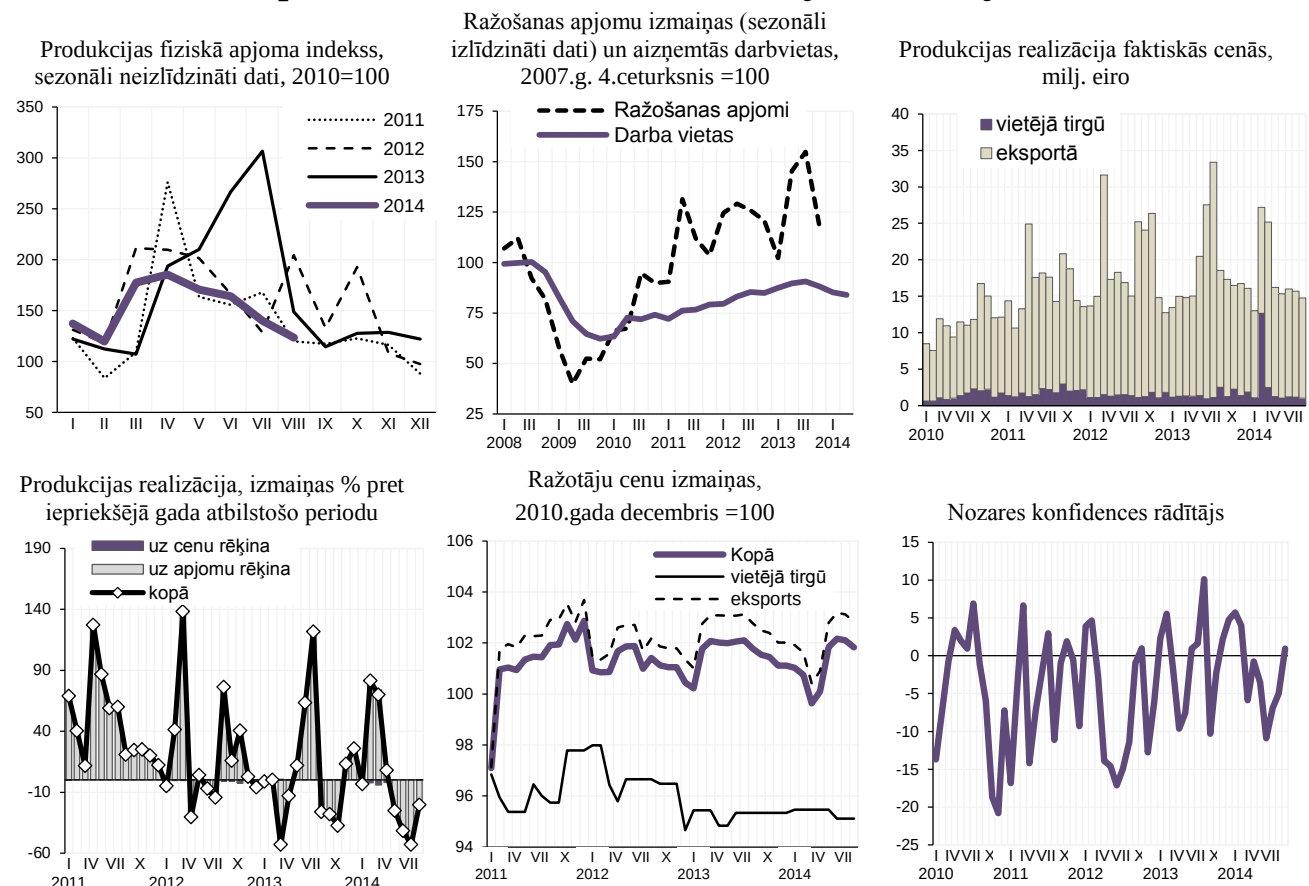
2.18.attēls. Elektrisko un optisko iekārtu ražošanu raksturojošie rādītāji

2.19.attēls. Mašīnu un iekārtu ražošanu raksturojošie rādītāji

2.20.attēls. Transporta līdzekļu ražošanu raksturojošie rādītāji

3. Pieprasījums

2013.gadā **iekšzemes pieprasījums** (privātais, valdības patēriņš un investīcijas) pieauga par 1,7%. Neraugoties uz straujāku privātā patēriņa kāpumu, iekšzemes pieprasījuma dinamiku ierobežoja zemie investīciju apjomi. 2014.gadā iekšzemes pieprasījums turpina augt – 2.ceturksnī tas bija par 2,6% lielāks nekā pirms gada.

Privātā patēriņa pieaugumu 2013.gadā sekmēja nodarbinātības pieaugums un darba samaksas kāpums. 2013.gadā privātais patēriņš pieauga par 6,2% un bija galvenais izaugsmes virzītājs.

2014.gadā privātā patēriņa pieauguma tempi ir piebremzējušies. 2014.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar 2014.gada 1.ceturksni, privātais patēriņš pieauga par 0,9% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem) un bija par 2,3% lielāks nekā pirms gada. Lai arī gada pirmajā pusē salīdzinoši strauji ir augusi darba samaksa, tomēr nodarbinātības kāpums šogad ir krietni lēnāks nekā pagājušajā gadā. 2014.gada 2.ceturksnī mājāsaimniecību izdevumi pārtikai palielinājās par 6,1%, izdevumi transportam pieauga par 0,7%, savukārt mājokļu uzturēšanai saruka par 0,9%, salīdzinot ar iepriekšējā gada 2.ceturksni.

Patērētāju nākotnes perspektīvu vērtējums kopumā pēdējos gados būtiski nemainās. Patērētāju konfidenci ietekmē tādi faktori kā patērētāju novērtējums par kopējo ekonomisko situāciju valstī turpmākajos mēnešos, ģimenes finansiālo situāciju, bezdarbu, kā arī inflācijas gaidām. 2014.gada septembrī patērētāju konfidence bija par 5,7 punktiem zemāka nekā aprīlī. Vienlaikus tā bija pat nedaudz augstāka nekā pagājušā gada septembrī.

2013.gadā **sabiedriskais patēriņš** samazinājās par 4,2%. Arī 2014.gada 2.ceturksnī tas samazinājās par 0,8% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem), savukārt bija par 4,9% lielāks nekā 2013.gada 2.ceturksnī.

2013.gadā **investīciju** dinamika ceturkšņu griezumā bija svārstīga. Kopumā 2013.gadā investīcijas Latvijas tautsaimniecībā bija par 5,2% mazākā apjomā nekā pirms gada. 2014.gada sākumā investēšanas dinamika ir mērena. 2014.gada 2.ceturksnī Latvijas tautsaimniecībā ieguldīts par 1,8% vairāk nekā pirms gada. Investīciju līmenis joprojām ir zemāks nekā pirmskrīzes gados. Salīdzinoši lēnais investīciju pieaugums ir saistīts ar nogaidāšo attieksmi saistībā ar pieaugošo nenoteiktību ārējā vidē. Vienlaikus pozitīvi vērtējams, ka galvenajā Latvijas eksporta nozarē – apstrādes rūpniecībā investīcijas 2.ceturksnī gada griezumā pieaugušas par 32 procentiem.

2013.gadā, saistībā ar zemo pieprasījumu ārējos tirgos, **preču un pakalpojumu eksporta** pieaugums kļuva mērenāks un kopumā pieauga tikai par 1,5%. 2014.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, preču un pakalpojumu eksporta apjomi palielinājās par 0,2% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem), bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 1,7%. Preču eksports (72% no kopējā eksporta) palielinājās par 3,5%, bet pakalpojumu eksports samazinājās par 2,8%. 2014.gada 2.ceturksnī kopējo preču eksporta attīstību pozitīvi ietekmēja koksnes un tās izstrādājumu, kā arī ķīmiskās rūpniecības preču eksporta pieaugums, savukārt

pakalpojumu eksporta samazinājumu ietekmēja transporta pakalpojumu apjomu samazināšanās.

2013.gadā **preču un pakalpojumu importa** apjomi pieauga tikai par 0,3%. 2014.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, imports pieauga par 0,7% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem), bet, salīdzinot ar 2013.gada 2.ceturksni, – par 2,3%, kas bija straujākais importa apjomu pieaugums gada griezumā pēdējo piecu ceturkšņu laikā. Preču importa apjomi (86% no kopējā importa) palielinājušies par 3,7%, bet pakalpojumu imports krities par 5,3%. 2014.gada 2.ceturksnī kopējo preču importa attīstību pozitīvi ietekmēja koksnes un tās izstrādājumu, kā arī ķīmiskās rūpniecības preču importa pieaugums, savukārt pakalpojumu importa samazinājumu ietekmēja apjomu kritums praktiski visās pakalpojumu grupās, izņemot transporta pakalpojumus un braucienus, kur apjomi pieauga.

Preču un pakalpojumu ārējās tirdzniecības bilances deficīts 2014.gada 2.ceturksnī bija -3,7% no IKP.

Nodaļas turpinājumā ir atspoguļota statistiskā informācija par IKP komponentēm no izlietojuma puses – privātā un valdības patēriņa, bruto pamatkapitāla veidošanas, krājumu izmaiņu, kā arī eksporta un importa dinamiku, struktūru un devumu iekšzemes kopproduktā.

3.1.tabula. IKP no izlietojuma puses

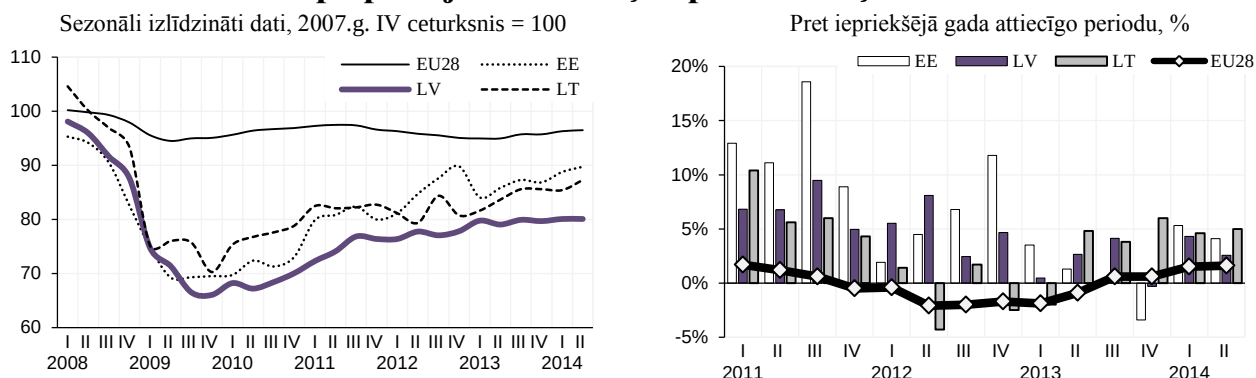
Pieauguma tempi, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, sezonāli neizlīdzināti dati										
	2012	2013	2012	2013	2014					
			III	IV	I	II	III	IV	I	II
Privātais patēriņš	3,0	6,2	2,7	1,8	5,9	8,2	8,4	2,3	2,7	2,3
Valsts patēriņš	0,4	-4,2	0,2	3,7	0,3	-9,8	-0,6	-5,0	5,2	4,9
Kopējā pamatkapitāla veidošana	14,5	-5,2	3,2	12,4	-15,6	-2,5	-2,9	-2,8	9,3	1,8
Eksports	9,8	1,5	10,6	10,3	3,4	2,2	-0,4	1,0	3,4	1,7
Imports	5,4	0,3	0,9	3,4	2,6	-1,2	0,8	-0,9	0,5	2,3
IKP	4,8	4,2	3,7	3,4	3,1	4,6	4,6	4,4	2,8	2,3

Struktūra, % no IKP										
	2012	2013	2012		2013		2014			
			III	IV	I	II	III	IV	I	II
Privātais patēriņš	61,2	61,9	61,1	59,1	64,2	63,8	62,3	57,9	63,5	63,4
Valsts patēriņš	17,2	16,3	15,2	18,8	16,4	17,1	14,3	17,3	16,0	17,3
Kopējā pamatkapitāla veidošana	25,2	23,3	28,5	27,6	18,0	21,5	26,4	26,1	19,5	21,1
Izmaiņas krājumos	0,8	1,7	-1,2	-3,2	6,2	0,6	0,9	-0,1	4,3	1,9
Eksports	60,9	59,4	62,3	62,1	62,0	58,2	58,6	59,2	61,0	56,4
Imports	65,3	62,6	65,9	64,5	66,8	61,3	62,5	60,4	64,2	60,0
Eksporta-importa saldo	-4,4	-3,2	-3,6	-2,4	-4,8	-3,1	-3,9	-1,2	-3,3	-3,7
IKP	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

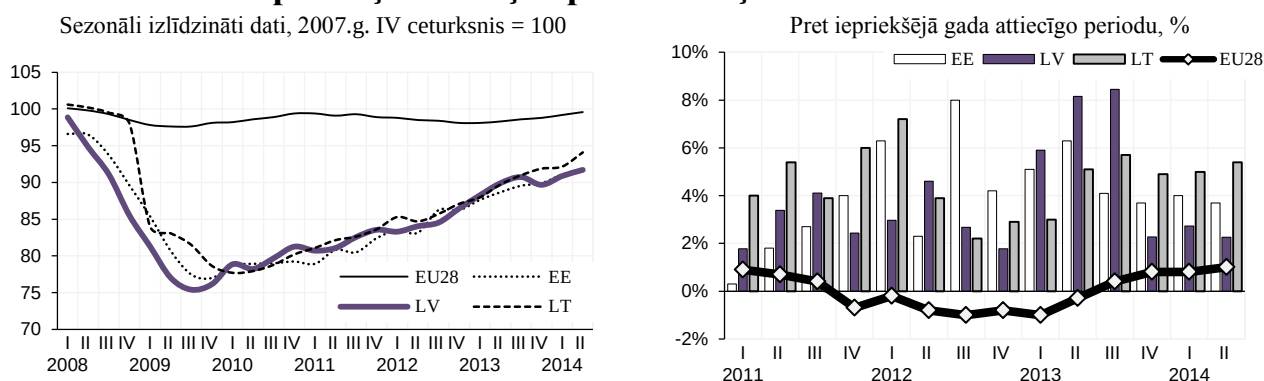
Ieguldījums pieaugumā, %										
	2012	2013	2012		2013		2014			
			III	IV	I	II	III	IV	I	II
Privātais patēriņš	1,9	3,8	1,7	1,1	3,7	5,0	5,2	1,3	1,8	1,4
Valsts patēriņš	0,1	-0,7	0,0	0,7	0,0	-1,9	-0,1	-0,9	0,9	0,8
Kopējā pamatkapitāla veidošana	3,2	-1,3	0,9	3,1	-3,3	-0,6	-0,8	-0,8	1,7	0,4
Izmaiņas krājumos	-2,6	1,8	-4,5	-5,3	2,4	-0,1	1,1	3,6	-3,2	0,1
Eksports	5,7	0,9	6,2	5,9	2,1	1,3	-0,2	0,6	2,1	1,0
Imports	-3,4	-0,2	-0,6	-2,1	-1,8	0,7	-0,5	0,6	-0,3	-1,4
IKP	4,8	4,2	3,7	3,4	3,1	4,6	4,6	4,4	2,8	2,3

Pieauguma tempi, % pret iepriekšējo ceturksni, sezonāli izlīdzināti dati												
	2011		2012		2013				2014			
	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Privātais patēriņš	0,8	2,6	1,2	1,3	1,6	1,1	0,9	2,1	1,5	0,2	0,5	0,2
Valsts patēriņš	0,3	0,4	-0,5	0,0	-0,3	0,6	0,3	1,1	1,4	0,4	1,2	0,5
Kopējā pamatkapitāla veidošana	8,2	12,7	-1,8	10,4	-6,9	0,4	5,0	-4,4	0,2	-0,8	-4,7	4,4
Eksports	3,8	1,3	2,1	3,3	1,1	2,5	0,9	-0,7	0,2	-0,3	0,5	0,7
Imports	5,6	3,8	0,6	0,2	2,0	-2,3	1,9	-0,5	-2,7	0,6	-0,3	0,5
IKP	2,5	1,3	0,4	0,7	2,1	1,5	1,1	1,9	-0,1	1,1	0,7	0,6

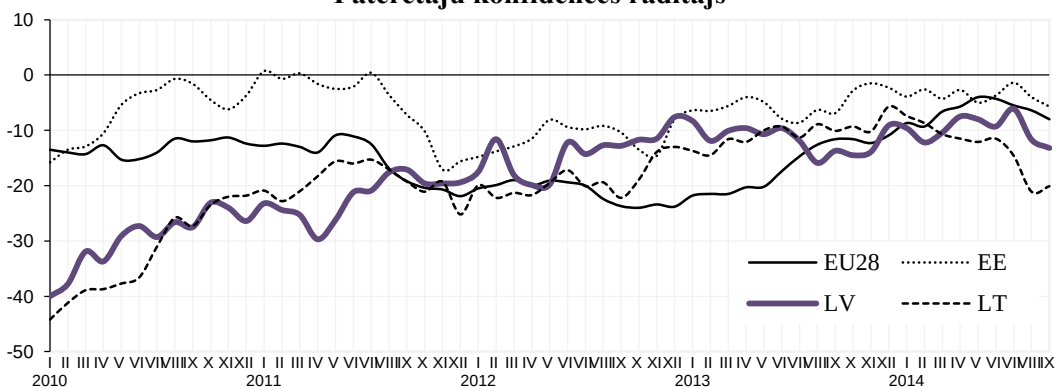
3.1.attēls. Iekšzemes pieprasījuma izmaiņas pa ceturkšņiem

3.2.attēls. Privātā patēriņa izmaiņas pa ceturkšņiem

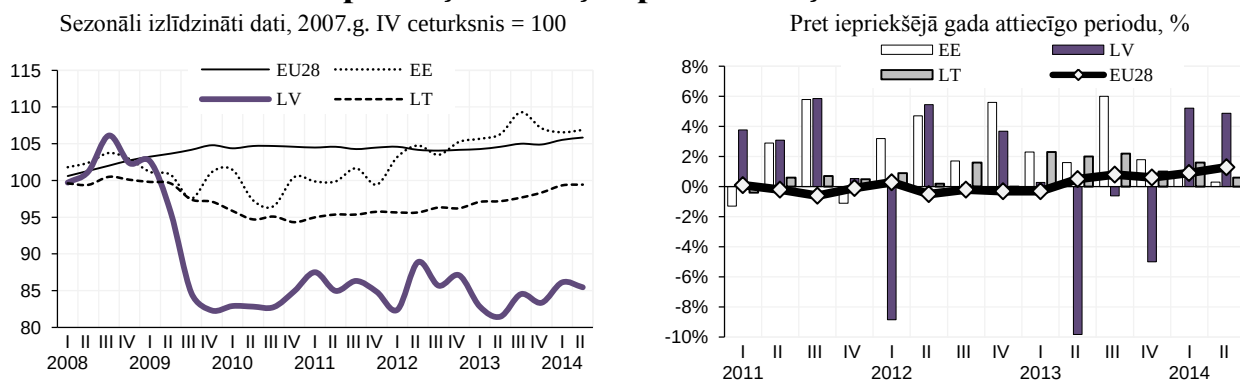

Patērētāju konfidences rādītājs*

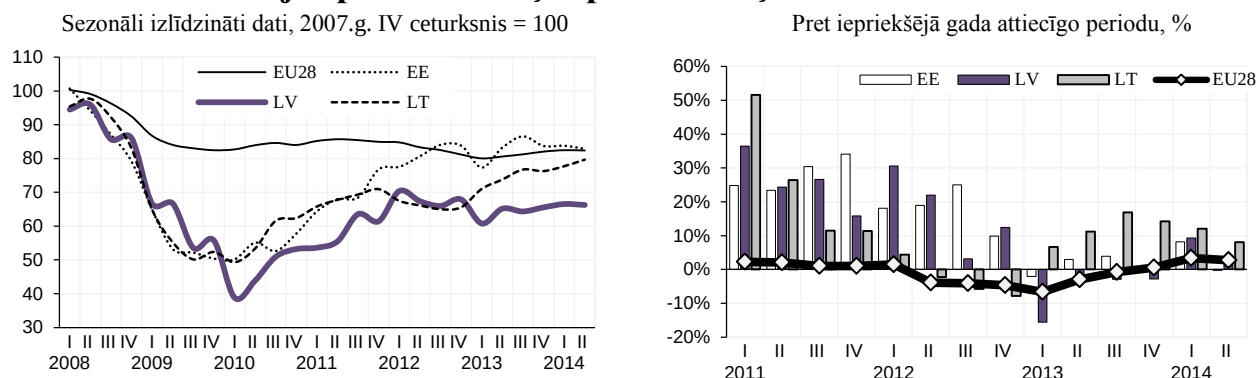

* Patērētāju konfidences rādītāju aprēķina kā atbilžu saldo vidējo lielumu uz 4 jautājumiem: par finansiālo situāciju, vispārējo ekonomisko situāciju, bezdarba novērtējumu un uzkrājumiem nākošos 12 mēnešos.

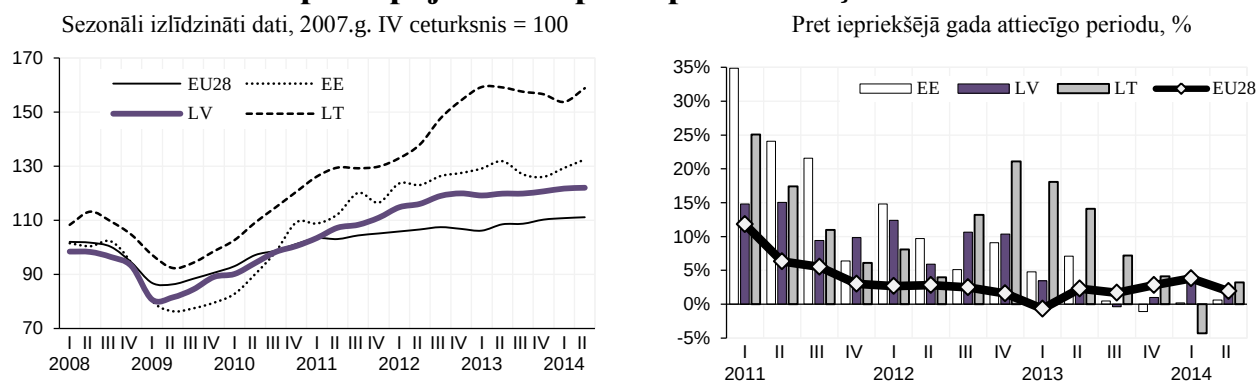
3.3.attēls. Sabiedriskā patēriņa izmaiņas pa ceturkšņiem

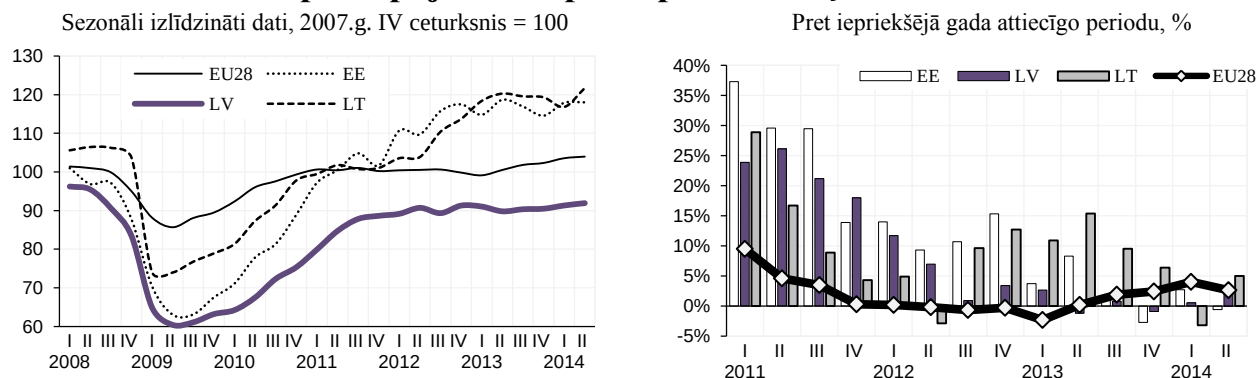
3.4.attēls. Investīcijas pamatlīdzekļos pa ceturkšņiem

3.5.attēls. Preču un pakalpojumu eksports pa ceturkšņiem

3.6.attēls. Preču un pakalpojumu imports pa ceturkšņiem

4. Ārējais sektors

Maksājumu bilances tekošais konts kopš 2011.gada ir neliela deficīta līmenī. 2012.gadā tas bija 3,3% un 2013.gadā – 2,3% no IKP. Savukārt 2014.gada 1.pusgadā tekošā konta deficīts sasniedza 3,6% no IKP, kas ir nedaudz lielāks nekā pirms gada.

Tekošā konta svārstības pārsvarā nosaka izmaiņas ārējās tirdzniecības bilanci. Latvijai ir raksturīgs ārējās tirdzniecības deficīts, kas straujās izaugsmes gados pieauga, bet recesijas gados būtiski samazinājās, galvenokārt saistībā ar importa apjomu būtisku samazinājumu. Ekonomikai stabilizējoties eksports pieauga straujāk nekā imports, tomēr pēdējos gados eksporta un importa dinamika palēninās.

2013.gadā preču eksporta un importa apjomi pieauga visai mēreni. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu preču eksports (faktiskajās cenās) pieauga par 1,7% un imports – par 1,2%, ārējās tirdzniecības deficītam sasniedzot 10,9% no IKP, jeb par 0,7 procentpunktiem zemākā līmenī nekā pirms gada. Arī 2014.gada 1.pusgadā eksporta dinamika bija nedaudz straujāka nekā importa un ārējās tirdzniecības deficīts saglabājās iepriekšējā gada līmenī.

Pakalpojumu bilances pozitīvais saldo kopš 2011.gada palielinās. 2013.gadā pakalpojumu pozitīvā bilance palielinājās līdz 7,6% no IKP. 2014.gada 1.pusgadā, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, pakalpojumu eksports faktiskajās cenās samazinājās par 0,5%, bet imports – par 1,1% un pakalpojumu bilances pārpalikums sasniedza 7,5% no IKP.

Sākotnējo ienākumu bilances stāvokli galvenokārt nosaka nerezidentu uzņēmumu rentabilitātes izmaiņas. Ekonomikai stabilizējoties, nerezidentu ieguldījumu ienākumi pieaug, kā rezultātā ienākumu bilanci kopš 2011.gada ir neliels deficīts. 2013.gadā sākotnējo ienākumu bilances negatīvais saldo bija 0,3% un 2014.gada 1. pusgadā – 0,01% no IKP līmenī.

Otrreizējo ienākumu (kārtējo pārvedumu) un kapitāla konta izmaiņas galvenokārt nosaka ES fondu līdzekļu plūsmas. 2013.gadā un 2014.gada 1.pusgadā otrreizējo ienākumu un kapitāla konta kopējā bilance bija ar pārpalikumu, attiecīgi 3,8% un 3,6% no IKP līmenī.

Finanšu konta bilances stāvokli pārsvarā noteica finanšu sektora stabilizācijas pasākumi, kā arī valsts sektora parādu restrukturizācijas un parādsaistību samazināšanas politika. Kopumā laika periodā no 2009. līdz 2011.gadam finanšu kontā bija deficīts, attiecīgi 6,1%, 2,1% un 4% līmenī no IKP. Savukārt 2012.gadā finanšu konta bilance bija pozitīva – 2,9% no IKP līmenī, ar izteikti lielām ceturkšņu svārstībām.

Arī 2013.gadā finanšu konts bija ar nelielu pārpalikumu – 0,7% no IKP līmenī. Pozitīvais finanšu konta saldo saglabājās visos ceturkšņos, pie tam ar visai mērenām svārstībām. 2014.gada 1.pusgadā, sakarā ar banku sektora aktīvu samazinājumu, finanšu kontā bilance bija negatīva – 6% līmenī no IKP.

ĀTI plūsmu intensitāte pēdējos gados ir mazinājusies, ko lielā mērā ietekmēja vājās ekonomiskās aktivitātes ES dalībvalstīs. 2011.gadā ienākošās ĀTI plūsmas bija 5,2% līmenī no IKP. 2012.gadā un 2013.gadā piesaistīto ĀTI apjoms bija nedaudz

mērenāks un sasniedza, attiecīgi 3,9% un 2,9% no IKP. Laika periodā no 2011. līdz 2012.gadam ĀTI daļa piesaistītā ārvalstu kapitāla struktūrā vidēji veidoja 60%, savukārt 2013.gadā ĀTI gandrīz pilnībā noteica ārvalstu kapitāla neto ieplūdi. 2014.gada 1.pusgadā piesaistīto ĀTI apjoms bija gandrīz trīs reizes mazāks nekā pirms gada, galvenokārt sakarā ar ieguldījumu samazināšanos uzņēmumu pašu kapitālā, ko daļēji kompensēja reinvestētās peļņas pieaugums.

Saskaņā ar Latvijas starptautisko investīciju bilanci 2014.gada jūnija beigās uzkrātās ĀTI Latvijas ekonomikā sasniedza 11690 milj. eiro, kas bija gandrīz par 4% vairāk nekā pirms gada. ĀTI daļa uzkrātā ārvalstu kapitāla struktūrā veidoja 28,4%. Salīdzinot ar 2013.gada beigām, uzkrātās ĀTI Latvijas tautsaimniecībā samazinājās par 1%. To lielā mērā noteica Somijas un Luksemburgas investīciju samazināšanās attiecīgi par 29% un 47%, ko daļēji kompensēja Ungārijas uzņēmēju apjomīgie ieguldījumi.

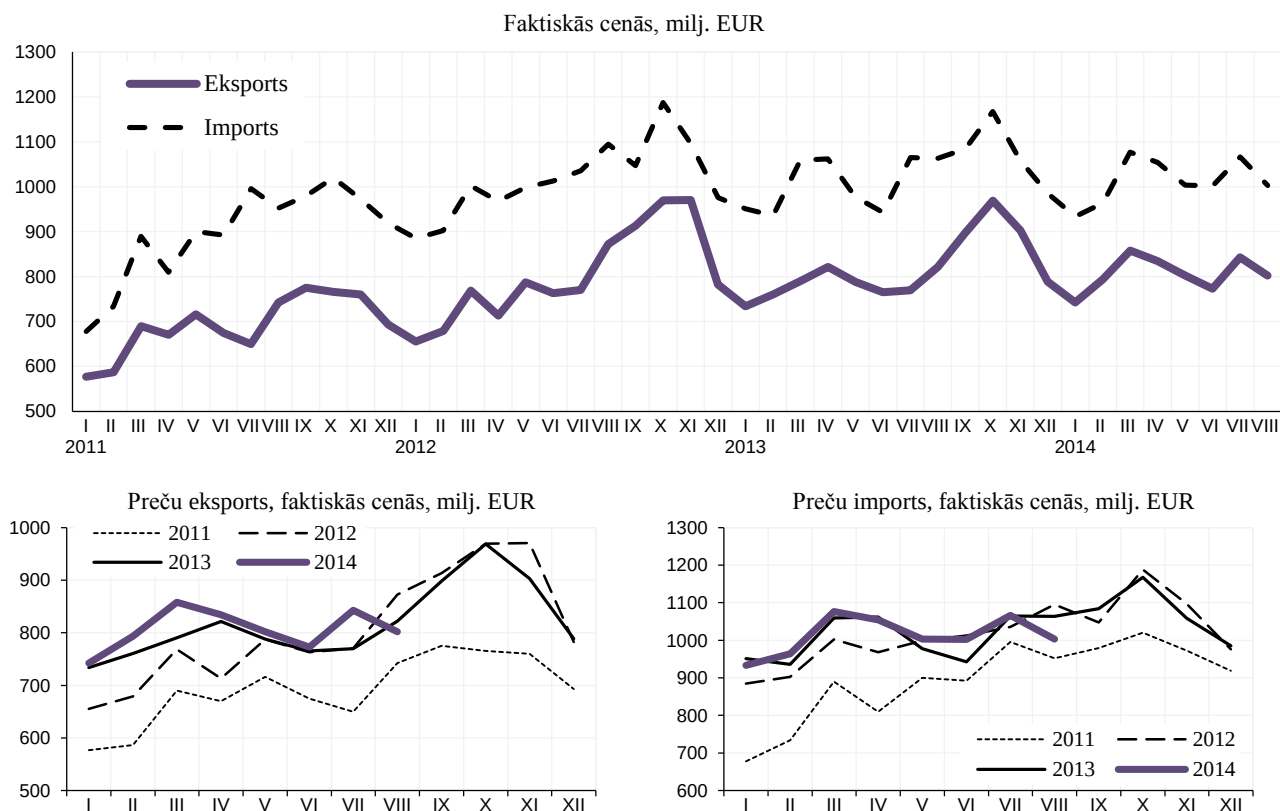
Portfeļinvestīciju daļa pēdējos trīs gados nepārtraukti mainās. Portfeļinvestīciju plūsmu svārstības būtiski ietekmē banku sektora bilanču stabilizācijas darījumi, kā arī valsts ārējā parāda restrukturizācija. 2012.gadā portfeļinvestīciju balance bija ar pārpalikumu (4,5% no IKP), bet 2013.gadā tas bija ar nelielu deficītu (0,8% no IKP), savukārt 2014.gada 1.pusgadā portfeļinvestīciju kontā bija pārpalikums – 4,4% līmenī no IKP.

Nozīmīgas svārstības ir vērojamas citu investīciju postenī. 2012.gadā, kā arī 2013.gadā citu investīciju bilances saldo bija negatīvs – attiecīgi 5,1% un 1% no IKP, bet 2014.gada 1.pusgadā citu ieguldījumu konta deficīts palielinājās līdz 10,5% no IKP. Tāpat kā portfeļinvestīciju, arī citu investīciju bilances svārstības pārsvarā ir saistītas ar finanšu sektora stabilizācijas pasākumiem un valsts sektora parādu restrukturizācijas politiku.

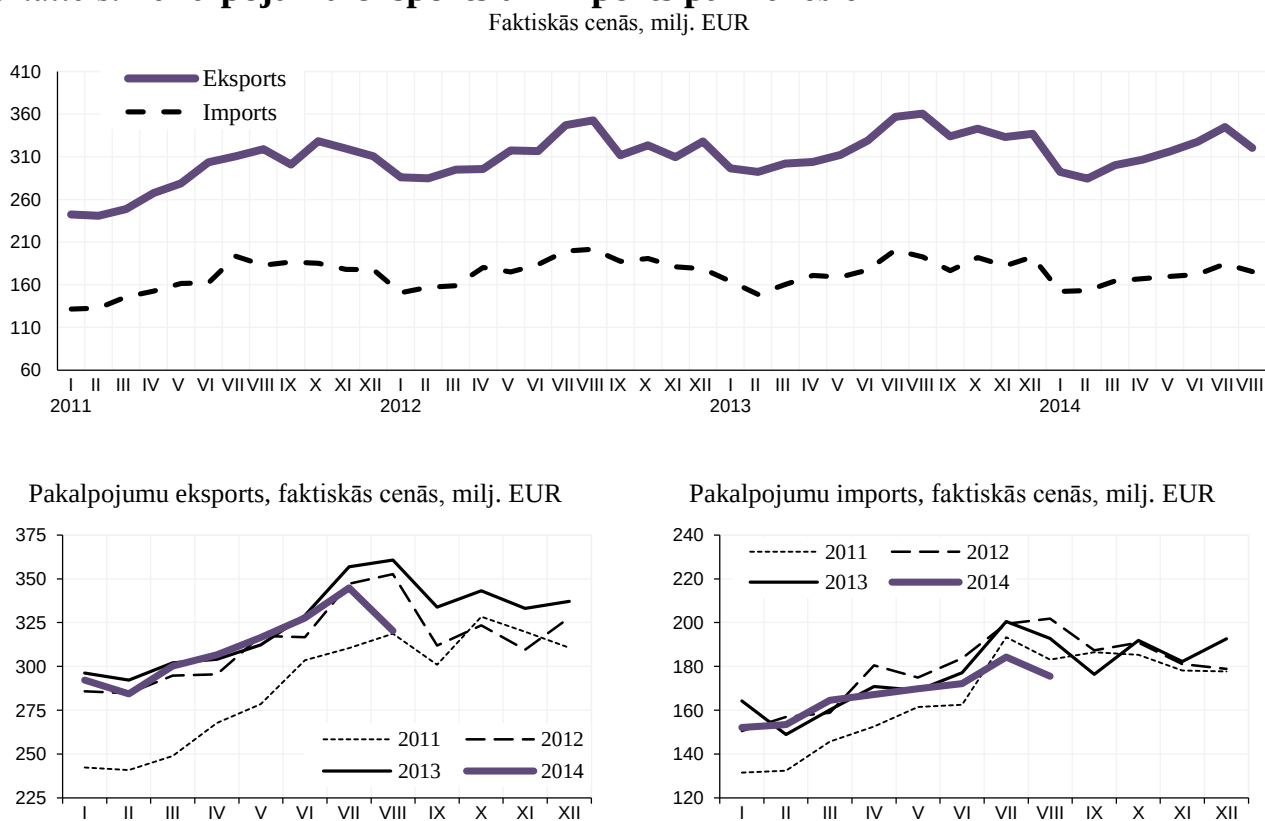
Kā liecina Latvijas starptautisko investīciju bilances dati, 2014.gada jūnija beigās valdības bruto ārējais parāds bija 7611,8 milj. eiro (32,2% no IKP) jeb par 1,1% augstākā līmenī nekā pirms gada. Arī Latvijas kopējais bruto ārējais parāds palielinājās par 3,5% un 2014.gada jūnija beigās veidoja 137,4% no IKP.

Nodaļas turpinājumā atspoguļota preču un pakalpojumu eksporta-importa dinamika, kā arī maksājumu bilances tekošais un finanšu kants.

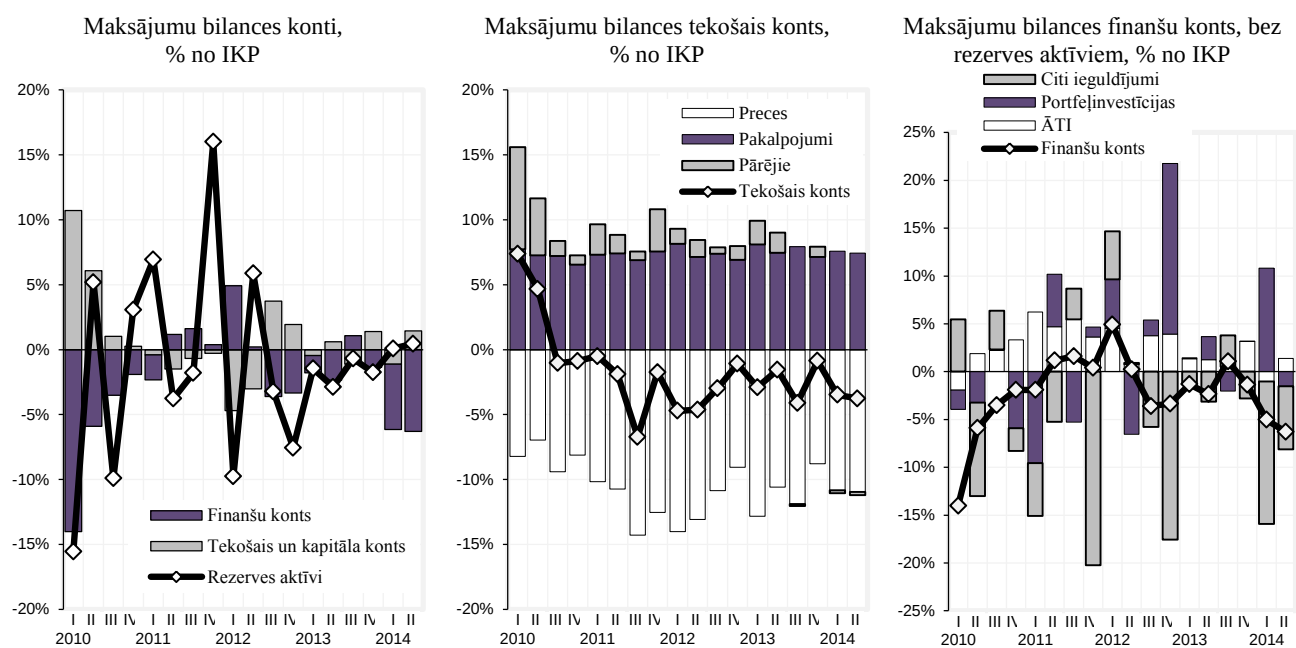
4.1.attēls. Preču eksports un imports pa mēnešiem

4.2.attēls. Pakalpojumu eksports un imports pa mēnešiem

4.3.attēls. Maksājumu bilance pa ceturkšņiem

5. Valdības finanses un valsts finanšu sektors

Valdības finanses

Neskatoties uz ekonomiskās izaugsmes tempu samazināšanos kopš šā gada sākuma, joprojām ir vērojams stabils privātā patēriņa pieaugums un pozitīvas tendences darba tirgū, kas nodrošina ieņēmumu izpildi atbilstoši budžetā plānotajam.

Konsolidētā kopbudžeta pārpalikums (atbilstoši naudas plūsmas metodoloģijai) 2014.gada astoņos mēnešos bija 312,4 milj. eiro, kā rezultātā finansiālā balance salīdzinājumā ar 2013.gada atbilstošo periodu samazinājās par 44,2 milj. eiro. 2014.gada astoņos mēnešos konsolidētā kopbudžeta pārpalikumu galvenokārt veidoja valsts konsolidētā budžeta finansiālais pārpalikums 285,4 milj. eiro apmērā.

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2014.gada astoņos mēnešos bija 5 786,6 milj. eiro, kas ir par 98,0 milj. eiro jeb 1,7% vairāk nekā 2013.gada atbilstošajā periodā. Nodokļu ieņēmumos bija vērojams neliels pieaugums, kā rezultātā nodokļu ieņēmumi pieauga par 162,2 milj. eiro jeb 3,8%, kur lielāko pieaugumu sniedza ieņēmumi no pievienotās vērtības nodokļa, kas skaidrojams ar patēriņa pieaugumu, kā arī ar atmaksu samazināšanos. Savukārt nenodokļu ieņēmumi, salīdzinot ar pērnā gada atbilstošo periodu, ievērojami saruka – par 50,4 milj. eiro jeb 12,1%, ko lielā mērā noteica samazinājums ieņēmumos no dividendēm, jo daļa uzņēmumu, kas iepriekš veica maksājumus par valsts kapitāla izmantošanu, 2014.gadā tika atbrīvoti no šo maksājumu veikšanas.

Konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2014.gada astoņos mēnešos bija 5 474,2 milj. eiro, kas ir par 142,1 milj. eiro jeb 2,7% vairāk nekā 2013.gada atbilstošajā periodā. Izdevumu pieaugums bija vērojams tādās uzturēšanas izdevumu pozīcijās kā atlīdzība (par 68,8 milj. eiro jeb 6,1%), subsīdijas un dotācijas (par 40,1 milj. eiro jeb 3,9%), sociālie pabalsti (par 20 milj. eiro jeb 1,3%), iemaksas ES budžetā (par 14,8 milj. eiro jeb 8,2%). Turpretī kapitālie izdevumi samazinājās (par 10 milj. eiro jeb 2,2%). Izdevumu pieaugums atlīdzībai ir skaidrojams ar minimālās darba algas paaugstināšanu un atalgojuma izlīdzināšanu sabiedriskajā sektorā strādājošajiem no šā gada sākuma. Tāpat pieaugums bija vērojams izdevumiem subsīdijām un dotācijām, kas skaidrojams ar augstākiem izdevumiem ES fondu projektu īstenošanai Satiksmes ministrijai, kā arī augstākiem izdevumiem Veselības ministrijai valsts apmaksātās veselības aprūpes nodrošināšanai.

Kopējie nodokļu ieņēmumi (ieskaitot iemaksas fondēto pensiju shēmā) 2014.gada astoņos mēnešos bija 4600,4 milj. eiro, kas ir par 215,8 milj. eiro jeb 4,9% vairāk nekā iepriekšējā gadā. To galvenokārt noteica pievienotās vērtības nodokļa un sociālo apdrošināšanas iemaksu ieņēmumu pieaugums.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi 2014.gada astoņos mēnešos bija 241,3 milj. eiro, kas salīdzinājumā ar 2013.gada astoņiem mēnešiem ir par 4,4 milj. eiro jeb 1,8% mazāk un tas galvenokārt saistīts ar iemaksu samazināšanos un atmaksu palielināšanos. 2014.gada astoņos mēnešos atmaksātās summas pieaugušas par 3,3 milj. eiro jeb 5,7%, salīdzinot ar 2013.gada attiecīgo periodu. Savukārt uzņēmumu ienākuma nodokļa iemaksas 2014.gada astoņos mēnešos

samazinājušās par 38,4 milj. eiro jeb 12,6%, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

Pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi 2014.gada astoņos mēnešos bija 1199,9 milj. eiro, kas salīdzinājumā ar 2013.gada astoņiem mēnešiem ir par 88,4 milj. eiro jeb 8% vairāk, kas skaidrojams ar mazumtirdzniecības apgrozījuma un saimnieciskās darbības apjoma palielināšanos.

Pievienotās vērtības nodokļa bruto iemaksas 2014.gada astoņos mēnešos bija 1803,2 milj. eiro, t.i., par 74,2 milj. eiro jeb 4,3% vairāk nekā 2013.gada attiecīgajā periodā, kas skaidrojams ar mērenu mazumtirdzniecības apjoma kāpumu.

Pievienotās vērtības nodokļa atmaksas 2014.gada astoņos mēnešos tika veiktas 603,3 milj. eiro apmērā, t.i., par 14,2 milj. eiro jeb 2,3% mazāk nekā 2013.gada astoņos mēnešos, ko lielā mērā ietekmēja atmaksu pieaugums 2013.gada decembrī, tādējādi samazinot atmaksu slogu 2014.gada janvārī.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi 2014.gada astoņos mēnešos bija 491,5 milj. eiro, kas ir par 12,3 milj. eiro jeb 2,6% vairāk nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Salīdzinot ar iepriekšējā gada astoņiem mēnešiem, akcīzes nodokļa ieņēmumi no tabakas izstrādājumiem pieauguši par 9,6 milj. eiro jeb 9,7%, ieņēmumi no naftas produktiem par 5,5 milj. eiro jeb 2,2% un ieņēmumi no alus par 1,1 milj. eiro jeb 6,9%. Savukārt akcīzes nodokļa ieņēmumi no alkoholiskajiem dzērieniem samazinājušies par 1,1 milj. eiro, kas saistīts gan ar piešķirtajiem termiņa pagarinājumiem, gan alkohola patēriņa apjoma samazinājumu. Salīdzinot ar iepriekšējā gada astoņiem mēnešiem, akcīzes nodokļa ieņēmumi samazinājušies arī par dabasgāzi 3,1 milj. eiro jeb 18,5% apmērā, ko ietekmēja iepriekš neprognozētie salīdzinoši siltie laika apstākļi.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi 2014.gada astoņos mēnešos bija 903,4 milj. eiro, kas ir par 26,3 milj. eiro jeb 3% vairāk nekā 2013.gada atbilstošajā periodā. Nodokļa ieņēmumu izpilde skaidrojama ar nodarbināto darba samaksas palielināšanos un darba ņēmēju skaita pieaugumu. Saskaņā ar Valsts ieņēmuma dienesta datiem 2014.gada jūlijā darba ņēmēju, par kuriem veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas, skaits pieaudzis par 0,3% salīdzinājumā ar 2013.gada jūliju, savukārt š.g. septiņos mēnešos nodarbināto ienākumi palielinājušies par 8 procentpunktiem salīdzinājumā ar 2013.gada atbilstošo periodu. Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras informāciju, bezdarba līmenis 2014.gada augusta beigās bija 8,4%, kas ir par 0,9 procentpunktiem mazāk nekā 2013.gada augustā.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas 2014.gada astoņos mēnešos tika iekasētas 1468,1 milj. eiro apmērā, kas bija par 55,2 milj. eiro jeb 3,9% vairāk nekā 2013.gada astoņos mēnešos. Tai skaitā sociālās apdrošināšanas iemaksas valsts speciālajā budžetā bija 1300,5 milj. eiro un iemaksas fondēto pensiju shēmā – 167,6 milj. eiro. Tāpat kā iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumus, arī sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumus ietekmēja nodarbināto darba samaksas palielināšanās un darba ņēmēju skaita pieaugums.

Banku sektors

Noguldījumu apjoms turpina pieaugt un 2014.gada 2.ceturksnī sasniedza augstāko rādītāju – 20 mljrd. eiro. Rezidentu un nerezidentu noguldījumi veido gandrīz vienādu īpatsvaru kopējā noguldījumu apjomā, tomēr rezidentu noguldījumi apjomi pieaug nedaudz straujāk. Nerezidentu noguldītāju struktūra saglabājas gandrīz nemainīga – no kopējiem noguldījumiem 7,4% ir NVS valstu noguldījumi, 15,8% pārējo Eiropas Ekonomikas zonas valstu noguldījumi un lielāko daļu veido citu valstu noguldījumi (25%).

Pēc pieauguma 2013.gadā, 2014.gada sākumā saruka no jauna izsniegto kredītu apjoms – 2014.gada 2.ceturksnī banku sektorā kopumā no jauna izsniegti kredīti 688,2 milj. eiro apmērā, kas bija par 7,6% mazāk nekā pirms gada. Vairāk nekā puse (54%) no jauna izsniegtajiem kredītiem ir izsniegti nerezidentiem un to īpatsvars pieaug, tomēr banku sektora kopējā kredītportfelī nerezidentiem izsniegto kredītu īpatsvars veido tikai 11,7 procentus.

Mājsaimniecību kreditēšana joprojām ir vāja. Arī kopējā mājokļa kredītportfeļa dinamika ir negatīva. 2014.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, mājsaimniecībām no jauna izsniegto kredītu atlikumi saruka par 4,4% un veidoja 12% jeb 80,1 milj. eiro. Mājokļu kreditēšanu kavē nepietiekami ienākumi un mājsaimniecību ierobežotās iespējas segt pirmo iemaksu.

Arī uzņēmējdarbības kreditēšana joprojām ir vāja. Lai gan 2013.gadā, salīdzinot ar 2012.gadu, uzņēmumiem no jauna izsniegto kredītu apjomi pieauga, tomēr 2014.gada sākumā uzņēmumiem no jauna izsniegto kredītu apjoms saruka gandrīz visās lielākajās tautsaimniecības nozarēs. 2014.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, uzņēmumiem no jauna izsniegto kredītu apjomi saruka par gandrīz 1/3 un veidoja 23% jeb 159 milj. eiro no kopējā no jauna izsniegto kredītu apjoma.

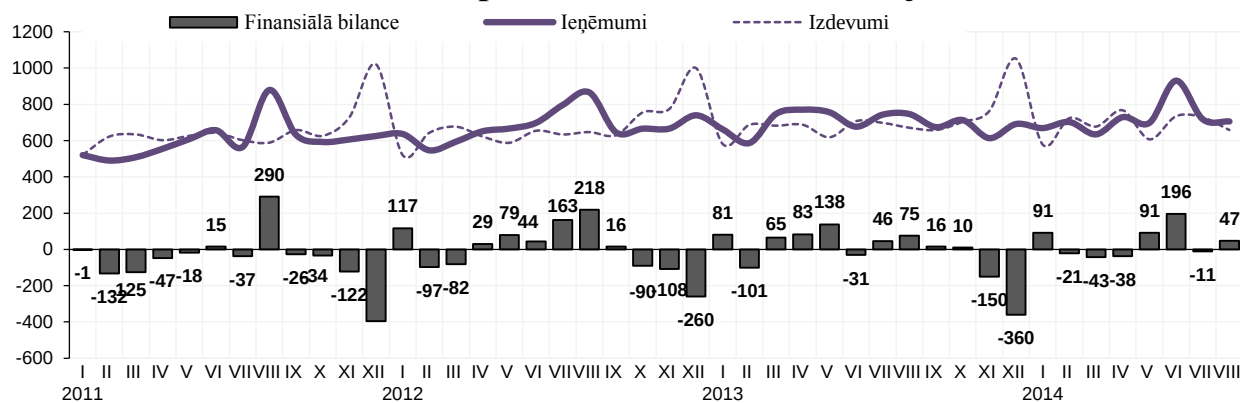
Turpina samazināties kredītu atlikumi. Atmaksāto kredītu apmērs joprojām ir straujāks nekā no jauna izsniegtie kredīti. Kredītu atlikumi 2014.gada 2.ceturksnī beigās samazinājās par 6,7% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. 2014.gada 2.ceturksnī visstraujāk saruka industriālo kredītu atlikumi – pamatlīdzekļu iegādes un citu ilgtermiņa ieguldījumu projektu finansēšanai (par 10%). Savukārt hipotekāro kredītu atlikumi samazinājās par 8,5%. Apjoma ziņā visvairāk kredītu tika izsniegti operācijās ar nekustamo īpašumu un apstrādes rūpniecībā.

Kredītu kvalitāte turpina uzlaboties. Kredītu ar maksājuma kavējumiem apmērs kopējā banku kredītportfelī 2014.gada 2.ceturksnī bija 14,9%, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem kopš 2008.gada beigām. Banku kredītportfeļa kvalitātes uzlabošanās lielā mērā ir saistīta ar slikto kredītu norakstīšanu.

Procentu likmes (atlikumiem) eiro izsniegtajiem kredītiem nefinanšu sabiedrībām aizvien sarūk un 2014.gada jūlijā sasniedza zemāko rādītāju un bija 2,71%, savukārt īstermiņa procentu likmes svārstības ir ievērojamākas un jūlija beigās sasniedza 3,21 procentu.

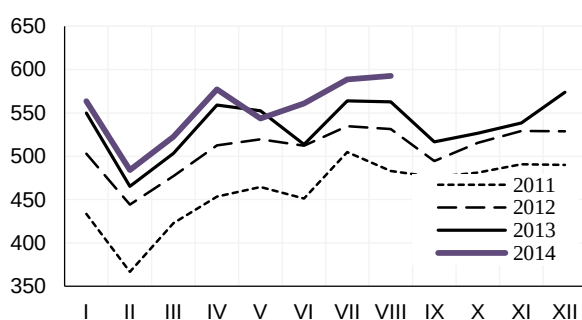
Nodaļas turpinājumā ir sniegti dati par valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālajiem rādītājiem, nodokļu ieņēmumiem, izsniegtajiem kredītiem, to struktūru un veidiem, kā arī izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes.

5.1.attēls. Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālie rādītāji, milj. EUR

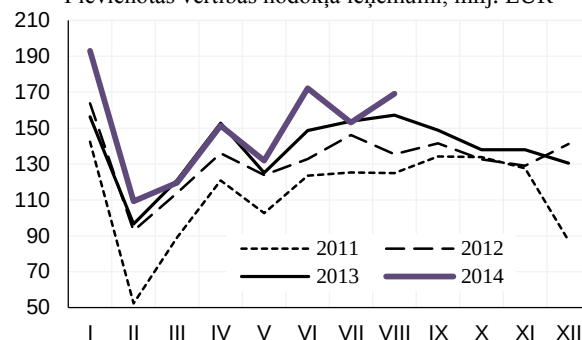

5.2.attēls. Nodokļu ieņēmumi

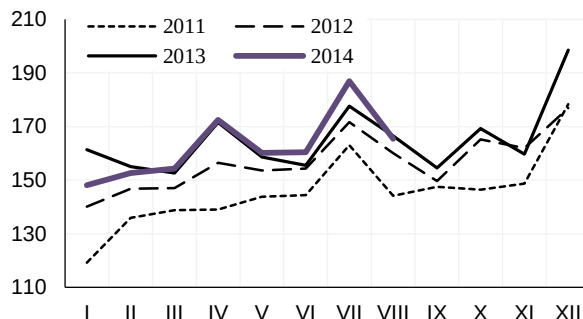
Nodokļu ieņēmumi kopā, milj. EUR

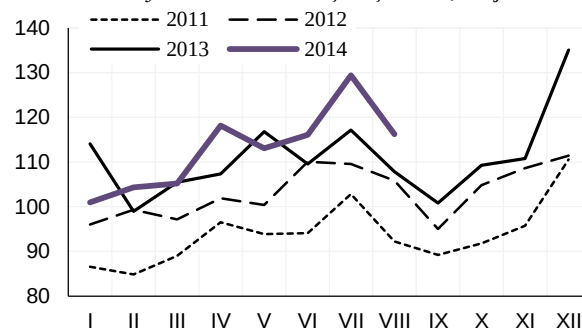
Pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi, milj. EUR

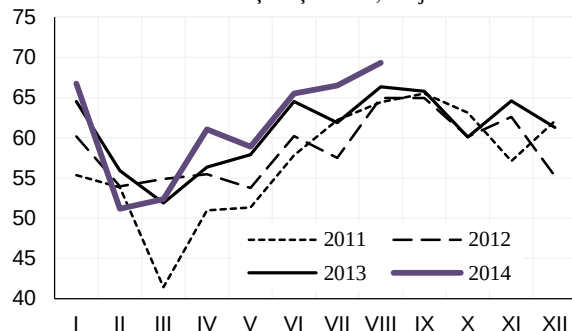
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (neieskaitot valsts fondēto pensijas shēmu līdzekļus), milj. EUR

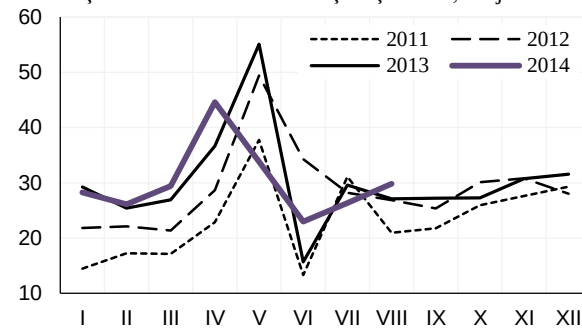
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi, milj. EUR

Akcīzes nodokļa ieņēmumi, milj. EUR

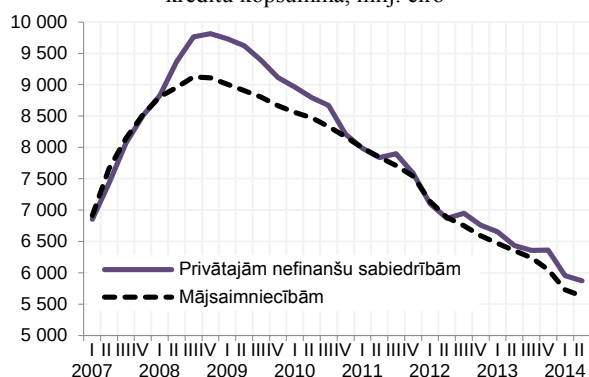

Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi, milj. EUR

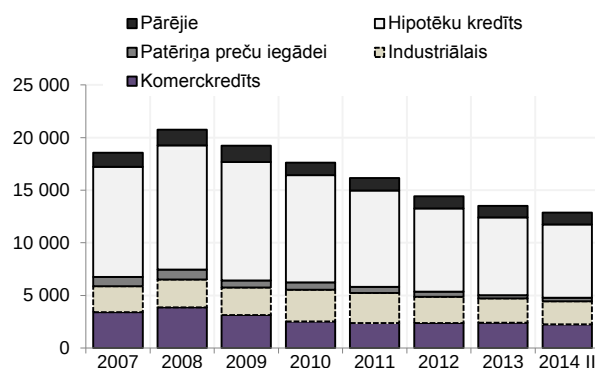

5.3.attēls. Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtie kredīti

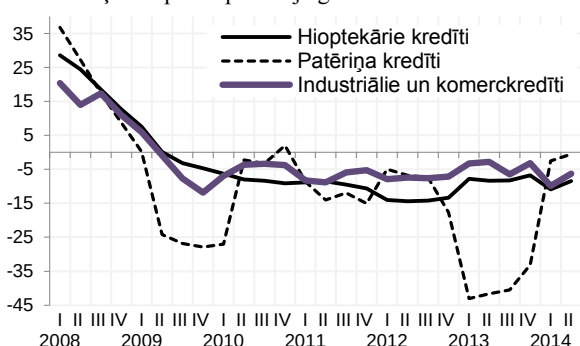
Privātajām nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu kopsumma, milj. eiro

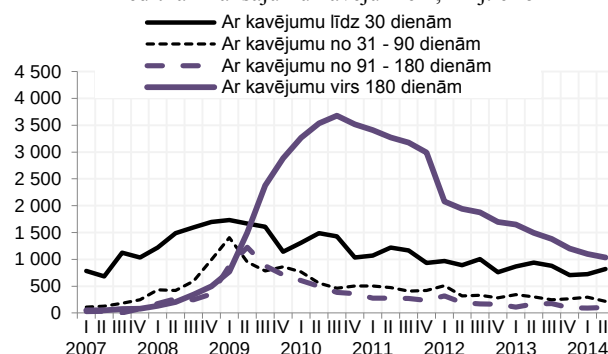
Izsniegto kredītu apjoms un struktūra, perioda beigās, milj. eiro

Izsniegtie kredīti pa to veidiem, izmaiņas % pret iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni

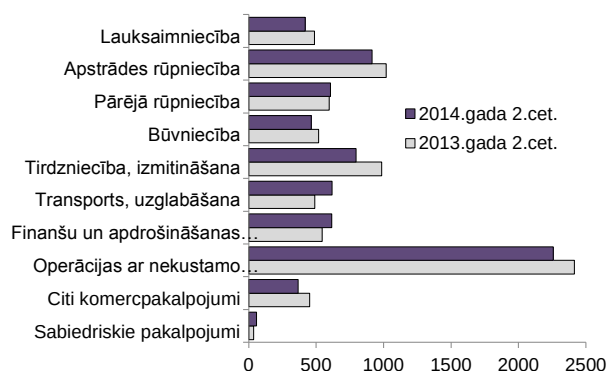

Kredīti ar maksājumu kavējumiem, milj. eiro

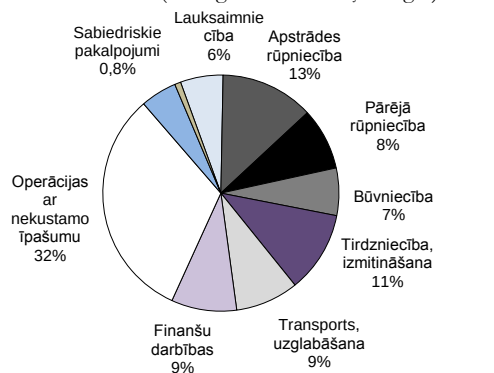

Kredīti rezidentiem sadalījumā pa tautsaimniecības nozarēm

Izsniegto kredītu atlikumi perioda beigās, milj. eiro

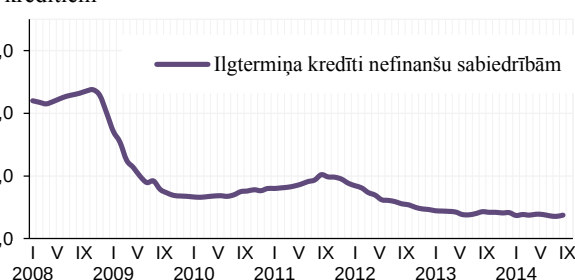
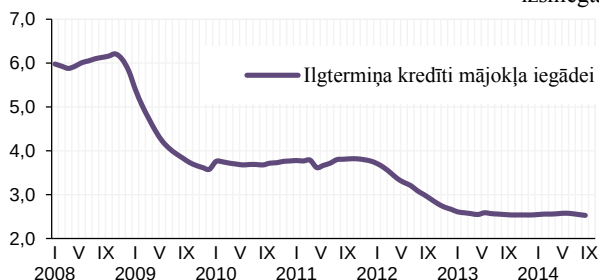

Izsniegto kredītu atlikumu struktūra, % (2014.gada 2.ceturkšņa beigās)

5.4.attēls. Kredītu % likmes, (atlikumiem, eiro)

izsniegtajiem kredītiem

6. Darba tirgus

Nodarbinātība un bezdarbs

Ekonomisko aktivitāšu palielināšanās pozitīvi ietekmē situāciju darba tirgū – pieaug nodarbinātība un mazinās krīzes izraisītais augstais bezdarbs. Tajā pašā laikā atsevišķas iedzīvotāju grupas, īpaši personas ar zemu izglītības līmeni un kvalifikāciju, gados vecāki cilvēki, kā arī jaunieši, situācijas uzlabošanos izjūt vājāk.

2013.gadā nodarbināto skaits palielinājās par 2,1%, kas bija straujākais pieaugums kopš 2008.gada. Nodarbinātības līmenis starp iedzīvotājiem vecumā no 15-74 gadiem 2013.gadā palielinājās līdz 58,2% un vidēji gadā nodarbināti bija 894 tūkst. iedzīvotāji. Vienlaikus demogrāfijas tendenču ietekmē par 1,6% 2013.gadā samazinājās ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits, kas kopā ar nodarbinātības pieaugumu sekmēja arī straujāku bezdarba samazināšanos. Bezdarba līmenis 2013.gadā samazinājās par 3,2 procentpunktiem – līdz 11,9%. Darba meklētāju skaits 2013.gadā bija 120,4 tūkst.

Situācija darba tirgū turpināja uzlaboties arī 2014.gada pirmajā pusē, tomēr lēnākos tempos nekā iepriekšējos gados. Nodarbināto skaits 2014.gada 1.ceturksnī pieauga vien par 0,2%, bet 2.ceturksnī faktiski saglabājies nemainīgs, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu. 2014.gada 2.ceturksnī bija nodarbināti 889,1 tūkst. iedzīvotāju jeb 59,3% no iedzīvotāju kopskaita vecumā no 15-74 gadiem.

Vienlaikus, neskatoties uz relatīvi lēno nodarbinātības pieaugumu, bezdarbs joprojām stabili samazinās. Bezdarba līmenis 2014.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar 2013.gada atbilstošo periodu, samazinājās par 0,7 procentpunktiem – līdz 10,9 procentiem.

Arī reģistrētais bezdarba līmenis turpina samazināties – 2014.gada septembra beigās tas bija 8,2%. Reģistrēti bija 79,1 tūkst. bezdarbnieku, kas bija par 10,3 tūkst. mazāk nekā 2013.gada septembrī. Augstākais reģistrētais bezdarba līmenis saglabājas Latgales reģionā (17,6%), bet zemākais – Rīgā (5,2%). Vairāk nekā trešdaļa no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita bija ilgstošie bezdarbnieki (bez darba ilgāk par gadu).

Salīdzinoši augstais bezdarbs galvenokārt saistīts ar cikliskiem faktoriem, tomēr saglabājas arī augsts strukturālā bezdarba risks. Daļai no esošiem bezdarbniekiem ilgstoši var būt problēmas atrast darbu, jo jaunās darbavietas nav tās pašas, kas tika zaudētas krīzes laikā.

Kopš 2010.gada vidus pakāpeniski palielinās arī Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto brīvo darbavietu skaits. 2014.gada augusta beigās kopumā bija reģistrētas 6,9 tūkst. vakances, kas bija par 10,6% vairāk nekā pirms gada.

Iedzīvotāju ienākumi

Krīzes laikā atalgojuma korekcija bija salīdzinoši mērena, lielāko daļu ekonomikas apjomu krituma ir kompensējis strādājošo skaita samazinājums.

Stabilizējoties ekonomiskajai situācijai, kopš 2010.gada beigām ir atsācies atalgojuma pieaugums, lai arī bezdarba līmenis saglabājās samērā augstā līmenī.

Augot pieprasījumam pēc darbaspēka, vidējā bruto darba samaksa pakāpeniski palielinās. 2011. un 2012.gadā tā pieauga attiecīgi par 4,4% un 3,7%, bet 2013.gadā – par 4,6% un sasniedza 716 eiro.

Kopš 2010.gada atalgojums ir audzis gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā. 2013.gadā atalgojums privātajā sektorā palielinājās par 4,7%, līdzīgs pieaugums bija vērojams arī sabiedriskajā sektorā (par 4,6%). Jāatzīmē, ka sabiedriskajā sektorā 2013.gadā vidējā bruto alga joprojām bija par 5% zemāka nekā 2008.gada attiecīgajā periodā, turpretī privātajā sektorā tā pārsniedza 2008.gada līmeni par 10,7 procentiem.

Relatīvi strauji algas turpina pieaugt arī 2014.gadā. Šī gada 2.ceturksnī vidējā bruto alga palielinājās par 6,4%, salīdzinot ar 2013.gada 2.ceturksni un bija 762 eiro. Augstākā darba alga saglabājās Rīgas reģionā (862 eiro), bet zemākais atalgojuma līmenis bija Latgales reģionā (520 eiro).

Atalgojums kopš 2010.gada ir pieaudzis visās tautsaimniecības pamatnozarēs. Būtiskākais atalgojuma pieaugums ir bijis finanšu pakalpojumu nozarē, nekustamo īpašumu nozarē un valsts pārvaldē.

Straujākais algas pieaugums 2014.gada 2.ceturksnī, salīdzinot ar 2013.gada 2.ceturksni, bija nekustamo īpašumu nozarē (par 11%) un finanšu pakalpojumu nozarē (par 9,8%).

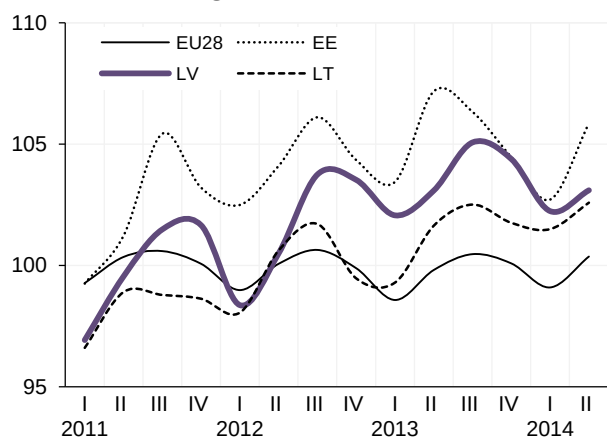
Augstākais atalgojuma līmenis saglabājās finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu nozarē – vidēji 1718 eiro mēnesī.

Līdz ar nominālā atalgojuma pieaugumu, pakāpeniski palielinās reālā darba alga. Periodā no 2011.-2012.gadam, pieaugot patēriņa cenām, reālās algas pieaugums bija mērens – attiecīgi 0,1% un 1,6% gadā. 2013.gadā reālais atalgojums palielinājās par 5,6%, ko pamatā noteica patēriņu cenu saglabāšanās esošajā līmenī. Vienlaikus 2014.gada 2.ceturksnī reālā darba alga palielinājās par 7,6%, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu. Pieaugumu pamatā noteica darbaspēka nodokļu samazināšana, bruto darba samaksas straujš pieaugums, kā arī mērena patēriņu cenu dinamika.

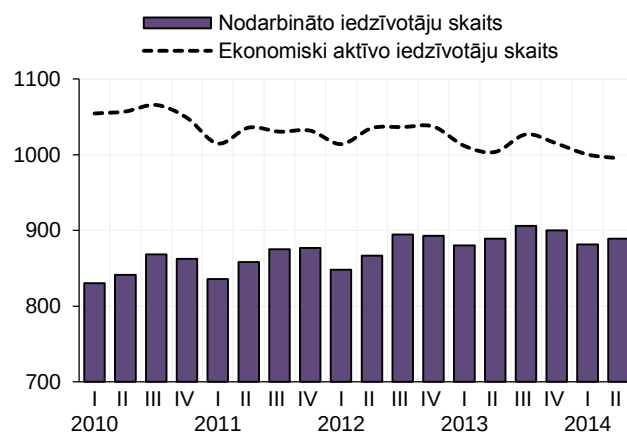
Nodaļas turpinājumā ir sniegti dati par nodarbināto skaita izmaiņām, bezdarba līmeni, brīvo darba vietu skaita izmaiņām un strādājošo mēneša vidējo bruto darba samaksu.

6.1.attēls. Nodarbinātība

Nodarbināto skaita izmaiņas pa ceturkšņiem
2010.gada 4.ceturksnis = 100

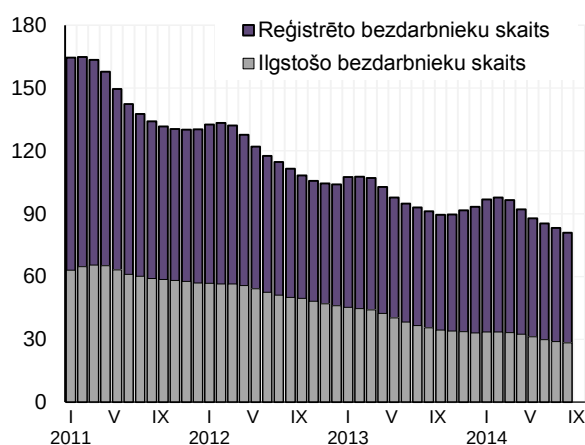

Nodarbināto un ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits, tūkstošos, vecuma grupā 15-74 gadi

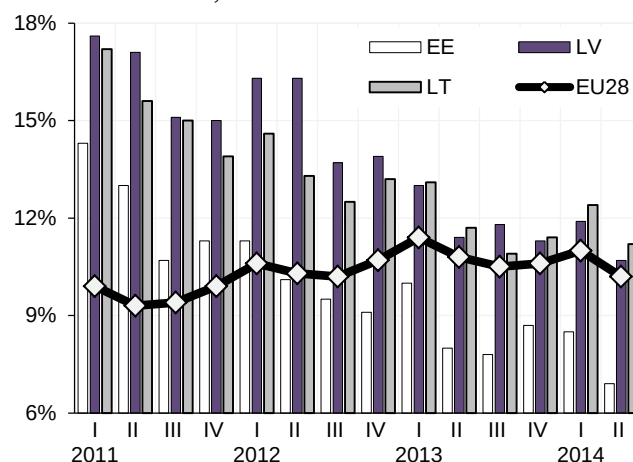

6.2.attēls. Bezdarbs

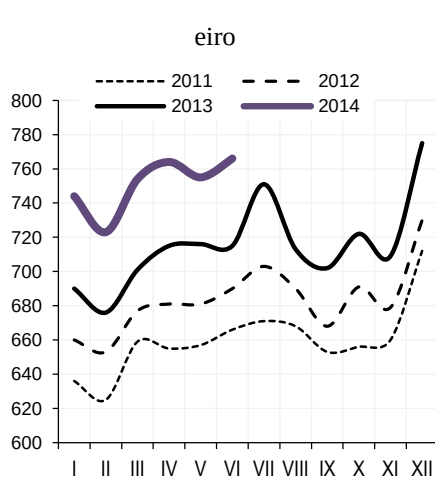
Reģistrēto bezdarbnieku skaits, tūkstošos

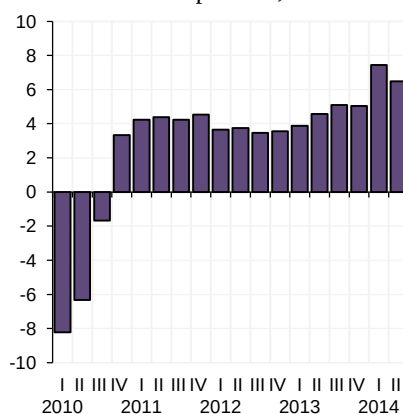
Bezdarba līmenis pēc darbaspēka apsekojumu datiem, sezonāli neizlīdzināti dati

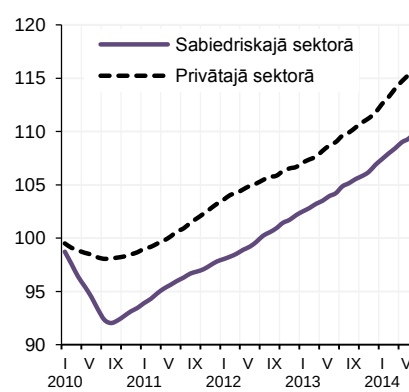
6.3.attēls. Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa

izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, %

12 mēnešu slidošais vidējais indekss, 2009.gada decembris = 100

7. Cenas

Pēc krīzes izraisītās deflācijas, kad 12-mēnešu **patēriņa cenu** inflācija 2010.gada februārī pazeminājās līdz -4,2%, cenas atkal sāka pieaugt. 2011.gadā 12-mēnešu patēriņa cenu inflācija bija 4%, savukārt 2012.gadā – 1,6%. 2013.gadā, neskatoties uz salīdzinoši straujo Latvijas ekonomikas izaugsmi, patēriņa cenas kopumā saglabāja ļoti mērenu dinamiku un patēriņa cenu līmenis bija samazinājies par 0,4%. Lielākā ietekme uz patēriņa cenām 2013.gadā bija galvenokārt cenu kritumam siltumenerģijai, degvielai un pārtikai un cenu kāpumam pakalpojumiem.

2014.gadā vērojams mērens cenu pieaugums. 2014.gada septembrī, salīdzinot ar 2013.gada decembri, patēriņa cenu līmenis bija palielinājies par 1,1%. Salīdzinot ar 2013.gada septembri, patēriņa cenas palielinājās par 1 procentu.

2014.gada deviņos mēnešos lielākā ietekme uz cenu pārmaiņām galvenokārt bija cenu kāpumam alkoholam un tabakai (par 4,5%), kas saistīts ar nodokļu pieaugumu tabakai. Cenas būtiski pieauga arī apaviem (par 9,2%) un pakalpojumiem (par 3,2%). Vislielākā ietekme pakalpojumu grupā bija cenu pieaugumam ar ūdens apgādi un citiem ar mājokli saistītiem pakalpojumiem, ēdināšanas, atpūtas, kultūras un tūrisma pakalpojumiem, kā arī ambulatoru pacientu aprūpei.

2014.gada deviņos mēnešos lielākā pazeminošā ietekme bija cenu kritumam pārtikai un degvielai. Pārtikai cenas deviņu mēnešu laikā samazinājušās par 0,8%. Pārtikas grupā vislielākā ietekme bija cenu kritumam dārzeņiem un piena produktiem. Jāatzīmē, ka arī pasaules pārtikas cenām pēc pieauguma februārī un martā, kopš aprīļa bija vērojams straujš kritums un septembrī tās bija par 7,1% zemākas nekā 2013.gada decembrī.

Degvielas cenas Latvijā kopš decembra samazinājušās par 1,3%. Saistībā ar stabilām naftas piegādes prognozēm, pasaules naftas cenām pēdējos mēnešos bija vērojams straujš cenu samazinājums. Septembra beigās pasaules naftas cenas bija noslīdējušas līdz zemākajam līmenim pēdējo divu gadu laikā.

2013.gadā **ražotāju cenas rūpniecībā** palielinājās par 0,3%, salīdzinot ar 2012.gadu, bet ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā bija par 1,4% augstākas nekā gadu iepriekš. Apstrādes rūpniecībā ražotāju cenas eksportētajai produkcijai šajā laikā palielinājās par 1,5%, bet vietējā tirgū realizētajai produkcijai – par 1,3 procentiem.

2014.gada augustā, salīdzinot ar 2013.gada decembri, rūpniecības cenas palielinājās par 1,1%, bet, salīdzinot ar 2013.gada augustu, palielinājās par 0,5%. Kopējais ražotāju cenu līmenis Latvijas apstrādes rūpniecībā 2014.gada astoņos mēnešos pieauga par 0,3%. Apstrādes rūpniecībā ražotāju cenas vietējā tirgū realizētajai produkcijai šajā laikā palielinājās par 0,4%, bet eksportētajai produkcijai pieauga par 0,1 procentu.

Vairāk nekā 60% no apstrādes rūpniecībā saražotās produkcijas tiek eksportēta, tādēļ apstrādes rūpniecībā kopējo ražotāju cenu dinamiku lielākā mērā ietekmē eksportētās produkcijas ražotāju cenu svārstības. Savukārt eksportētās produkcijas cenas pamatā nosaka Latvijas galveno eksportpreču, t.sk. kokmateriālu, metāla izstrādājumu un pārtikas preču cenu pieauguma apstāšanās pasaules tirgos. Savukārt

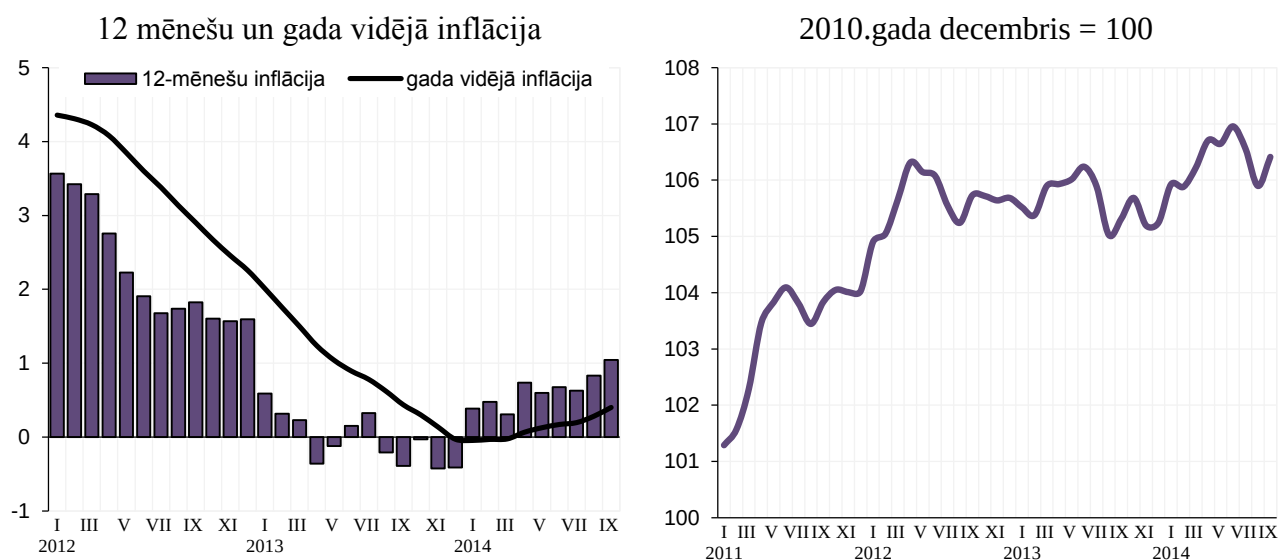
vietējā tirgū realizētās produkcijas cenu kāpumu ietekmē iekšzemes pieprasījuma pieaugums.

Apstrādes rūpniecības nozaru griezumā 2014.gada astoņos mēnešos ietekmīgākais ražotāju cenu pieaugums bija koksnes izstrādājumu ražošanā – par 1,1% un gatavo metālizstrādājumu ražošanā – par 2,2%. Ražotāju cenu pieaugumu koksnes izstrādājumu ražošanā noteica cenu kāpums gan vietējā tirgū realizētajai produkcijai, gan eksportētajai produkcijai, bet gatavo metālizstrādājumu ražošanā – cenu kāpums eksportētajai produkcijai.

Lielākā pazeminošā ietekme šī gada astoņos mēnešos bija straujam ražotāju cenu samazinājumam datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā – par 16,2%, ko ietekmēja eksportētās produkcijas cenu kritums šajā nozarē.

Nodaļas turpinājumā ir sniegta statistiskā informācija par patēriņa un ražotāju cenu pārmaiņām.

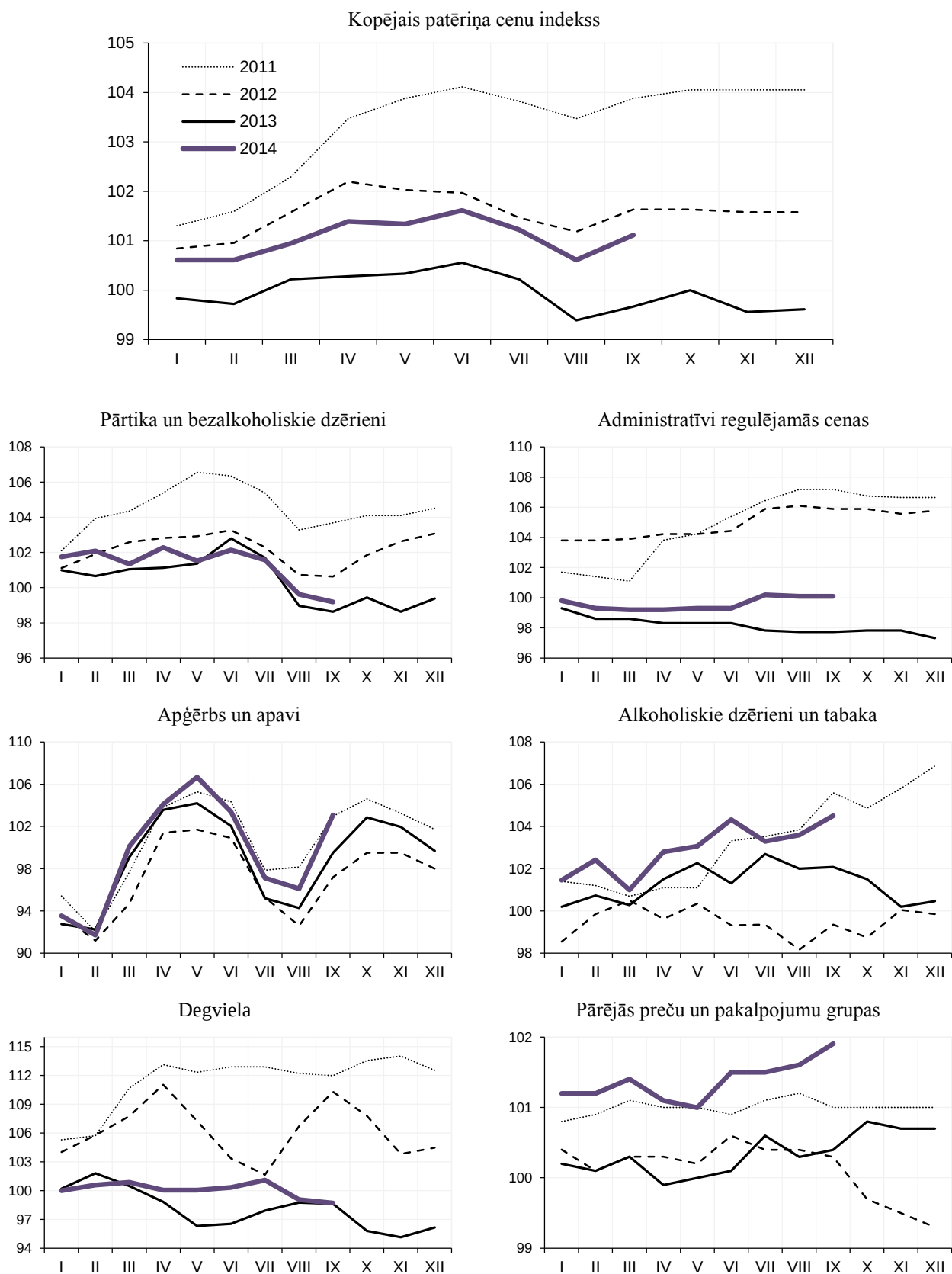
7.1.attēls. Patēriņa cenu pārmaiņas

7.1.tabula. Patēriņa cenu pārmaiņas pa mēnešiem, procentos

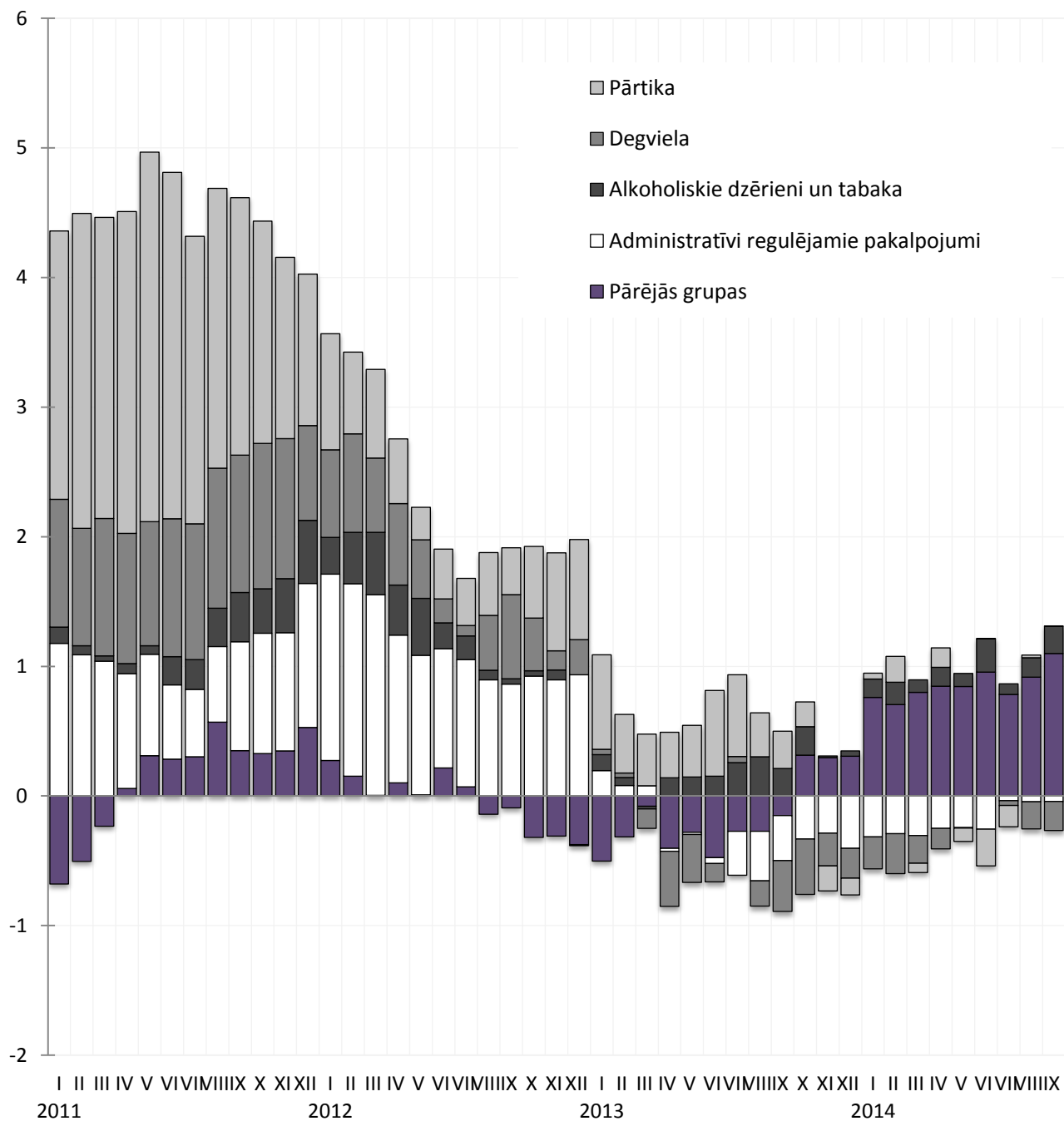
		salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi	salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi	vidēji gada laikā
2012	Jūlijs	-0,5	1,7	3,4
	Augusts	-0,3	1,7	3,1
	Septembris	0,5	1,8	2,9
	Oktobris	0,0	1,6	2,7
	Novembris	-0,1	1,6	2,5
	Decembris	0,0	1,6	2,3
2013	Janvāris	-0,2	0,6	2,0
	Februāris	-0,1	0,3	1,8
	Marts	0,5	0,2	1,5
	Aprīlis	0,0	-0,4	1,2
	Maijs	0,1	-0,1	1,0
	Jūnijs	0,2	0,2	0,9
	Jūlijs	-0,3	0,3	0,8
	Augusts	-0,8	-0,2	0,6
	Septembris	0,3	-0,4	0,4
	Oktobris	0,4	0,0	0,3
	Novembris	-0,5	-0,4	0,1
	Decembris	0,1	-0,4	0,0
2014	Janvāris	0,6	0,4	0,0
	Februāris	0,0	0,5	0,0
	Marts	0,3	0,3	0,0
	Aprīlis	0,5	0,7	0,1
	Maijs	-0,1	0,6	0,1
	Jūnijs	0,3	0,7	0,2
	Jūlijs	-0,4	0,6	0,2
	Augusts	-0,6	0,8	0,3
	Septembris	0,5	1,0	0,4

7.2.attēls. **Patēriņa cenu indekss grupās un apakšgrupās,**
iepriekšējā gada decembris =100

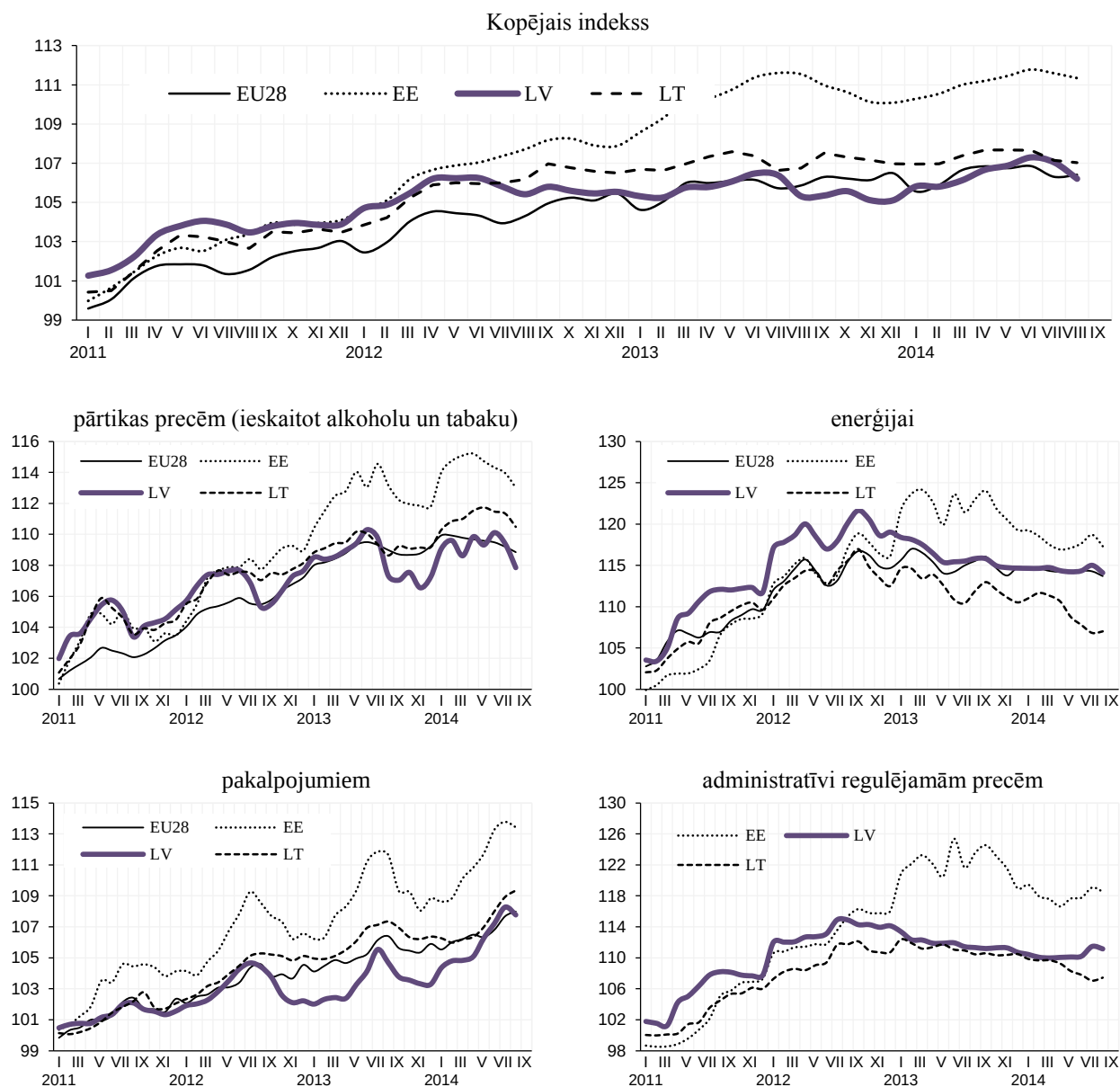

7.3.attēls. Atsevišķu preču un pakalpojumu grupu ietekme uz kopējo patēriņa cenu indeksu

12 mēnešu inflācija, procentpunkti

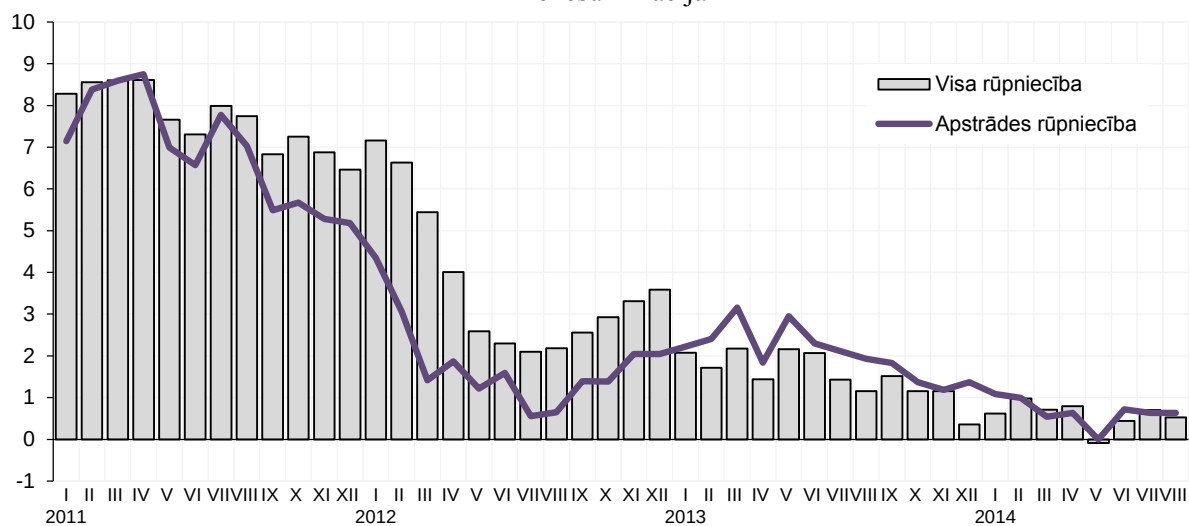

7.4.attēls. Saskaņotais patēriņa cenu indekss pa mēnešiem, 2010.gada decembris =100

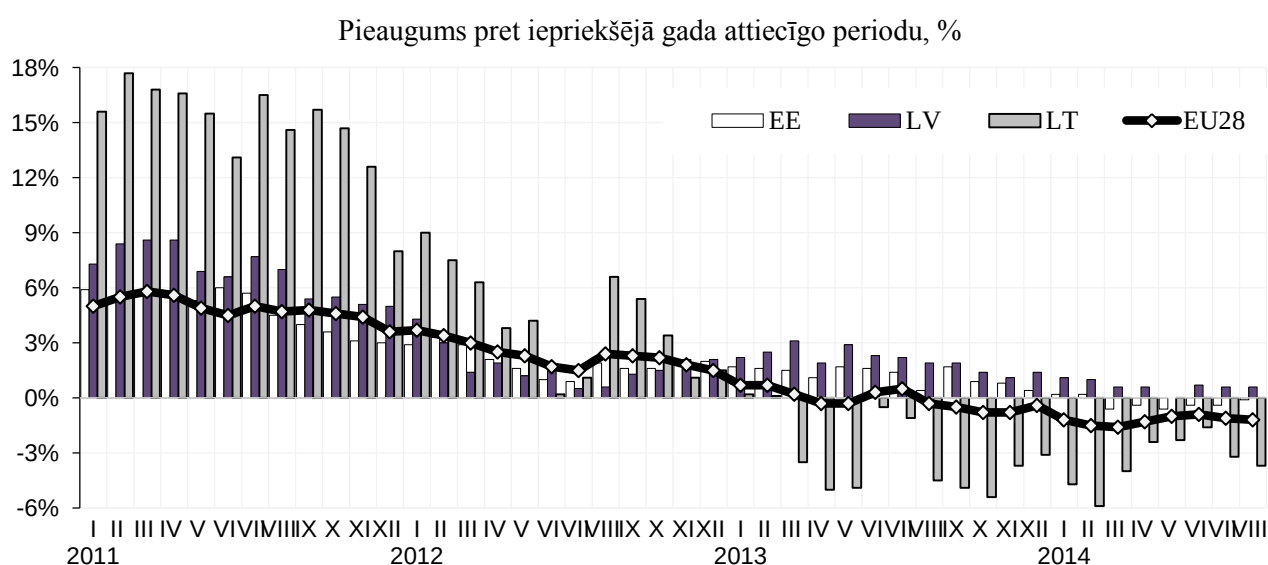
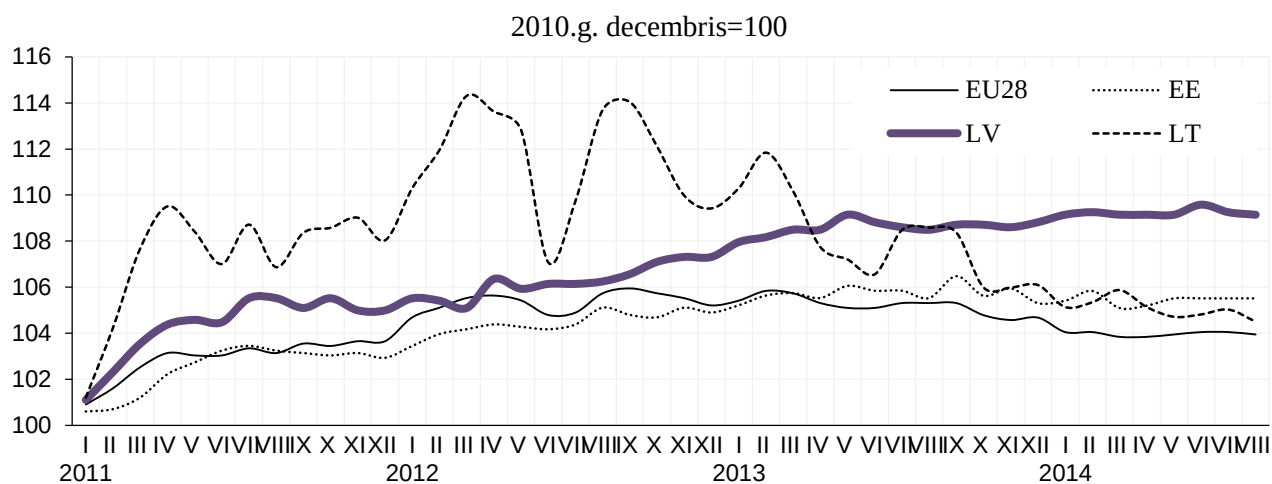

7.5.attēls. Ražotāju cenu pārmaiņas

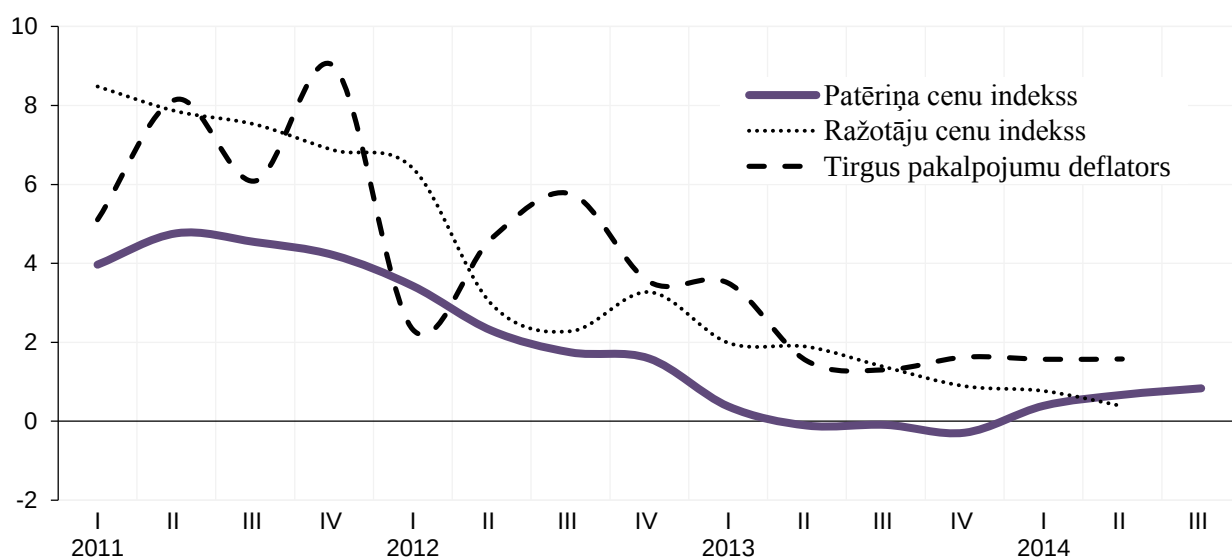
12 mēnešu inflācija

7.6.attēls. Ražotāju cenu dinamika apstrādes rūpniecībā

7.7.attēls. Patēriņa cenu, ražotāju cenu un tirgus pakalpojumu pievienotās vērtības deflatora izmaiņas, izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni, %

8. Prognozes

Tautsaimniecības attīstība

Ekonomikas ministrija prognozē, ka Latvijas ekonomikas izaugsme 2014.gadā var sasniegt 2,5%. Sagaidāms, ka arī gada nogalē lielāks devums izaugsmē būs iekšzemes pieprasījumam. Vienlaikus Krievijas – Ukrainas konflikta rezultātā ekonomikas subjekti ir kļuvuši piesardzīgāki.

Privātais patēriņš 2014.gadā varētu pieaugt par 2,5%. Straujāku kāpumu ierobežos lēnāks nodarbinātības pieaugums. Investīciju apjomus lielā mērā ietekmēs uzņēmēju nogaidošais noskaņojums attiecībā uz nākotnes perspektīvām, kā arī komercbanku piesardzīgā kreditēšanas politika.

Preču un pakalpojumu eksporta apjomu pieauguma tempi 2014.gadā būs mēreni un varētu sasniegt 0,7%. Eksporta dinamika būs cieši saistīta ar situāciju ārējos tirgos. Lai arī lēnākos tempos nekā gaidīts, tomēr ekonomiskā situācija Latvijai nozīmīgākajā eksporta tirgū – ES valstīs pakāpeniski uzlabojas. Vienlaikus Latvijas eksportētājus, kuri galvenokārt orientējas uz austrumu tirgiem, ietekmēs pieprasījuma vājināšanās NVS valstu tirgos.

Preču un pakalpojumu importa apjomu pieaugumu no vienas puses veicinās privātā patēriņa palielinājums, bet no otras puses ierobežos mērenais investīciju pieaugums.

8.1.tabula. **IKP dinamika**, % pret iepriekšējo gadu

	2011	2012	2013	2014p
IKP no izlietojuma puses	5,0	4,8	4,2	2,5
Privātais patēriņš	2,9	3,0	6,2	2,5
Valsts patēriņš	3,1	0,4	-4,2	3,2
Kopējā pamatkapitāla veidošana	24,2	14,5	-5,2	2,3
Eksports	12,0	9,8	1,5	0,7
Imports	22,0	5,4	0,3	1,2
IKP pa nozarēm	5,0	4,8	4,2	2,5
Lauksaimniecība, mežsaimniecība	-1,8	7,5	-0,4	4,4
Apstrādes rūpniecība	4,0	4,6	0,0	-0,3
Pārējā rūpniecība	-5,2	-5,5	-3,3	-3,4
Būvniecība	27,1	14,5	7,5	9,5
Tirdzniecība, izmitināšana	4,1	1,7	4,8	2,9
Transports un uzglabāšana	18,5	6,9	1,6	2,4
Citi komercpakalpojumi	6,2	5,2	6,0	1,9
Sabiedriskie pakalpojumi	3,1	0,1	3,8	3,2

p – Ekonomikas ministrijas prognoze

Privātais patēriņš sekmēs izaugsmi uz iekšējo tirgu orientētās pakalpojumu nozarēs – komercpakalpojumos un tirdzniecībā. Straujākie pieaugums tempi 2014.gadā saglabāsies būvniecībā, ko pamatā sekmē publiskie pasūtījumi un ES fondu projekti.

Sagaidāms, ka apstrādes rūpniecībā ražošanas apjomi praktiski saglabāsies iepriekšējā gada līmenī. Gada otrajā pusē apstrādes rūpniecības apakšnozarēs saglabāsies līdzšinējās tendences. Nozarēs, kur jau līdz šim ražošanas apjomi stabili auga, turpināsies izaugsme, ko sekmēs pieprasījuma pieaugums iekšējā tirgū, kā arī pakāpeniska ekonomiskās situācijas uzlabošanās ES valstīs. Savukārt nozarēs, kurās šogad ražošanas apjomi dažādu faktoru dēļ (konkurētspēja, ekonomiskā situācija NVS valstīs, u.c.) sarūk, ražošanas apjomu kāpums nav gaidāms.

IKP pieauguma tempu pavājināšanās 2014.gadā ietekmēs arī izaugsmes rādītājus 2015.gada pirmajā pusē. Ekonomikas ministrija prognozē, ka kopumā 2015.gadā IKP pieaugums varētu būt 2,5-3% robežās.

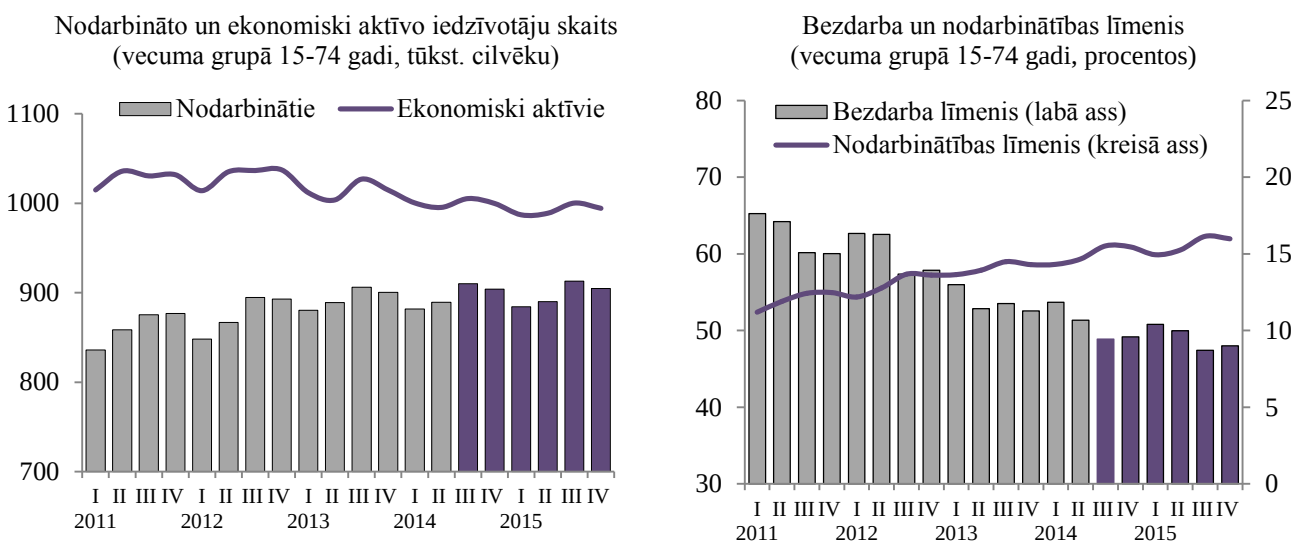
Darba tirgus

Saskaņā ar EM prognozēm, situācija darba tirgū nākamajos gados turpinās uzlaboties - samazināties bezdarbs un palielināsies darba samaksa, vienlaikus uzlabojumi kļūs arvien mērenāki, ko ietekmēs augstāks bāzes efekts darba tirgū, gan izaugsmes tempu palēnināšanās.

Sagaidāms, ka kopumā 2014.gadā nodarbināto skaits palielināsies par aptuveni 0,3% jeb vidēji 2,3 tūkst., salīdzinot ar 2013.gadu, un sasniegs 896 tūkstošus. Vienlaikus nodarbinātības līmenis palielināsies līdz 60% (vecuma grupā 15-74 gadi).

Relatīvi mērens nodarbinātības pieaugums paredzams arī nākamgad. 2015.gadā nodarbināto skaits varētu palielināties līdz aptuveni 898 tūkst., bet nodarbinātības līmenis pieaugt līdz 61,2 procentiem.

8.1.attēls. Darba tirgus attīstības tendences

*līdz 2014.gada 2.ceturksnim atspoguļoti faktiskie dati

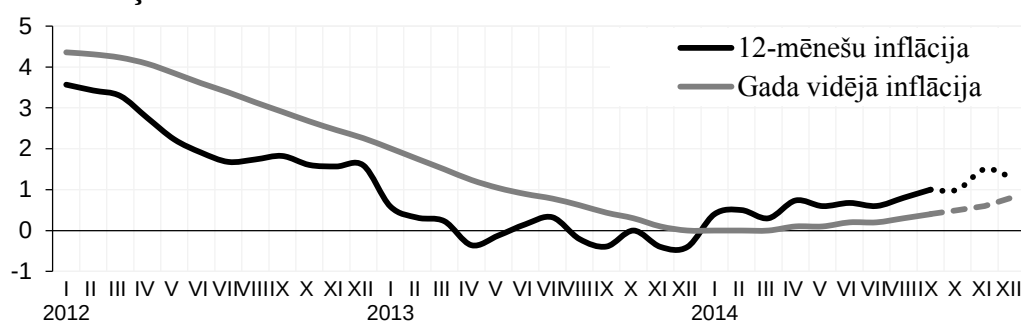
Tuvākajos gados būtiskākais darbaspēka pieprasījuma pieaugums sagaidāms galvenokārt uz iekšzemes pieprasījumu vērstajās nozarēs – komercpakalpojumu sektorā, būvniecībā un tirdzniecībā. Nodarbinātības pieaugums saglabāsies arī apstrādes rūpniecībā, tomēr tas būs lēnāks nekā iepriekš.

Turpinās samazināties arī bezdarbs. 2014.gadā vidējais bezdarba līmenis varētu samazināties līdz 10,4% jeb par 1,5 procentpunktiem, salīdzinot ar 2013.gadu (11,9%). Savukārt 2015.gadā bezdarba līmenis pietuvosies 9,5 procentiem.

Cenas

Saglabājoties līdzšinējai cenu dinamikai, kopumā 2014.gadā sagaidāma mērena inflācija. To ietekmēs arī lēnā izaugsme eirozonā un tirdzniecības ierobežojumi starp ES un Krieviju. Ekonomikas ministrija prognozē, ka 2014.gada vidējais patēriņa cenu līmenis būs tikai nedaudz augstāks nekā 2013.gadā un gada vidējā inflācija var būt zem 1 procenta.

8.2.attēls. Patēriņa cenu tendences

2015.gadā vidējais patēriņa cenu līmenis būs augstāks nekā 2014.gadā. To ietekmēs gan pakāpenisks privātā patēriņa pieaugums, gan dažādi piedāvājuma puses faktori (piemēram, spiedienu uz patēriņa cenām radīs arī elektroenerģijas tirgus atvēršana no 2015.gada 1.janvāra). Ja pasaules pārtikas un naftas cenu dinamika būs mērena, 2015.gada vidējā inflācija var pārsniegt 2 procentus.

Ekonomikas ministrs

V.Dombrovskis

Vīza: Valsts sekretārs

M.Lazdovskis

17.10.2014. 14:27

10317

Jānis Salmiņš

Janis.Salmins@em.gov.lv, 67013112